

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina: ena mesecno Din 20.—
Za uvozništvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglas
po tarifu.

Naša mladina

Novo življenje je zavrvelo danes teden po Sloveniji. Na razvalinah starega liberalizma in klerikalizma je mogočno vstala armada jugoslovenskega nacionalizma, ki je takoj v prvem zaletu vrgla ob tla glavnega svojega sovražnika, državi in narodu škodljivo punktaštvo. V vrstah jugoslovenske fronte je bilo mnogo takih, ki so nekaj stali v medsebojni politični borbi kot liberalci in klerikalci, sedaj pa so pozabili na žalostno preteklost starih političnih strank ter se skupno vrgli v boj za nove ideale in nove cilje. Hvala in slava vsem tem starijem borcev, ki so se sedaj združili v zmogoviti nacionalni fronti. Eni kot drugi so bili zvesti svojim velikim buditeljem in voditeljem preteklosti, tako velikemu Jugoslovenu Gregorju Žerjavu, kakor velikemu Jugoslovenu Janezu Kreku.

Predvsem pa je mladina bila ona velika sila, ki je preteklo nedeljo ustvarila v Sloveniji povsem novo politično orijentacijo. Ona ne pozna in ne prizna nobenih bivših političnih formacij, ona hoče nekaj novega, nekaj boljšega. In tako je mladina zgrabila za prapore jugoslovenskega nacionalizma ter jih v nedeljo nosila z največjim elanom in najsijajnejšim uspehom na bojno polje. Priznanje in pohvala gre tej mladini, ki je ponekod že čisto samostojno nastopila v najljubejši borbi s punktašči ter odnesla zmago nad njimi. Ta mladina je izšla iz vrst našega kmečkega, obrtniškega in delavskega stanu, torej iz jedra naroda; današnja mladina postaja na ta način sama jedro naroda.

Baš ta podeželska nacionalna mladina je bila v nedeljo lahko v zgled ne le velikemu delu naše akademske mladine, marveč tudi vzhodu v zgradbi velikega delu slovenske inteligence, ki je v nezdravem kavarniškem ozračju deloma izgubila vse ideale ter smisel za pozitivno javno delo. Preko materializma, preko vseh povojnih težav, gospodarskih, socialnih in kulturnih kriz, gre ta mladina v novo življenje s samozvestjo sigurne zmage kakor gredo milijoni nacionalne mladine drugih srednjeevropskih držav na nova pota, ki naj odrešijo narode ter jih povedejo v boljše in srečnejše bodočnost.

Hvala Bogu, da je naša država med vsemi evropskimi državami menda še najbolj očuvana od povojne dekadence. Zato je značilno, da naša nacionalna mladina ne čuti v sebi potrebe, da bi gojila in propagirala sovraštvo do drugih narodov, pač pa hoče za vsako ceno očuvati moč, veličino in edinstvo svojega naroda. Za vsako ceno očuvati in utrditi težko priborjeno svobodo lastne države. Polet slovenske mladine je prava sreča za Slovenijo in za Jugoslavijo, ker je v njenem poletu dana garancija za srečnejšo bodočnost. Ta polet naše mladine znači najodločnejši protest proti defetizmu in proti dekadenci.

Velike zasluge za nacionalni prepoved slovenske mladine ima nesporno slovensko učiteljstvo, ki je pod težkimi okoliščinami neumorno in požrtvovalno širilo nacionalno vzgojo ter se borilo proti defetizmu in razdiranju. Največje zadoščenje vsem tem učiteljem in učiteljicam je krasna zmaga nacionalne misli pri nedeljskih volitvah, zmaga, ki je v veliki meri plod njihovega dela. Ravnali so tudi sami tako, kakor uče zaupano jim deco: »Ne samo, kar veleva mu stan; kar more, to mož je storiti dolžan!«

Vsa nacionalna generacija je ponosna na svojo mladino in hvaležna učitelstvu, da jo je pomagalo vzgojiti. Oni starejši, ki so pod moro materialne in moralne krize morda že omahovali, so dobili ob pogledu na idealov in borbenosti polno mladino novih moči. Z utrjeno vero in okrepljeno voljo se bodo vrgli na delo, da pripravijo lepšo in zadovoljnejšo bodočnost svoji sedanji generaciji, pred vsem pa nastopajočemu mlademu rodu. In ravno v tem je eden najlepših in najbolj dragocenih uspehov nedeljske zmage.

Ločitev zakona italijanskega prestolonaslednika

Bruselj, 21. oktobra. p. Belgijski listi poročajo, da je papež že pristal na ločitev zakona italijanskega prestolonaslednika Umberto z belgijsko princeso Marijo Jožefo. Vzrok za ločitev je zdravniška ugotovitev, da mlada princesa nikdar ne bo mogla postati mati. Ker pa je prestolonaslednik Umberto edini sin italijanske kraljevske dvojice, bi nastale hude komplikacije v pogledu prestolonasledstva, če bi ostal Umberto brez potomcev.

Dunaj, 21. oktobra. n. Italijanski prestolonaslednik Umberto je snoči prispel v Inomost, odkoder je nekaj minut kasneje odpotoval v Nemčijo, kjer se bo sestal s svojim svakom Filipom Hessenskim. Italijanskega prestolonaslednika spremlja le njegov adjutant.

Aretacija nemškega princa

Dunaj, 21. oktobra. AA. Iz Celovca na Koroskem poročajo, da je policija aretirala princa Sachsen-Meinlingena, ki ima grad blizu Pitzelstöttena in je navdušen hitlerjevec.

ROOSEVELT PREDLAGA RUSIJI OBNOVO DIPLOMATSKIH ODNOSAJEV

Neoficielnim pismenim razgovorom med Rooseveltom in Kalininom bodo v kratkem sledila uradna pogajanja, pri katerih bo zastopal Rusijo komisar za zunanje zadeve Litvinov

Washington, 21. oktobra. s. Danes so bila objavljena pisma, ki sta jih v teku neoficielnih razgovorov glede obnove diplomatskih odnosov izmenjala predsednik Zedinjenih držav Roosevelt in predsednik osrednjega izvršnega odbora Sovjetske unije, Kalinin.

Roosevelt naglašava v svojem pismu med drugim, da je treba najbolj obžalovati dejstvo, ker sta ostala dva velika naroda, ki ju je vezalo stoletno prijateljstvo, nankrat brez neposrednih stikov, ter izraža prepričanje, da bi mogli osebni razgovori odstraniti vse ovire, ki še obstoje za obnovo rednih odnosov. Zato prosi Kalinina, naj določi svojega delegata, ki ga bo Roosevelt z največjim veseljem sprejel.

Kalinin je na pismo predsednika Roosevelta odgovoril v daljšem pismu, v katerem izraža nuprel svoje veselje nad tem spoznanjem odgovornega voditelja Amerike. Nato poudarja, da žalostne posledice sedanjega nenormalnega stanja v odnosih med Ameriko in Rusijo ne povzročajo velike škode samo tema dvema neposredno prizadetima državama, marveč je to v škodo vsega sveta, zlasti pa z obnovo rednih odnosov med Rusijo in Ameriko najbolj ucvrstiti. S tem bi se najuspešneje preprečile vse spekulacije elementov, ki še vedno rujejo proti sporazumu in sodelovanju med narodi in državami. Pozdravljajoč iz vsega srca pobudo Roosevelta, sporoča Kalinin obenem, da pride v Washington sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov kot pooblaščen zastopnik v svrhu definitivnega dogovora.

Čeprav je predsednik Roosevelt ob objavi korespondence med washingtonsko vlado in Moskvo naglasil ameriškim novinarjem, da vabilo, ki ga je poslal predsedniku osrednjega izvršnega odbora SSSR

Kalininu, še ne pomeni priznanja sovjetske Rusije po Zedinjenih državah, so ameriški politični krogi vendarle mnenja, da pomeni ta korak dejansko priznanje. Roosevelt je v svoji izjavi novinarjem prav tako naglasil, da bo osebno vodil razgovore s komisarjem za zunanje zadeve Litvinovim.

Roosevelt hoče s pogajanjem s sovjetsko Rusijo vsekakor pridobiti na gospodarskem področju in okrepiti položaj Zedinjenih držav na Daljnem vzhodu proti Japonski. Na njegovi strani je vse javno mnenje in tudi bančniški podpirajo njegovo rusko politiko. Sovjetska Rusija se bo morala odpovedati propagandi v Zedinjenih državah in priznati ameriško posojilo Kerenskemu v znesku 192 milijonov dolarjev. Nadalje gre za premoženja ameriških državljanov, zaplenjena v Rusiji in za razna posojila v skupnem znesku 441 milijonov dolarjev. Sovjeti ne bi nasprotovali kompromisi rešitvi teh finančnih vprašanj.

Rooseveltova pobuda je naletela tudi na skoraj soglasno odobranje v Washingtonu navzočih članov kongresa. Kongres se kaže dovtetnega v prvi vrsti za trgovske ugodnosti in koristi, ki jih utedejo dobiti Zedinjene države z obnovo normalnega razmerja z Rusijo, po drugi strani se bo pa tudi ameriška postojanka na Daljnem vzhodu proti Japonski močno okrepla.

Govori se že celo, da pojde za poslani-
ka Filipa Lafoletta, bivšega guvernerja države Wisconsin, ki je lani potoval po Rusiji, drugi zopet imenujejo senatorja Boraha, vendar pa ni verjetno, da bi Borah to mesto sprejel.

Iz zanesljivega vira se doznava, da pride Litvinov še čez 14 dni v Washington. Iz prične razgovore o obnovi odnosov med Rusijo in Zedinjenimi državami.

Sporazum samo še formalna zadeva

London, 21. oktobra. s. Objava pisma, ki sta jih zamenjala Roosevelt in Kalinin, je izzvala v tujakšnih krogih ogromno pozornost. Doim so prej smatrali vesti o skorajšnji obnovi odnosov med Ameriko in Rusijo za neresne, so sedaj prepričani, da je to že gotova stvar in da gre samo še za formalnosti. Litvinov bo za svojega bivanja v Washingtonu gost predsednika Roosevelta v Beli hiši, kar po mnenju londonskih krogov najbolje potrjuje, da so neoficielni razgovori zadnje mesece razčistili vse zadeve že tako daleč, da gre samo še za formalno potrditev sklenjenega dogovora. Londonski krogi se najbolj zanimajo, kakšne posledice bo imela obnova odnosov med Rusijo in Ameriko za razvoj svetovne trgovine. V gotovih angleških krogih vidijo v tem veliko nevarnost za angleško trgovino, ker so prepričani, da sta Amerika in Rusija medsebojno dovolili dalekosežne koncesije v pogledu izmenjave blaga.

Daily Herald pozdravlja Rooseveltov korak in primuminjo, da Severna Amerika in sovjetska Rusija sicer nista članici Društva narodov, vendar pa se je o priliki navzočnosti njihovih zastopnikov v Zenevi na razorožitveni konferenci dosegel prvi stik med njima. Rooseveltov ukrep je nov korak za ureditev perečih svetovnih problemov in triumf ne samo za obe vladi, temveč tudi za Društvo narodov.

Skupna akcija proti Japonski

Pariz, 21. oktobra. AA. V »Echo de Paris« piše Pertinax, da so se v zadnjem času dogodile tako v sovjetski Rusiji, kakor v Zedinjenih državah velike spremeni-

be. Sovjetska vlada se je odpovedala pre-
vratni akciji, ki naj spremeni obličje vse-
ga sveta. Na drugi strani pa opuščajo Ze-
dinjene države zaradi lastne gospodarske
krize svojo nekdanjo ošabnost napram dru-
gim državam. Novo ameriško stališče je le
jasna posledica stremjenja po ozdravljenju
gospodarstva, kakršnega si želi Roosevelt.
Sovjetska Rusija in Zedinjene države so-
glašajo zaradi tega glede skupnega nasto-
pa proti Japonski, o kateri sumijo, da na-
merava prodrati v Vzhodno Sibirijo. Rusi-
ja je odločena braniti Vladivostok do skraj-
nosti.

Splošno zadovoljstvo v Evropi

Rim, 21. oktobra. AA. Listi le na kratko poročajo o izmenjavi brzojav med Rooseveltom in Kalininom ter se vzdržujejo komentarjev. Vzlic rezerviranosti se pa zdi, da so v Italiji z zadovoljstvom sprejeli to vest, saj je Italija ena izmed prvih držav, ki je priznala Rusijo, na drugi strani pa je znano, da goji velike simpatije do Zedinjenih držav.

Vesti o napetosti na Daljnem vzhodu so začele tudi Italijo nekoliko vznemirjati. Italija se more zato le veseliti, da se ustvarjajo dobri odnosi med dvema velisilama, ki imata skupne interese nasproti Japonski.

Varšava, 21. oktobra. AA. Tujakšnji politični krogi pozdravljajo z zadovoljstvom pogajanja med Zedinjenimi državami in Rusijo ter poudarjajo, da bodo ta pogajanja rodila ne samo politične, temveč tudi dalekosežne gospodarske sadove. Verjetno je, da bo z ureditvijo odnosov med tema dvema državama pridobilo tudi svetovno gospodarstvo s tem, da se bo povrnilo splošno medsebojno zaupanje.

Bukarešta, 21. oktobra. g. Vest o skorajšnji ruskih-ameriških pogajanjih v Washingtonu sprejemajo v Bukarešti z velikim zanimanjem in pričakujejo z napetostjo obnovo diplomatskih odnosov med Ameriko in Rusijo. Zunanji minister Titulescu je imel z ruskim poslanikom v Varšavi daljši razgovor in je pri tej priliki izrazil trdno namero rumunske vlade, da hoče čimprej normalizirati odnose med Rumunijo in Rusijo. Vesti o Titulescovem obisku v Moskvi so za sedaj vsekakor zelo preurunjene.

Nemčija in Društvo narodov

Nemčija proglašča Društvo narodov kot ustanovo za židovske in marksistične deklamacije

Zeneva, 21. oktobra. AA. Dopoldne ob 10.30 je nemški generalni konzul v Zenevi Kraul izročil generalnemu tajniku Društva narodov Avenolu uradno sporočilo o izstopu Nemčije iz DN. Sporočilo se glasi: Nemški vladi je čast spoštovati, da Nemčija izstopa iz DN na podlagi čl. 1 paragrafa 3 pakta DN. Podpis: Neurath

Po tem sporočilu je nemški generalni pod-
tajniki v DN Trendelenburg sporočil Avenolu svojo ostavko

Berlin, 21. oktobra. AA. Agencija Conti pravi, da se je Društvo narodov zadnja leta izrecemeno v urad za židovske in marksistične deklamacije. Razen tega je postalo tudi zbirališče protifašistov. S tem je Društvo narodov izgubilo pravico do imena ustanove, ki naj objema vse civilizirani svet. Nemčija ne bo več sodelovala pri takih prireditvah za široke množice, ki so samo karikatura mednarodnega sodelovanja. Uradno obvestilo o izstopu Nemčije je sedaj presekalo govorice v inozemstvu, češ da se Nemčija obotavlja. Izstop iz Društva narodov je logična in nujna posledica dejstva, da je Nemčija zapustila razorožitveno konferenco, ki je le organ Društva narodov. Nemčija je po vstopu v Društvo narodov doživljala neprestano razočaranja. Formalno so ji priznali položaj velesile, z kazalo pa se je, da je bilo to priznanje le teoretično in brez koristi. Razorožitvena konferenca je bila preizkusni kamen, v resnici pa so na njej jemali Nemčiji njene pravice drugo za drugo. Zato je morala naposled izstopiti.

Včeraj je minister za propagando Göbbels otvoril volilno kampanjo z govorom, ki je bil prav za prav ponovitev sobotnega Hitlerjevega govora. Göbbels je posebno poudaril, da je nemški narod, ki je danes popolnoma razorožen, globoko vdan miru in da želi lojalno sodelovati z drugimi narodi, vendar pa z enakimi pravicami. Nemčija se zlasti želi sporazumeti s Francijo, od katere je ne bo ničesar več delilo, ko se ji vrne Posarje.

Göbbels je nato kritikoval Društvo narodov, češ, da ni bilo kos svojih nalogi ter nato še enkrat ponovil, da si Nemčija želi iskrene ureditve vseh evropskih problemov. Nemški narod stoji strnjeno za Hitlerjevo vlado, kar bo dokazal pri volitvah 12. novembra.

Odgovor Avenola

Zeneva, 21. oktobra. s. Glavni tajnik Društva narodov Avenol je objavil popoldne svoj odgovor na noto nemške vlade, s katero je sporočila izstop Nemčije iz Društva narodov. Odgovor se glasi:

»Čast mi je potrditi prejem pisma, ki ste mi ga poslali 19. oktobra v imenu nemške vlade in iz katerega je razvidno, da je Nemčija sprejela na znanje rok za predhodno prijavo za izstop iz Društva narodov, ki ga vsebuje člen 1. odstavek 3. pakta Društva narodov in se glasi:

Vsaka članica zveze lahko po dveletni odpovedi izstopi iz Društva narodov pod pogojem, da je ob času izpolnila vse svoje mednarodne obveznosti, vstave one, ki jih ima iz sedanjega zasedanja.

Potrdil se bom, da bom nemudoma o Vaši izjavi obvestil člane Društva narodov.«

Razpust državi sovražnih strank v ČSR

Parlament je odobril zakonski predlog vlade — Poleg nemških bodo razpuščene tudi druge opozicionalne stranke

Praga, 21. oktobra. g. Poslanska zbornica je včeraj popoldne na mirni seji z glasovi vseh vladnih strank sprejela zakon o razpustu državi sovražnih strank. V torek bo ta zakon sprejet tudi v senatu ter bo takoj stopil v veljavo. Zanimivo je, da težišče debate ni bilo toliko v stališču do tega zakona, temveč v debati zaradi dogodkov pri svečanostih v Nitri. Dva govornika Hlinkove stranke sta ostro napadla vlado. V svojem odgovoru je ugotovil minister predsednik Malypeter, da izdatki za Slovaško mnogo presegajo dohodek. Glede zakona samega je izjavil predsednik vlade, da demokracija ne sme pokazati nobenih slabosti. Zakon se ne bo uporabljal lahkomiselno, temveč bo samo ojačel demokracijo. Poročevalc

poslanec dr. Patejdl je izjavil, da se bo novi zakon uporabljal tudi proti opoziciji, ki je pred nekaj meseci pod krinko patriotizma napadla vojašnico v Brnu. Iz tega poročila sklepajo v političnih krogih, da bo razpuščena tudi češka fašistična stranka. Zbornica se je nato ododila do 6. novembra.

Praga, 21. oktobra. s. Policijsko ravnanje je danes ustavilo poslovanje bralnega društva nemških visokošolcev »Germania«, ki je bila največja dijaška organizacija v Pragi, ker so se njegovi člani politično udeleževali v smernicah obeh razpuščenih nemških strank. V klubovih prostorih nemških narodnih socialistov in nemških nacionalcev v poslanski zbornici je bila danes izvršena preiskava.

Titulescova misija

Manifestacija grško-rumunskega prijateljstva v Atenah — Ojačena akcija za sodelovanje balkanskih držav

Atene, 21. oktobra. AA. V odgovoru na zdravico predsednika grške vlade Tsaldarisa na svečanem banketu, je rumunski zunanji minister Titulescu med drugim dejal:

Gospod predsednik vlade! Ne Grčija ne Rumunija ne zasledujeta pri delu za okrepitev miru na Balkanu sebičnih ciljev. Hočemo v okviru obstoječih pogodb delati za mir, da se rešimo iz hude krize, kakršne zgodovina ne pomeni. Hočemo preko meja ponuditi roko vsem sosedom. Grško-turška pogodba je zgled obojestranske poštovanosti in plod modrosti, ki je zelo povečal ugled Grčije v naših očeh in ki kaže človeštvo, da je treba iskati rešitve edino v delu na podlagi zdravega razuma. Prepričan sem, da bo naša sodelovanje pri delu za mir plodno in kronano z dejanskimi uspehi.

»Proja« piše o grško-rumunskih razgovorih, da bodo rodili za obe državi zelo koristne sadove. Titulescu se je mogel prepričati o iskrenosti in atmosferi prijateljstva, ki ga objaja na Grškem, ter o splošni želji po miru in prijaznosti, ki vlada v tej državi. Prijateljska pogodba, sklenjena 1. 1927 med Grško in Rumunijo, je služila pozneje za vzor pogodbam, ki so jih sklenile tudi druge balkanske države. Grčija je že zdavnaj prepričana o potrebi zagotovitve trajnega miru na balkanskem polotoku in zato ne more ostati ravnodušna nasproti pobudam, ki streme

za istim idealom. Zato bi grška javnost z največjim zadovoljstvom pozdravila kronanje tega prizadevanja s sklenitvijo splošnega balkanskega dogovora, ki bi ga podpisale vse balkanske države, ne izveniški Bolgarije.

Bukarešta, 21. oktobra. s. Titulescu pri-
spe 25. t. m. v Beograd, kjer bo ostal dva dni, in se nato 27. t. m. vrnil v Bukarešto, da poroča kralju o izidu svojih razgovorov v Sofiji, Ankari, Atenah in Beogradu. Zaradi tega bo najbrže sestanek kralja Karola in kralje Borisa, ki je bil prvotno določen za 28. oktobra, odgojen na 1. ali 2. novembra. Kralj Karol hoče biti, preden se bo sestal z bolgarskim kraljem, brezpogojno poučen o pogajanjih, ki jih je imel Titulescu na Balkanu. V ostalem bo Titulescu pri tem sestanku, ki mu v diplomatskih krogih v Bukarešti povesčajo največje zanimanje, spremljal kralja.

Namestnik zunanjega ministra Mironescu je sprejel danes bolgarskega poslanika, s katerim je razpravljal o vpadih in izgredih komitašev na rumunsko-bolgarski meji. Mironescu je izjavil, da so rumunske oblasti tople identifikacije in da imajo dokaze v rokah, da so jih vprisrčili ljudje iz Bolgarije. Rumunska vlada prosi, da naj poslanik o tem obvesti svojo vlado v Sofiji in izraža obenem željo, naj bolgarske oblasti v interesu dobrih odnosov med obema državama nujno ukreduje vse potrebno, da se v bodoče takšni obmejni izgredi in vpadu ne bodo več ponavljali.

Londonski razgovori

Razgovori angleškega zunanjega ministra sira Johna Simona s poslaniki velesil o položaju v Zenevi

London, 21. okt. AA. »Daily Herald« poroča, da se razorožitvena pogajanja nadaljujejo v obliki razgovorov med državami, ki so podpisale pakt štirih. Pogajanja pa se ne vrše v Rimu, kakor se je splošno pričakovalo, temveč v Londonu. List opira svoje poročilo na konferenco, ki jo je imel v četrtek angleški zunanji minister Simon s poslanikom Francije in Italije, kakor tudi na včerajšnji razgovor Simona s nemškim poslanikom v Londonu Höschem.

Glede na sejo predsedništva in splošne komisije razorožitvene konference pri-
niti teden piše list »Times« med drugim: Konferenca se mora sedaj omejiti na medsebojno posvetovanje in sodelovanje med glavnimi vladami. Sedaj ni mesta za nagle odločitve. Prav tako pa tudi sedanji dogodi ne bodo mogli povzročiti takojšnje katastrofe. Nemčija se je iz lastnega nagiba umaknila in ne izolirala, da lahko izvede volitve za domače potrebe.

Sestanek glavnega razorožitvenega odbora

Pariz, 21. oktobra. AA. »Le Journal« pravi glede včerajšnjega sestanka zunan-
ga ministra Boncourja in angleškega po-
slanika lorda Tyrrella, da sta razpravljala o mednarodnem položaju, nastalem po iz-

Angleška Bela knjiga

London, 21. okt. n. Angleška vlada je snoči izdala svojo Belo knjigo, v kateri je objavila vse govore na poslednji seji glavnega odbora razorožitvene konference v Zenevi. Najbolj pomemben govor je bil ekspozicija angleškega zunanjega ministra Simona. O sporu med Simonom in nemškim zunanjim ministrom v knjigi ni sledu.

Henderson kandidat za Noblovo nagrado

London, 21. oktobra n. Po vesteh iz
Stockholma bo dobil letos Noblovo mirovno
nagrado predsednik razorožitvene kon-
ference Henderson. Za nagrado kandidira
tudi ruski komisar za zunanje zadeve Lit-
vinov.

Borba s prevratniki na češkoslovaškem

Nov zakon za zaščito države — Judeževi srebrniki iz Nemčije — Ukinjenje državljanskih pravic

H. Praga, 10. oktobra. Češkoslovaška skupščina in senat sta se sešla 17. t. m. k rednemu zasedanju, čeprav proračun za leto 1934 še ni izdelan. Iz tega se da zaključiti, da je politični položaj nenavadno težak in da razburjena javnost zahteva izrednih ukrepov. Glasilo republikanske stranke »Venkov« označuje položaj takole: »Ljudstvo zasleduje razvoj dogodkov z isto pozornostjo kakor v svetovni vojni. Zato mu je tudi treba povedati resnico. V njem je oživela narodna misel in kliče po silni, dobro oboroženi vojski. Po kmethi je hudo, ali ljudstvo kljub temu ne izgublja vere v svojo državo, marveč zahteva odločnost, strogost in temu odgovarjajoča dejanja.« Drugi listi zopet resno naglašajo potrebo trdne vse-narodne solidarnosti.

Vlada je predložila parlamentu predlog zakona o političnih strankah, ki je bil po pospešenem postopku takoj izročen ustavnoprepisnemu odboru. V kratkem roku je moral odbor predložiti izdati in dopolniti ter ga vrniti v plenum. Mnogo nujneje kakor proračun ter finančni in gospodarski ukrepi proti krizi so postale naenkrat politične razmere. V ustavnoprepisnem odboru je poročal ministrijski predsednik Malypetr in je v obsevnem ekspoziciji razložil izredne razloge, ki so vlado prisilili, da je predložila omenjeni zakonski načrt.

Zakon proti prevratnim političnim strankam vsebuje preventivne navedbe, da se v bodoče pod plaščem demokracije in demokratskih svobod ne bodo več skrivali kaznivši čini, zlasti pa da prevratna agitacija ne bo zapeljevala v protidržavni pravec doraščajoče mladine. Doslej je bila vlada popolnoma brez vsake moči, ker ji obstoječe zakonske določbe niso nudile nikake možnosti za nastop proti prevratni delu nekaterih strank. Vlada ni namena namena zatirati strankarsko življenje ali delati težav posameznim političnim voditeljem, marveč je v njem zapopadeno samo skrb za državo v tako resnem času, kakor je današnji. Dosedanji bežni ukrepi ne zadostujejo več v boju proti prevratnikom, ki proti državi in vladi uporabljajo vsa sredstva. Zato je morala tudi država najti orodja, da se ubrani silovitim napadom. Nekateri listi imenujejo sedanjo ero »ofenzivno demokracijo«, drugi pa menijo, da pomeni predloženi zakonski načrt že začetek boja za pravo demokracijo in republiko.

Zakonski predlog vsebuje ostre in brezobzirne ukrepe proti strankam, strujam, društvom, klubom in osebam, ki se skrivajo za demokracijo in se bojujejo proti državi, izpodkopljejo njen ugled z raznimi čini, bodisi iz neumnosti, iz hudobnosti ali pa po naročilu iz tujine. Celotno vrsto let že traja to pogubno rovanje proti republikli, v zadnjem času pa je to počelo postalo osebno nasilno in delo prevratnih elementov je postalo kar očitno. Iz temnih virov se seje strup, se širijo izmišljene vesti in obrekovanja, javno življenje je pre-

napolnjeno raznih protidržavnih agentov, med katerimi so celo uradniki, ki jih država bogato plačuje za njihovo razdiralno delo. Kakor je oblast ugotovila, so češki Nemci zadnje mesece dobili iz Nemčije 40 milijonov Kč, namenjenih za borbo proti čsl. republiki. Vendar je to le neznamen del Judeževih grošev, kajti znano je, da prihajajo na češkoslovaško znatne vsote tudi iz drugih virov.

Javnost vidi vse to, poslušala zlobna obrekovanja in je razburjena, uradom pa se le redko posreči odkriti izvor in korenine tega zla. Temu stanju se je moral napraviti konec in zelo umestno so ostre določbe novega zakona za zaščito države. Ostalo bo v veljavi za sedaj samo eno leto, po potrebi pa se bo podaljšala njegova veljavnost, ako bi se pokazalo, da je ta rok prekratke za temeljit obračun s prevratniki življenja.

Zakonski načrt razumeva pod strankami tudi razna društva, pokrete in skupine, ki nastopajo v javnosti s svojim delovanjem. Vse take tvorbe lahko vlada razpusti ali ustavi njihovo delovanje. Poslanci razpuščenih strank pa za enkrat še ne izgube svojih mandatov v skupščini in v senatu. Obenem z razpustom stranke zadene ista usoda tudi vse stranske organizacije, gospodarskega, kulturnega ali strokovnega značaja, ako se izkaže, da matica, od katere so odvisne, greši proti interesom države. Pristajati razpuščenih organizacij se lahko omeji na svobodno, zadržano v ustavi. Tako je zanje razveljavljeno pismenska tajnost, tajnost telefona in brzojava, v primeru potrebe pa jih oblast lahko izžene, konfiscira ali postavi pod policijsko nadzorstvo. Zakon tudi ne pušča državnim uradnikom in nameščencem polne svobode sodelovanja v protidržavnih organizacijah.

To so prvi ukrepi za čas največje nevarnosti. Zakonov, ki bodo na novo uredili politično življenje, bo več in bodo za izredno dobo do podrobnosti določili obseg političnega udejstvovanja. Že sedaj se čujejo vesti o zakonu za registracijo političnih strank, na temelju katerega bo država priznavala samo one stranke, ki so v svoj program sprejele določbo, da stoje brezopojno na strani narodnega in državnega edinstva. Katere skupina ne bo sprejela tega pogoja, ne bo registrirana in ne bo smela javno delovati. Vlada tudi pomišlja, da bi strankam naložila tudi odgovornost za vsako škodo, ki bi jo napravili pristajati te ali one stranke pri demonstracijah. Stroški za oboroženo stražo grede na njihov račun, za dejanja strank bodo pred zakonom odgovorni vodilni činitelji, ne pa zapeljanci in nevedneži, kakor je to bilo doslej.

Vsi ti in bodoči ukrepi so v čsl. javnosti napravili zelo dober vtis in domoljubni življenj izjemno odobravajo nastop vlade. Povsod vlada prepričanje, da bodo že sami strogi zakoni marsikoga odvračili od protidržavnega delovanja, ne da bi bilo treba čakati na uporabo zakonskih določb Komur pa to ne bo zadostovalo, bo moral pač občutiti vso težo zakona.

Balkanska carinska unija

Važni sklepi jugoslovenskega nacionalnega odbora balkanske konference

Beograd, 21. oktobra. p. Glavni odbor jugoslovenske nacionalne skupine balkanske konference je na svoji zadnji seji na predlog gospodarske sekcije tega odbora sprejel naslednje sklepe:

Glede na bližnji četrti balkanski konferenco, ki se sestane meseca novembra v Solunu, nalaga jugoslovenski nacionalni odbor gospodarski podkomisiji konference, da dela z vsemi sredstvi za čim tesnejšo gospodarsko združitev balkanskih držav, koje končni cilj mora biti carinska unija kot najidealnejša rešitev tega vprašanja, ki naj se doseže evolutivnim putem.

V to svrhu smatra jugoslovenski nacionalni odbor balk. konference za potrebno: 1. Da se v prvi vrsti nemudoma vzpostavi redni trgovsko-politični odnosi med

vsemi balkanskimi državami, v kolikor še ne obstajajo.

2. Da prevzame medbalkanska zbornica za TOI v Carigradu nalogo, da v zaščito proizvodov balkanskih držav na izvenbalkanskih tržiščih zbore in prouči vse na to se nanašajoče gradivo na osnovi medbalkanskih preferenčnih tarif v skladu z njihovimi trgovskimi politikami.

3. Da predloži omenjena zbornica na peti balkanski konferenci, ki bo leta 1934. v Beogradu, dokumentarno poročilo o vsem delu, ki naj se v svrhu proučitve in odobritve dostavi najmanj mesec dni pred sestankom konference vsem nacionalnim odborom.

Gospodarska akcija jugoslovenske nacionalne skupine balkanske konference naskrbi za izvršitev tega sklepa.

Finančne reforme Francije

Usoda Daladierjeve vlade je odvisna od sporazuma med radikali in socialisti

Pariz, 21. oktobra. s. Jutri se prične v plenumu zbornice velika debata o finančnem programu. Glede na nujnost rešitve bo splošna razprava trajala najbrže samo eno sejo, naka se bodo takoj pričeli obravnavati posamezni členi. Računa se lahko, da bo vlada že jutri postavila vprašanje zaupnice. V zbornici se je izvedelo, da bodo pristajali socialistične manjšinske skupine, kakor n. pr. Renaudel, Marquet in ostali poslanci, v vsakem primeru glasovali za vlado ne glede na to, kakšno stališče bo zavzela večina socialistične stranke.

Poročilo generalnega poročevalca finančnega odbora poslanske zbornice Jacquierja je dotikano. Poročevalec ugotavlja v uvodu, da tvori načrt integralen del celotnega sistema, ki naj zagotovi finančno ozdravljeno in obnovo gospodarske aktivnosti naroda. Svoj ekspoziciji zaključuje takole:

Madžarsko-turško prijateljstvo

Ankara, 21. oktobra. AA. Predsednik turške vlade Izmet paša je na banketu na čast madžarskega ministra poudarjal, da bo Turčija tudi nadalje vodila politiko miru in prijateljstva. Zvesta danim besedam in sklenjenim prijateljstvom, si Turčija iskreno prizadeva, da doprinese k poustitvi napetosti, ki vlada med nekaterimi državami. Ozko sodelovanje med Turčijo in Madžarsko je bilo že doslej zelo

plodno. Na tem polju hoče Turčija še nadalje delovati.

V svojem odgovoru Izmet-paši je predsednik madžarske vlade Gömbös naglašal, da je bilo leto 1929 pomembno za obe državi, ker se je takrat ustvarila skupna in sporazumna politična smer Turčije in Madžarske v vseh vprašanjih, ki se tičejo obeh držav. Ta politika je v skladu s čustvi obeh narodov, razen tega pa temelji tudi na zelo stvarnih interesih obeh držav in težnji obeh narodov po iskrenem miru. Noben oblik in noben vihar ne bo mogel ovirati sodelovanja med Madžarsko in Turčijo, ki se bo nadaljevalo in še bolj razvijalo.

Prvi glas proti balkanski zvezi

Nemški tisk je že davno pred svetovno vojno razširil po svetu mnenje, da je Balkan gnezdo nevarnih zapletljivosti in da je treba na balkanske države in narode vedno skrbno paziti, da ne povzročijo požara, ki bi se lahko razširil tudi na ostalo Evropo. Površeni čitatelji takih ugotovitev nemškega novinarstva je verjel taki frazeologiji, kdor pa je le nekoliko kritičneje premetoval do godke na Balkanu, je moral priti do čisto drugačnih zaključkov. Kratka zgodovina modernih balkanskih držav nas namreč uči, da se balkanski narodi nikoli niso bojevali med seboj po lastni volji, marveč vedno le nahujskani in zapeljani po vele-silah, kajti interese so se trli na balkanskem polotoku. Idejne niti vseh medsebojnih balkanskih pobojev vodijo v prestolnice velikih držav Evrope; v polpreteklem času je igral to ulogo osobito Dunaj, po vojni pa ga je nadomestil Rim.

To dejstvo je na Balkanu že splošno znano in prodira njega spoznanje fedalje globlje v narodne mase. Zato je tem bolj čudno, da se je znani grški politik Papanastasiu uprli balkanski zvezi ravno iz razloga, da bi taka zveza morda ne bila vseh veselilam. V atenskem listu »Neos Kosmos« je imenovan bivši grški minister priobčil niz člankov, v katerih naglašajo, da mora jedro balkanskega sporazuma tvoriti grško-turški pakt, Rumunija in naša kraljevina pa da toliko časa ne loretta misliti na sodelovanje v balkanskem sporazumu, dokler sta v dosedanjem tesnem spoju s Češkoslovaško. Ako bi Mala antanta prielopila k balkanski zvezi, bi češkoslovaška industrija postala obremenjena tekme industrijskih veselil, ki bi gotovo poskušale vedno znova razdeliti sporazum, oziroma sploh ne bi dopuščale, da pride do balkanske zveze, koje težnja bi bilo v Mali antanti.

Papanastasiu postavlja nekoliko čudno teorijo, da bi ogrožila balkanske federacije predstavljali pakt dveh držav, od katerih ena ima svoje težnje globoko v Mali Aziji, druga pa takisto ne sega ravno globoko na Balkan. Grški politik trdi, da bi naša kraljevina zaradi svoje zveze s Češkoslovaško vodila v prvi vrsti politiko srednje Evrope, ne pa politiko balkanskih interesov. Pri tem pa popolnoma prezre, da so v Atenah

sklenili pogodbo s Turško, ki je le deloma balkanska država, in da so v prijateljskih odnosih z njo velesili, ki ima na Balkanu samo namiselne interese svojega prestiža. Ko tedaj očita Jurjelavič njeno politično usmerjenost v srednjo Evropo in ji odreka pravico sodelovanja pri ureditvi balkanskih zadev, pišeja popolnoma z vidika, da je sama Grška s svojimi političnimi zvezami krenila k balkanskim tal na vzhod in zapad. Po mnenju italijanskega grškega politika bi bila za Grško ravno ta nebalbalkanska politika največja legitimacija, da postane osnova balkanske zveze, našo kraljevino pa naj omešosabljajo zanje še sama zveza s Češkoslovaško.

Argumentacija, s katero Papanastasiu osporava naši kraljevini vstop v balkansko zvezo, je od silne neprijetljiva, pač pa izdaja v vsem, da grški gospod lomijo kopice za račun rimske diplomacije, ki ji je zadnje potovanje našega vladarja ob obalah Balkana zelo ozorilo njene račune. Ni namreč nikakega dvoma, da se Grki ne boje češkoslovaške konkurence iz lastnega nagiba, marveč je na delu gotovo Italija, ki je balkanski federaciji vrgla na pot kot prvo oviro mnenje italofilske straje na Grškem. To je tem bolj vredno pozornosti, ker se je omenjeni grški politik doslej kazal vedno kot iskrenega pristajača sporazu ma na Balkanu.

Nedavno smo čuli iz ust turškega zunanjega ministra čelo drugačne besede, kjer je Tefvik Ruždi bil izrečno naglasil, da je teritorij od Prage do Ankare oni srečni predel, ki nudi največ izgledov za iskren sporazum v blagor vseh narodov, življenj na tem ozemlju. Ako eden izmed podpisnikov grško-turškega pakta naglašajo potrebo tesnega sodelovanja med Malo antanto in eni oboji se balkansko zvezo, je več kot čudno, da se najdejo na Grškem državniiki, ki podpirajo ravno nasprotno od tega. Kaže pa to, da je mnenje Papanastasijsa osamljeno ter v jedru pogrešeno. V njegovem konceptu imajo prostor enaki oziri na interese izvenbalkanskih velesil, kakršni so v prošlosti uničili prvo kratkotrajno balkansko zvezo in ki bi sploh ne dopuščali nje obnovitve, ako na v pogajanjih imajo isto vrednost ko medsebojne vitalne koristi balkanskih držav.

Grško javno mnenje se ni izreklo za Papanastasijsko teorijo, ki ji tvori biestvo skrb za italijanske interese, ne pa skrb za ure-ditev vzajemno koristnih gospodarskih odnosov balkanskih držav. Zaradi tega tudi nova teorija ni mogla prodreti v širše slo-je, na vsem ostalem Balkanu pa je nalezela na močan odpor. Kljub vsemu je Papanastasijsje poskušalo prva lastavica, ki oznanja, da se bo iz Rima začela ostra diplomatska ofenziva proti balkanski zvezi, koje obrisi so se kmaj začeli ustvarjati v mielih vodilnih državnikov.

Važno sokolsko zborovanje

Beograd, 21. oktobra. p. V telovadnici beogradske Sokola I. se je vršil danes zbor starešin in načelnikov vseh sokolskih žup v naši državi. Zborovanje je otvoril prvi namestnik starešine G. Gangl, ki je v daljšem govoru poudaril važnost tega sokolskega posveta in poudaril, da se mora o vseh točkah, ki so na dnevnem redu, izvršiti podrobna debata, da se na ta način najde najpravišnja rešitev vseh postavljenih vprašanj. Po pojasnitvi, ki jih je podal načelnik SKJ G. Ambrožič, se je razvila obširna debata, zlasti o prednostnih iz-pitih v savezu, župah in društvih ter o proračunu načelstva SKJ. Obširna debata se je vršila tudi o osnovanju sokolskih smučarskih oddelkov, o sodelovanju v sportnih organizacijah, o taborniku, o sokolskih knjižnicah ter o obvezni nošnji sokolskega znaka. V teku debate je bilo splošno tudi več načelnih vprašanj, ki so v zvezi z iznemenom zakona o SKJ. Po debati je bila izvoljena posebna de-putacija, ki je pod vodstvom G. Gangla posetila ministrskega predsednika ter mu obrazložila predloge in želje Sokolstva.

S 70 leti se lahko počutite mladi in s 30 leti stari!

Prenagljeni tempo našega časa prekomerno izčrpa naše živce. Le malokdo zamore uspešno kljubovati tem prevelikim naporom in tako trpi večina človeštva že okrog štiridesetega leta vsled izčrpanosti, poslabšanja spomina, čestega glavobola in nervoznosti. Vzmiriraj, predčen starostni občutek je posledica tega, delamo možnost pojenja, veselje do življenja je skaljeno.

Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana.
Reg. br. 12590. — 20/VII. 1932.

Nameščenci in nameščenke!

Delavci in delavke!

Volite danes vsi!

Sele v ponedeljek ali torek bo znan končni rezultat včerašnjih in današnjih volitev v Delavski zbornici. Bitka pa se je začela že včeraj in bo danes odločena. Sodelujte pri tem vse, prav vsi! Naj ne bo nameščenca in nameščenke, ne delavca in delavke, ki ne bi volila.

Volitve morajo pokazati in bodo brez dvoma pokazale, da se delavstvo čuti za sestaven del velike narodne celote in da se tudi ono uvršča v mogočno nacionalno fronto.

Vsi, ki se zavedate pomena današnjih volitev, napnite še danes vse sile, da dobita obe plavi nacionalni listi čim več glasov. Le ako bodo nacionalni kandidati prišli v Delavsko zbornico v takem številu, da bodo imeli v njej odločujočo besedo, bo zbornica res postala stanovska zastopnica in predstavnica nameščenstva in delavstva in bo iz nje izločena strankarska politika. Zato ne volite markstov ne klerikalcev, marveč volite vsi nacionalne kandidate, ki imajo modre (plave) glasovnice!

Volitve se po vseh voliščih začno ob 9. dopoldne in trajajo nepretrgoma do 5. popoldne.

Ali volim tudi jaz?

Pri današnjih volitvah voli vsak, možki in ženska, ki je bil 16. avgusta t. l. zavarovan pri bolniški blagajni. Volijo vsi brez izjeme na stan in opozorite zobe, ki se niso 21 let stare. Politične znanke in znanec ter jih nagovorite, da gredo vsi volit. Vsi pa volite s plavo glasovnico! Njo pustite celo, ostale pa pretrgajte na dvoje!

Kje volim?

Volilke in volilci po dežel volijo na sedežu svojega blagajniškega zdravstva; vsi večji kraji imajo svoja volišča, Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Kranj in drugi centri celo po več. Volišča so po vseh teh krajih objavljena z lepaki, Ljubljanska je objavljena tudi včerašnji »Slovenski Narod«. Važno je to, da za to, kie kdo voli, ni merodajno volilčno stanovanje, marveč sedež firme, podjetja ali sploh službodajalca. Volite, torej ne volite v okrožju, kjer stanuje, marveč v onem volilnem okrožju, v katerem je zaposlen.

Volilce in volilke iz Šiške pri Ljubljani opozarjamo pri tej priliki, da 16. volišče ni na osnovni šoli v Zgornji Šiški, kakor je bilo objavljeno marveč na deklisli osnovni šoli v Spodnji Šiški.

Kako volim?

Ko pride volilec ali volilka na volišče, pove komisiji svoje ime. Za vsak slučaj naj vzame s seboj kako legitimacijo (krstni list, domovnico, davčno knjižico, društveno izkaznico ali kako podobno listino), da se lahko izkaže, kdo je. Nato dobi od predsednika volilne komisije kuverto in tri listke (glasovnice). Z njim odide v zato določeni zaprti prostor, kjer belo in rdečo glasovno opretra na dvoje, rdečo (plavo) glasovnico pa pusti celo. Vse tri glasovnice (celo plavo ter raztrgano rdečo in belo) da v kuverto in jo zalepi. Potem se vrne k volilni komisiji in izroči predsedniku kuverto z glasovnicami.

Nameščenci volijo na enak način, samo s to izjemo, da dobe od predsednika štiri glasovnice, poleg prejšnjih še zeleno. Tudi

nameščenec pusti plavo glasovnico celo, tri (zeleno, belo, rdečo) pa pretrga.

Nameščenci! Nameščenke!

Ne pozabite, da je posebni odsek za nameščence s lastno samoupravo v Delavski zbornici še vedno v nevarnosti. Ze s sedanjim volilnim redom je marksiistična večina Delavske zbornice hotela odpraviti posebno kurijo in ločene volitve za nameščence.

Zveza društev privatnih nameščencev in njeni delegati so preprečili to nakano. Da ni bilo Zveze in njenih delegatov, bi bila posebna kurija za nameščence že pri današnjih volitvah odpravljena, kakor so jo odpravile ostale Delavske zbornice v naši državi.

Danes izkažite svoje priznanje delu in previdnosti Zveze s tem, da volite njeno plavo listo in povečate v Delavski zbornici število onih delegatov, ki se odločno potegujejo za resnično Delavsko-nameščensko zbornico!

Trgovski sotrudniki in sotrudnice!

Vaša dolžnost je, da se današnjih volitev v Delavsko zbornico zanesljivo udeležite in asitirate za zmago plave liste. Na njej kandidira tudi naš tovariš in predsednik največjega trgovsko-pomočniškega zbora v dravski banovini, g. Franjo Melicer. Volite plavo nameščensko listo in nje kandidate, ki so Vas zaščitili lani pred nepravilnim, odpovednim roki!

Natakarji in natakarike, gostilniško in kavarniško osonje!

Soglasen sklep našega stanovskega društva je, da volite vsi s plavo glasovnico, ker bo z zmago nacionalne liste izvoljen tudi naš tovarš Tone Korene. Naša kandidata na marksiistični listi sta odstopila. Storite vsi svojo dolžnost: volite s plavo glasovnico!

Gospodinske pomočnice!

Pojdite danes vse na volišče in volite svojo zastopnico, predsednico našega društva tov. Franjo Petrič, ki bo znala uspešno braniti vaše interese v Delavski zbornici. Plavo glasovnico dajte v kuverto celo, belo in rdečo pa pretrgajte na dvoje.

Gospodinj!

Dajte svojim pomočnicam danes prost čas, da gredo volit. Poučite jih, da je edino plava glasovnica prava, ker si bodo z njo volile odlično svojo predstavnico, izkušeno gospodinsko pomočnico g. Franjo Petričev. Poučite jih tudi, kako naj glasujejo.

Sokoli, Sokolice, nacionalisti!

Opustite danes vse izlete in pojdite na volišča! Kdorkoli ima volilno pravico, naj gre na volišče in voli listo nacionalnega delavstva in nameščenstva, ki imata modro glasovnico! Po volilnem aktu se zgledite v eni izmed volilnih pisarn in javite, da ste že volili! Agitirajte med prijatelji in znanci, naj gredo na volišče in volijo modro glasovnico Sokoli in Sokolice, nacionalisti, oddajte svoje glasove le nacionalnim listama in glasujte z modrimi glasovnicami!

Vsem krajevnim volilnim pisarnam.

Sporočite takoj po skrutitju telefonično ali brzojavno volilne rezultate. Telefonske številke naših volilnih lokalov so: 20-77 23-50, 34-99, 21-23, telefonirajte pa lahko tudi na »Jutro«, ki ima številke 31-22 do 31-26.

Delavci in nameščenci! V slogi je moč. Vaše zastopstvo v Delavski zbornici bo samo tedaj močno, če bo složno. Zato pustite črne in rdeče obljubkarje na strani in oddajte na voliščih modre glasovnice cele, bele in rdeče pa raztrgajte!

Nov župan v Trstu

Trst, 21. oktobra. d. Dosedanji tržaški župan senator Dr. Pittacco je podal ostavko. Za njegovega naslednika je bil imenovan Henrik Salem, ki je prevzel nočjo vodstvo tržaške občinske uprave.

Dr. Pittacco je se pred vojno živahno udeleževal v italijanskem iredentističnem pokretu, ko pa je po vojni v Italiji fašistični režim prevzel oblast, se je moral umakniti, ker ni bil njegov pristaj. Sele ne kaj let kasneje se je uklonil, bil imenovan za senatorja in pred 5 leti je spet prevzel vodstvo tržaške občine.

Njegov naslednik Salem je zelo zainteresiran v tržaškem finančnem gospodarstvu ter velja pri režimu tudi za rešitelja skoraj propadlega denarnega zavoda »Banca Popolare«, ki se je po njegovem prizadevanju obnovil pod imenom »Banca Triestina«. V zadnjem času je daroval za fašistično socialno skrbstvo 200.000 lir, kar mu je nedvomno v veliki meri pomagalo do funkcije tržaškega župana.

Atentat na tajnika

ruskega konzulata v Lvovu

Varšava, 21. oktobra. AA. V Lvovu je neznanec ubil tajnika sovjetskega konzulata. Sodiijo, da je atentator Ukrajinec in član ukrajinskih vojaške teroristične organizacije. Uradni krogi vidijo v atentatu namen škodovati dobrim odnosom med Poljsko in Rusijo.

Spremembe

v prosvetnem ministrstvu

Beograd, 21. oktobra. p. S kraljevim ukazom sta postavljena: za načelnika splošnega oddelka prosvetnega ministrstva dosedanj načelnik oddelka za osnovnošolski pouk Miladin Ševarli, za načelnika za osnovnošolski pouk pa Dušan Jakiš, dosedanj načelnik prosvetnega oddelka banške uprave v Novem Sadu.

Napredovanje

Beograd, 21. oktobra. p. V višjo skupino je napredoval docent medicinske fakultete ljubljanske univerze dr. Alija Košir.

Upokojujev

Beograd, 21. oktobra. p. Na predlog prometnega ministra je s kraljevim ukazom upokojen svetnik poštne direkcije v Ljubljani inž. Matevž Kolarič.

Vremenska napoved

Zagreška vremenska napoved za danes: Hladno, nekoliko bolj vedro. — Situacija včerašnjega dne: Pritisk je narasel skoraj povsod za 1 do 5 mm. Temperature so padle v vseh delih države razen v Primorju in na severozapadu, kjer so reznatno narasle.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Vreme se ne bo mnogo spremenilo.

Naši kraji in ljudje

Pomnožite gasilske vrste!

Starešina Vatrogasnega saveza kraljevine Jugoslavije g. Radoslav Georgijević je izdal proglas, iz katerega povzemamo:

L. 1922. se je začela ventilirati misel o potrebi organizacije gasilstva na široki podlagi. To so zahtevali bitni življenjski interesi naše države, zlasti ker nam je svetovna vojna dala dovolj dokazov o važnosti obrambe pred zažigalnimi bombami. Zaradi napredka vojaške tehnike, posebno aviacije, je neprijateljstvo močnejše, da s svojo zračno flotilo v vsakem času dneva in noči napade in v najkrajšem času uniči naša nezavarovana mesta in vasi.

Minister za telesno vzgojo
dr. Lavoslav Hanžek

Ognjeni jeziki uničijo vsako leto za 300 do 400 milijonov Din našega narodnega premoženja. Ako upoštevamo tudi izgube, ki nastanejo neposredno zaradi požara (zastoj trgovinskega in industrijskega delovanja, uničenje industrijskih obratov, pomoč nezaposlenim delavcem, izguba na osebnem in socialnem dohodku), potem komaj vidimo, kakšna je škoda, ki nastane zastran požarov in ki prekaša milijardo dinarjev.

Borba proti ognjeni nesreči se vodi v glavnem takole: Prvič je treba paziti na to, da do ognja ne pride, in ako se že zgodi nesreča, da se v kili uduši. Obramba proti temu je: široko zasnovana poljubna propaganda o preventivnih ukrepih, stavni predpisi, ki se morajo rigorozno držati pri zidanju poslopj, pravilna zidava štedilnikov in peči kakor tudi njih čiščenje in

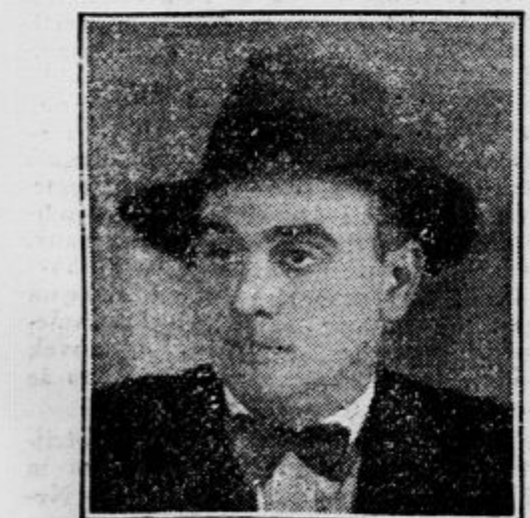

Starešina Gasilske zveze (Vatrogasnog Saveza Jugoslavije) Radoslav A. Georgijević

nadzorovanje. V to kategorijo spadajo tudi vsi aparati za gašenje, ki morajo biti vedno pri roki in v rednem stanju, da se morejo rabiti takoj, ko nastane ogenj. Pripravljenost morajo biti posode, napolnjene z vodo. Vsi ti ukrepi so preventivni.

Ako vsi ti preventivni ukrepi ne dosežejo zaželenega rezultata in ne ugasijo nastalega požara, potem je treba poklicati na pomoč gasilsko organizacijo, ki razpolaga z dobro gasilsko opremo in orodjem kakor tudi z izvežanimi ljudmi. V naši državi so pokrajine, kjer je gasilstvo dobro razvito in kjer obstoje vzorne organizacije. Tam se strogo držijo predpisov policijskih oblastev o preventivnih ukrepih. Kolikor sta v zapadnih in severnih delih države gasilska misel in organizacija prodirli v vsako kmečko občino, toliko so južni in jugovzhodni deli naše domovine zaostali glede te za narodno premoženje važne organizacije.

Nujna potreba je zahtevala, da se začelo intenzivno delo na unifikaciji gasilstva in gasilskih predpisov na osnovi današnjih izkušenj in potreb. Vendar se dolgo časa ni nič napravilo na tem področju.

Generalni tajnik Petar Lekić

Šele letos se je začelo to vprašanje resno preučevati. Prvi predlog je bil, da bi se vsa organizacija prepustila vojaški upravi in celotno gasilstvo postavilo pod vojaško komando. Drugi predlog je hotel, da bi se gasilstvo usmerilo po principu plačanega profesionalizma. Nadaljnji predlog, ki je bil tudi sprejet kot najprimernejši, zagovarja idejo prostovoljnega gas-

ilstva. Potrebno pa je, da se ta rešitev uvrsti z vsestransko državno pomočjo in da se ji dajo smernice delovanja v pravcu čuvanja državnih interesov. Misel prostovoljnega gasilstva najbolj ustreza naši narodni duši. Ta način je tudi najcenejši in daje možnost sodelovanja najširših plasti našega naroda. Razen tega zahteva tudi naš geopolitični položaj sistem prostovoljnega gasilstva, ker profesionalno gasilstvo v državi, ki je v pretežni večini kmečka, koristi le majhnemu številu prebivalstva, večjim naselbinam in industriji. Pri projektu zakona o gasilskih organizacijah je vzeto v poštev načelo teritorialne porazdelitve države: čete in društva imajo svoje župe v sreskih središčih, a župe svoje zveze na sedežih banovin. Vrhovno vodstvo vsega gasilstva pa je Vatrogasni savez kraljevine Jugoslavije s sedežem v Beogradu.

G. minister za telesno vzgojo naroda je odredil izredne občne zbornice za čete in društva na dan 12. novembra, za župe na dan 26. novembra, a za banovinske zveze na dan 10. decembra. Zveze morajo izvršiti reorganizacijo obstoječih gasilskih društev po predpisih novega zakona.

Istočasno sta storila potrebne ukrepe ministri za telesno vzgojo naroda in Vatrogasni savez, da se izvede nova organizacija gasilske službe tudi v moravski, vardarski in zetski banovini. V to svrhu so v dotičnih banovinah imenovani komisariji gasilske službe.

Velike zasluge pri reševanju gasilskega vprašanja ima g. minister za vojsko in mornarico. Zasluga za pripravljajna dela okoli zakona pripada bivšemu ministru za telesno vzgojo in sedanjemu narodnemu poslancu g. Kraljeviću, a največjo zaslugo pri tem napornem delu ima brezdvomno sedanjí minister za telesno vzgojo naroda g. dr. Hanžek, ki se je z veliko ener-

gijo zavzemal za to, da je bil ta tako potreben zakon tako hitro uveljavljen. Tudi zdaj, ko uvaža zakon, ima Vatrogasni savez v osebi ministra g. dr. Hanžka osebnost, ki z razumevanjem podpira našo akcijo.

Zakon o gasilstvu je osnovni kamen, na katerem se zida veličastna palača jugoslovenske plemenitosti, požrtvovalnosti in bratske ljubezni do bližnjega. Zakon določa vsestransko pomoč pri elementarnih neizodah (pri ognju, potresu, poplavih itd.). Istotako določa zakon organizacijo reševalno-humanitarne in kulturno-prosvetne službe.

Z zakonom je zajamčen javnopravni položaj gasilskih edinic in jim daje vse pravice, ki jim kot takšnim pripadajo. Z zakonom je razširjena njihova delovnost v najširšem in najmodernejšem smislu. Zakon je naposled rešil tudi materialno stran našega gasilstva. Obenem nam je postavil zakon druge naloge: da se morajo razširiti naše organizacije po vsej državi in da se dela na tem, da postane ideja gasilske občne državne. S tem zakonom v roki stopamo mi jugoslovenski gasilci pred Vas z obljubo, da bomo z božjo pomočjo služili svojemu kraju in dragi domovini. Naša organizacija je in bo vedno dostopna vsem Jugoslovenom, ki so pripravljeni, da služijo našemu geslu: »Nič za sebe, a vse za Boga in sobrate.«

Naši organizaciji so dobro došli stari in mladi, siromaki in bogatini, kmetje in gospodje. Ako ne morete sodelovati osebno kot izvršujoči člani, se vpišite v vrste reševalcev in sodelujte pri kulturno-prosvetnih odsekih. Ako ste premožni, stopite v članstvo kot dobrodelniki, podporniki ali ustanovniki. Niti para se ne bo porabila po nepotrebnem.

S tem proslasim pozivam vse državljane in državljanke, da se pridružijo naši organizaciji, kjer najdemo bratsko ljubezen in bratsko vzajemnost. Pozivam Vas na veliko krščansko delo pomoči bližnjemu v nesreči.

Proslava 15letnice ČSR

Ze dolga leta se Ljubljana s posebno pozornostjo spominja največjega českoslovaškega državnega praznika: 28. oktobra. Te proslave so pri nas postale že nekaka tradicija, ki jo vsako leto bolj poživljajo tse in in presrečne vezi z bratsko českoslovaško državo. Letošnji 28. oktober pa bo imel še poseben poudarek: dopolnilo se bo petinajst let obstoja českoslovaške republike. To pomeni poldrugo desetletje velikopoteznega in smotrnega dela za udržitve dosežene narodne svobode, za narodov socialni in kulturni napredek, za mir in mednarodni sporazum na zunaj. Kakor so prva leta največjega pomena za razvoj posameznika, so prva desetletja zelo važna tudi za razvoj mladih držav. Prav zaradi tega se bo českoslovaški narod spominjal 15letnice svojega končnega osvobodjenja — ne s hrupom in z dragimi slavnostmi, marveč z narodnimi in vzgojnimi dejanji. V teh 15 letih se je v Evropi marsikaj spremenilo in nove razmere nam narekujejo čim večjo budnost in previdnost; ob takih dneh naj se narod zave, kaj mu je svoboda in kakšne so njegove dolžnosti.

Poset slovanskih sester v Sloveniji

Ljubljana, 21. oktobra. Udeležence beograjskega kongresa »Edinstva slovanskih ženc« potujejo te dni po raznih naših krajih. Pot jih vodi preko Sarajeva do morja, potem skozi Zagreb do nase, kjer zaključijo bivanje v Ljubljavi. V Ljubljani bodo samo en dan, t. j. v sredo.

V čem je dejanski smoter tega novega ženskega združenja?

Vsestransko praktično delo za medsebojno spoznavanje in razumevanje slovanskih plemen ter vzbujaanje amielu za skupno nastopanje pri reševanju politični sporov na medsebojnem in mednarodnem poprišču z edinim orodjem — razumom.

Na beograjskem kongresu so se sestale zastopnice vseh slovanskih plemen razen Lužičkih Srbkin in sovjetskih Rušic, ki so zbog političnih zaprek odrezane od ostalih sester, a jih prav zato s tem trdnješo nado pričakujejo na prihodnji kongres.

Program, ki so si ga zastavile slovanske žene, rešujejo že mnoga druga strokovna združenja: juristi, profesorji, književniki, znanstveniki, umetniki, železničarji, tiskarji itd. Zena je uvidela, da so v tem skupnem programu tudi dela, ki jih more uspešno vršiti prav ona.

Zborovalke so priznale, da so še rane, ki so si jih Slovani medsebojno povzročili, in so ugotovile, da bo naše prizadevanje za svetovni mir uspešno le tedaj, če bomo najprej dosegli mirno poravnava sporov med seboj.

V ta pravce je usmerjen načrt za podrobno, stvarno delo, ki naj posega v vse oblike delanskega življenja. Zena naj vzplesa k strpnosti, ljubezni in razumevanju za slovanstvo. Praktičen izraz tega kulturnega stremeljenja naj bo izmenjava političnih kolonij, večtedensko bivanje pedagogov v bratskih državah, širjenje prevodnih slovanske literature v tisku in na odrih, širjenje slovanskih ilustriranih listov in slikanic po čitalnicah in kavarnah, uvedba slovan-

gijo zavzemal za to, da je bil ta tako potreben zakon tako hitro uveljavljen. Tudi zdaj, ko uvaža zakon, ima Vatrogasni savez v osebi ministra g. dr. Hanžka osebnost, ki z razumevanjem podpira našo akcijo.

Zakon o gasilstvu je osnovni kamen, na katerem se zida veličastna palača jugoslovenske plemenitosti, požrtvovalnosti in bratske ljubezni do bližnjega. Zakon določa vsestransko pomoč pri elementarnih neizodah (pri ognju, potresu, poplavih itd.). Istotako določa zakon organizacijo reševalno-humanitarne in kulturno-prosvetne službe.

Z zakonom je zajamčen javnopravni položaj gasilskih edinic in jim daje vse pravice, ki jim kot takšnim pripadajo. Z zakonom je razširjena njihova delovnost v najširšem in najmodernejšem smislu. Zakon je naposled rešil tudi materialno stran našega gasilstva. Obenem nam je postavil zakon druge naloge: da se morajo razširiti naše organizacije po vsej državi in da se dela na tem, da postane ideja gasilske občne državne. S tem zakonom v roki stopamo mi jugoslovenski gasilci pred Vas z obljubo, da bomo z božjo pomočjo služili svojemu kraju in dragi domovini. Naša organizacija je in bo vedno dostopna vsem Jugoslovenom, ki so pripravljeni, da služijo našemu geslu: »Nič za sebe, a vse za Boga in sobrate.«

Naši organizaciji so dobro došli stari in mladi, siromaki in bogatini, kmetje in gospodje. Ako ne morete sodelovati osebno kot izvršujoči člani, se vpišite v vrste reševalcev in sodelujte pri kulturno-prosvetnih odsekih. Ako ste premožni, stopite v članstvo kot dobrodelniki, podporniki ali ustanovniki. Niti para se ne bo porabila po nepotrebnem.

S tem proslasim pozivam vse državljane in državljanke, da se pridružijo naši organizaciji, kjer najdemo bratsko ljubezen in bratsko vzajemnost. Pozivam Vas na veliko krščansko delo pomoči bližnjemu v nesreči.

Zato bo letošnji 28. oktober praznoval českoslovaški narod s posebnim poudarkom, a tudi ljubljanska proslava bo imela izreden značaj. Na predvečer, dne 27. t. m. bo priredila Jugoslovensko-českoslovaška liga v »Unionu« velik koncert českoslovaške glasbe, na katerem bo sodelovala znamenita operna pevka ga. Žikova, ta čas članica dunajske Državne opere. Ze nien nastop, ki pomeni za Ljubljano družabni in koncertni dogodek, opravičuje nade, da bo ta koncert tudi po svoji vnanji sliki dostojna počastitev bratske države. Naslednjega dne bo ga. Žikova pela v Narodnem gledališču: tudi ta večer bo stal v znamenju proslave 28. oktobra.

Jugoslovensko-českoslovaška liga je pričana, da bo naše občinstvo zlasti v teh zamračenih časih, ko je staro, preizkušeno geslo: »Zvestoba za zvestobo« aktualnejše kakor kdaj po osvobodjenju, razumelo pomen te proslave in si z obilno udeležbo dalo značaj tihe, a dostojne in jasne manifestacije za neločljivo, srčno in politično zvezo obeh bratskih narodov.

Jugoslovensko-českoslovaška liga je pričana, da bo naše občinstvo zlasti v teh zamračenih časih, ko je staro, preizkušeno geslo: »Zvestoba za zvestobo« aktualnejše kakor kdaj po osvobodjenju, razumelo pomen te proslave in si z obilno udeležbo dalo značaj tihe, a dostojne in jasne manifestacije za neločljivo, srčno in politično zvezo obeh bratskih narodov.

Jugoslovensko-českoslovaška liga je pričana, da bo naše občinstvo zlasti v teh zamračenih časih, ko je staro, preizkušeno geslo: »Zvestoba za zvestobo« aktualnejše kakor kdaj po osvobodjenju, razumelo pomen te proslave in si z obilno udeležbo dalo značaj tihe, a dostojne in jasne manifestacije za neločljivo, srčno in politično zvezo obeh bratskih narodov.

Gospa Smolat-Capkova, ustanoviteljica Jedinstva slovanskih ženc, predsednica českoslovaške organizacije, ena najuglednejših slovanskih javnih delavk

ake literature kot učenega predmeta v višje razrede srednjih šol, izmenjava razstav itd. »Edinstvo slovanskih ženc« je nepolitična organizacija, nezavisna od političnih meja, verekih in socialnih nazorov, pa tudi od feminističnih organizacij. Kot žensko združenje bo pač v poednih potrebah primerih podpiralo druga ženska društva, oziroma iskalo pri njih pomoči, toda samo ne bo posegalo v njih območja.

Pozval bi bilo, da bi prišle članice »Edinstva« iz Čehoslovaške, Poljske in Bolgarske v dotiko z našimi ženami iz raznih poklicev in stanov. Pri sprejemu, pri ogledovanju mesta in pri zletu na Bled bo prilika, da se vsa bežno enoznamo in si položimo prvo osnovo za bodoče skupno delo.

Pavla Hoferarjeva.

Iz naše dunajske kolonije

Dunaj, 18. oktobra. Naš Slovenski krožek je imel v nedeljo v svojih prostorih (hotel »Fuchs«, Mariahilferstrasse 138) svoj prvi jesenski večer sestane. Vsi prostori so bili zasedeni in vladala je ves večer prav vesela razpoloženost. Svirali so tamburaši med sporedom in pozneje v mali dvorani za poskočno mladino precej pozno v noč.

Predsednik g. Jože Černelc je pozdravil navzočne in povedal, da se je šola že pričela v Narodnem domu (Turnergasse 9). Povabil je starše, ki se ne pošiljajo otrok v našo šolo, naj to gotovo še store. Povedal je tudi, da je naš tamburaški zbor dobil po zaslugi rodoljubov v Ljubljani še 19 novih tamburic od Kovčiča iz Zagreba, tako da jih imamo zdaj nad 40. Zbor je deloval tudi čez počitnice. Zdaj se je

pričel nov tečaj za začetnike. Za Svetosavsko besedo jih bo okrog 40, ki nastopijo.

Lepi govori in deklamacije treh dečkov in dveh deklic slovenske šole so pokazali, kako dobro se morejo naučiti materne jezika tudi na Dunaju-rojeni otroci v izvrstni šoli našega učitelja g. Zlatka Bisaila iz Gorice. Predsednik g. Černelc je naglasil tolik uspeh in se iskreno zahvalil za trud učitelju g. Bisailu.

Pred prosto zabavo je še govoril ustanovitelj in častni predsednik krožka, ki je v šaljivi in resni besedi razložil tiste zgodovinske dogodke, zaradi katerih stoji Dunaj tak, kakršen je, da imamo tu cerkev sv. Stefana, Ring, Gürtel, Mariahilferstrasse in na njej hotel »Fuchs«, a kar je glavno, v tem hotelu Slovenski krožek in v

Brinetke pozor!

Vendar enkrat odgovor na vprašanje: Kako negujem kostanjeve lase? Idealni odgovor: Če si redno umivate lase z novim Brunetaflor Shampooom. Učinkuje naravno in edinstveno zaradi hequila, ki ga imo v sebi. Kostanjasto barva, temni ton sta s tem neverjetno poudarjena. Lase dobe krasen blek in čudovit lesk. Nenavadno lepo se kodrajo.

Zojamčeno brez sode in kemičnih barvil.

ELIDA SPECIAL SHAMPOO BRUNETAFLORE

njem... smo mi tukaj, ki se moramo vsi zahvaliti samo Rudolfu Habsburškemu, da splot živimo. Ako ne bi on premagal na Moravskem polju l. 1278. Přemisl Otokarski, pod katerim smo bili združeni s Čehi, skoraj vsi Slovenci, tedaj bi bile v vseh naših deželah vse drugačne razmere. Tod bi se rodili vse drugačni ljudje in skoro gotovo je, da nihče od nas navzočnih ne bi došel na svet. Vsekakor bi ne doživeli zadnje svetovne vojne in nas bi ne bilo danes v tej dvorani...

V nedeljo teden bo imel g. stud. art. Karel Kregar predavanje o slovenskem slikarstvu s skioptičnimi slikami. Za nadaljnja predavanja je poskrbljeno.

Klub koroških akademikov se je letos pomnožil, da jih bo vseh 15. Imajo svoj

zborček, ki ga poučuje glasbenik g. Sablačan.

V marcu bo velik slovanski koncert na Dunaju ob sodelovanju vseh slovanskih društev.

Jugoslov.-avstrijska trgovinska zbornica priredi od 9. do 14. novembra izlet zastopnikov velike industrije in trgovine v Beograd. Izleta se udeležijo tudi nad 300 najodličnejših gospodarskih zastopnikov, od njimi več bivših ministrov. Za ta izlet vlada v Beogradu veliko zanimanje. Tamošnji obrtniki in trgovci se bodo z Dunajčani dogovorili o bodočih gospodarskih stikih. Ker je za jugoslovenski izvoz dunajski in sploh avstrijski trg prav važen, moramo le pozdraviti namen dunajskih gospodarstvenikov, ki hočejo trgovinske odnose po možnostih poživiti. A. G.

Trojanski morilci v zaporu

Hladnokrvnost zločinskih pokvarjencev — Glavni povzročitelj je pretkano izkušal zamešati sled

Zagorje ob Savi, 21. oktobra. Razburjenje zaradi grozovitega umora pri Trojanah se med prebivalstvom še ni poleglo, vendar pa so se ljudje odahnilo, ko so zaznali, da so pod ključem osebe, ki imajo zločin na vesti.

Zasluga, da se je umor tako hitro pojasnil in da so bili zločinci prijeti, gre skupnemu delu orožnikov iz Trojan in iz Zagorja. Zagorski orožniški komandir g. Bahar je pretekli petek opazil v Zagorju Toneta Trdino, brata umorjenega Valentina, ki ga je poznal že po raznih prestopkih. Tone (ne France, kakor je bilo prvotno pomotno objavljeno) se je omenjenega dne zgledil pri svojem svaku Jožetu Herletu v Kotrežu. Dan po umoru je Tone med zasliševanjem izrazil sum, da je izvršil umor neki gostilničar iz Toplice, ki je bil s Tonetom v pravi zaradi nekega vina, ki ga je Tone prejel še v Holandiji. Začel je prav pretkano mešati sled. Pripovedoval je, da je imel brat, ki se je peljal h krojaču v Izlake, njegovo obleko na sebi, zaradi česar je napadalec po Tonetovi izjavi pač menil, da gre za Toneta. Ko mu je pa komandir zabrusil v obraz, naj ne laže in naj ne zapleta zadeve, je umolknil in slednjič dejal, da ne ve, kdo je morilec. Sum, da so umor zasnovali in izvršili domači, je držal. Po aretaciji Herleta, ki je umor priznal, je prišlo na dan še marsikaj.

Dognano je, da je Tone izučen v mersarski obrti in da se je izučil pri Francetu Lovsetu v Ljubljani. Po prevratu je bil obsojen na tri leta ječe, ker je kradel iz vojaškega skladišča razno obleko. Nato je po prestani kazni odšel v Holandijo, kjer se je preživljal na razne načine. Tamkaj je bil že tudi skupaj s Herletom, ki ima za ženo Tonetovo sestro. Prišedši nazaj je Tone zalezoval bratovo ženo in je tako postal Valentin njegova žrtev.

Morilec Herle je v teku zasliševanja popisal zločin takole: Zvečer je čakal pod klanec. Ko se je Valentin pripeljal mimo, ga je najprej pozdravil, takoj nato pa je oddal nanj dva strela. Valentin pa še ni padel in se mu je umikal. Herle je tekel za njim in oddal na svaka še štiri strele, da je žrtev padla. Valentin je padel naslonjen na levo roko, z desno pa je v smrtnih krčih gra-

bil po pesku. Herle je šel nato mirno domov in čakal, da se je raznesla vest o umoru. V torek takoj po pogrebu, ko je prišel domov, pa je že vedel, da ga orožniki zasledujejo. V teku zasliševanja je kmalu priznal, da ga je pregovoril k groznemu dejanju svak Tone za nagrado 5000 Din. Umor je bil določen že na rožnovensko nedeljo. Ker pa se je tisti dan Valentin nekaj potolkel, ga niso spravili z doma, kar Tonetu ni bilo posebno povšeči. Tone je bil posebno jezen tudi na orožniškega komandirja g. Pavšnerja, ki mu je že grozil s smrtjo.

Herle je bil zaposlen pri gradbi ceste pod gradom v Mediji. V pogovoru z delavci je v ponedeljek ostro obsojal umor, češ, kako je mogoče še dandanes izvršiti kaj takega, in to kar na glavni cesti.

Valentinov zakon z ženo Marijo, prej po poklicu trgovsko sodrudično, je bil do prihoda Toneta prav srečen. V zakonu, ki je trajal že nad 4 leta, sta se mu rodila dva otroka, od katerih pa je eden nedavno umrl. Kakor se govori, bodo otrokovo truplo odkopali, da doženejo, kaj je z govoricami, da je bil otrok zastrupljen. V zapore so odpeljali vse štiri aretirance z avtomobilom. Tone je napravil na orožniški postaji, preden so ga odpeljali, celo svoj testament. V zaporih na Brdu so aretiranci navidezno prav brezbrizni. Valentinova vdova Marija je dejala, ko so ji pokazali zaporno celico, da ni baš napačna, in je pristavila še, da bi morala imeti koga za družbo. Prebivalstvu se smili pokojnikova dveletna hčerka, ki je pri pogrebu jokala in prosila, naj očeta ne vržejo v jamo.

Pri boleznih želodca, črevesja in presnavljanja privede uporaba naravne »Franz Josefov« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tok hranilnim snovem, da preidejo v kri. Zdravniška strokovnjaška izvedenja poudarjajo, da se »Franz Josefov« voda zlasti koristno izkaže pri ljudeh, ki se malo gibljejo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

NAJSLAVNEJSI RADIO TENORIST
najboljši svetovni pevec čarobnega glasu

JOSEPH SCHMIDT

kateri prekaša Jana Klepuro, poje nepozabne, očarljive pesmi v vefilmu

Pesem sveta

Z ozirom na to, da pričakujemo pri tem filmu ogromen naval na blagajne, priporočamo, da si vsakdo preskrbi vstopnice v predprodaji!

Sodelujejo:
CHARLOTTE ANDER, VIKTOR DE KOVA, FRITZ KAMPERS
Predprodaja vstopnic dnevno od 11. do 13. ure.
Kot dopolnilo: NAJNOVEJSI ZVOCNI TEDNIK!

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124

Danes ob 3., 5., 7. in 9. zvečer!

Obnavljanje po velikih povodnjih

Livoldsko polje je uničeno Zalostne posledice povodnji na Kočevskem

Kočevje, 21. oktobra. Izmed vseh kočevskih vasi sta bili najbolj prizadeti Livold in Dolga vas. Polje, ki obkroža omenjeni vasi, kakor tudi znatni del polja Zajčje vasi in Črnega potoka, je stalo dolgo časa v visoki vodi in šele zdaj vidi ubogi kočevski kmet žalostne posledice vse, kar je bilo na polju, vse je uničeno. Vse je odnašala pr. t. nanašala kamenje in pesek, kakor da bi se roga nesrečnemu kmetu. Sicer ni nihče od tukajšnjega prebivalstva pričakuje, bove kako dobro letine, vendar pa upajo, da jih bodo pridelali vsaj v glavnem preživeli čez zimo in pomlad. Zdalj prav ob vse. Kar so spravili pridelkov se je v prvih dneh v kleti, jim je voda zalila, da je že prišlo gniti. Kar so imeli na njivah, je voda sprosti uničevala. Voda, ki je udarila tudi v skednje in kozoletce, je uničila tudi skoraj vso krmo. Sedaj nimajo ti ljudje ne krompirja, ne koroze, ne repe, korenja, ne druge svinjske reje, z eno besedo, popolni siromaki so. Nekateri kmetje so upali, da bo vsaj koroza še dobra. Iznesli so jo na solnce, da bi se posušila. Po par dneh pa je že začela plesniti in dobila je okus po gnitju.

Od kod naj ti ljudje pričakujejo rešitve? Včasih jih je redil gozd. Sekali so in furali, zdaj tega ni več. V gozdu jim stoji krasko les, ki je pomenil še pred par leti naravnost bajno bogastvo Kočevske, zdaj pa je mrtvi kapital. Mnogi kmetje pa imajo veliko škode po zadnji povodnji tudi na poslopih. Najhujše je prizadel Blaz Benčina v Livoldu, ki se je pred leti došel seliti s polja na dolga potoka. Temu je voda udarila en meter in pol visoko v hišo in mu silno opustošila. Izpodkopala je temelj stranski hišni steni, ki se je z velikim traskom podrli in povlekla s seboj še trup. Voda mu je podrta tudi dva svinjaka in jih popolnoma razdrila. Vse njivice okrog hiše je voda uničila, pridelki so začeli gniti in je tako ubogi kmet prav ob vse. »Rajši bi videl, da bi mi kaj takole razpokal hišo, mi je rekel nesrečni Benčina, »kakor pa voda. Zdalj ne bom dobil niti dinarja ne od vsega, kar plačujem za zavarovalnino.« V hiši še zdaj ne more spati z družino. Postavil je sicer zdaj ali vse je do temelja premočeno in stanovanje v taki hiši bi pomenilo gotovo smrt. Hudo so prizadeti tudi naslednji kmetje

v Livoldu: Hutter Matija, št. 54. Temu je voda vdrla v kleti in uničila vse spravljene pridelke. Črnkovič Jožeta, št. 50 je voda zalila hlev in kleti. Seno je uničeno, tako da ga bo mogel uporabiti komaj za stelo. Štimcu Stefanu, št. 53 je voda vdrla v hišo in stala v njej več kot en meter visoko. Pohištvo je vse razmočeno in deloma neuporabno. V kleti in nišo je udrla voda tudi posestniku Wolfu Jožeta, št. 55. Vsi ti kmetje trpijo radi povodnji najhujše in potrebujejo nujne pomoči.

V veliki nevostnosti je bil ob zadnji poplavi tudi most, ki je izpeljal čez vodno strugo tik pred razkrižjem ceste v Mozeli in Stalcarje. Ta most je ob vsaki večji povodnji preplavljen. To pot je voda stala prek mosta, tako da se je iz njega videlo le obrobice železne ograje. Za most bi morali na vsak način dvigniti in utrditi tako, da ga voda ne bi mogla nikdar več preplaviti. Sicer bo promet na cesti Ljubljana-Kočevje-Sušak ravno na tem mestu vedno prekinjen.

Domačini so se ob zadnji poplavi spomnili strašne in usodnega dogodka, ki se je zgodil ravno na tem mestu spomladi l. 1908., torej nekako pred 25. leti. Takas je peljal iz Kočevja proti Banjaloki takratni Kajfežev hlapec iz Novih sel na dolgem kmečkem vozu osebo Kostelce. Tedaj je že nekaj dni neprestano leževalo in voda je udarila iz vseh ponikalnic na plano in v hipu preplavila kočevsko ozemlje okrog Mozla in Livolda. Kostelci so se vrabili močno dobre volje iz mesta proti domu. V Livoldu pa so jih ustavili domačini in jim vsi povprek odsvetovali, da bi nadaljevali vožnjo čez most. Toda vsa priporočila so bila zaman. Hlapec je pogljal konje in Kostelci so se ukajali odpeljali proti domu. Na polje je legel že gost mrak. Cesta iznad Livolda je kmalu utonila v vodi. Konji so zavozili v vodo in so gazili. Hipoma pa so se splašili, mogoče zaradi mrzlih vodnih tokov in ravno na mostu prevrnili voz in vseh osem Kostelcev s hlapcem vred v vseh osem kmrtcev prestrašenih ljudi so se slišali kmetje v Livoldu, potem je vse utihlo. Čez par dni, ko je voda upala, so potegnili na suho devet mrtvih in oha mrtva konja Kostelce so pokopali na livoldskem pokopališču.

Nujna dela v Strugah in tam okrog

Ljubljana, 21. oktobra. V Strugah ocenjuje škodo po povodnji g. inž. Škubic za deset dni, a še ni končana. Inšpektor hidrotehnične oddelka inž. Lojze Hočevar je bil poslan, da prouči hidrografične prilike v Strugah in da poda posebno poročilo, ki obsega v prvi vrsti vzroke zadnjega tako obsežni povodnji in da predlaga, kaj je treba ukreniti, da se Struge zavarujejo pred bodočimi slimi poplavi.

Vzrok katastrofe so bile izredno visoke padavine prav v povodju Rašice, kjer se je na šentvisko (St. Vid nad Cerknico) — bloški planoti utrgal oblak. Največja dnevna padavina je bila v Cerknici 20. septembra s 143,2 mm, v Robu 22. septembra s 105,3 mm. Na omenjenih planotah pa 20. septembra nad 200 mm. Skupno je padlo v teh krajih od 20. do 24. septembra 300 mm dežja. Ker meri povodnje Rašice 65 km², je padlo na vso površino 19.500.000 m³ vode ali 195.000.000 hl. Vse te ogromne množine vode so drvele v zaprto kraško kotlino Dobrepolje-Struge.

Se sreča je bila za Struško kotlino, da se je visoka voda Rašice pod železniškim nasipom razdelila v dva večja rokava. Prvi je odvajal visoko vodo ob vznožju hribov proti Podpeči. Podgori in dalje proti Strugam. Drugi pa proti Zdenski vasi. Slednji se je znova cepil. Del visoke vode je odtekal proti Mali vasi in Zagorici; to vodo so tamošnji požarniki vso odvedli pod zemljo. Drugi del je drvel preko Vidma proti Podpeči, kjer se je zopet združil s prvim rokomavom. Vendar je del te vode odvajal požarnik pri Vidmu.

V splošnem so bili vsi požarniki zamašeni in so zato slabo odvajali vodo. Zato je voda tudi tako počasi upadala. V Struški kotlini je pokrivala 4,5 km². Visoka voda je stala na najnižjih mestih do 6 m visoko. Skupno se je nabralo v Struški kotlini 13.500.000 m³ vode, ki je potrebovala 10 dni, da se je v večjem delu odtekla. Račun nam pokaže, da so odvajali vsi požarniki skupaj samo 15,62 m³ na sekundo.

Kakšni ukrepi so potrebni, da se prepreči slične katastrofe? G. inž. L. Hočevar, ki vodi osuševanje na Cerknickem jezeru in tudi druga hidrotehnična dela, je na to vprašanje odvrnil našemu uredniku: *Prva nujna dela, ki se morajo takoj izvršiti, naj*

obsegajo: 1. čiščenje glavnega požarnika pri Ponikvah in naprava dveh grabelj; 2. oblitje in obzidava drugega požarnika v bližini prvega; 3. čiščenje in obzidava glavnega požarnika Polomjenka pri Vidmu; 4. čiščenje in obzidava 4 ponorov v Struški kotlini. — Nadaljnja dela naj bi se vršila v etapah. Obsegala bi v glavnem regulacijo Rašice, ki ima zelo razčlenjeno omrežje pritokov. Njeni glavni izviri so pod Lužarji, pod Sv. Gregorjem in nad Robom. S temi deli bi ohranili v strugi za te kraje tako dragoceno vodo, na drugi strani pa zmanjšali visoke vode in povodnji. V območju občine Kampilje je treba izvršiti razna dela, tako očistiti in obzidati požarnik Jaklevo doline in požarnik Rupo, kjer se pojavljajo nevarni udori, ki pretijo porušiti hišo in gospodarska poslopja. Potrebna je naprava 500 m dolgega kanala od Kampiljske jame do glavnega požarnika v Stržinu, ki ga morajo temeljito očistiti in obzidati.

Koliko bi znašali stroški? Je težko reči. Treba je sestaviti proračun za vsako delo posebej in izdelati splošni regulacijski načrt za vse območje kot celoto od Rašice do Strug. Za izvršitev nujnih del naj bi se čimprej odobrili kolikor mogoče največji prispevek iz bednostnega fonda. Pri teh delih bi bilo v prvi vrsti zaposleno prebivalstvo, ki mu je voda vse uničila.

Vprašanje ceste preko Planinske doline

Planina, 21. oktobra. Kogar sta suho vreme zadnjih dni in padajoča Ljubljana premotila, da je krenil svoj voz preko Logatca, hoče obiskati kak kraj onkraj Planinske doline, ki je v Planini takako neprijetno iznenađenje: voda je stala še vedno visoko preko banovinske ceste, ki veže oba bregova doline.

To neprijetno iznenađenje se zares stopnjuje, ko obstane tik pred pričenjajočo se vodno površino; zastojni napenjanje fare svojega voza, obzidki mostu se komaj vidijo iznad vode, dasi bo kmalu momec dni, odkar je nastopila poplava. Pojavlja se vam vprašanje: kod? Čez italijanski stran vas ne puste. Škoda poizkušati! Če pa boste le poizkusili, ne boste opravili ničesar. Ko ste pomislili nekaj minut, se vam

nabere okoli voza krdele planinskih mladencev, ki tako žele prepeljati na čolnih vas in voz za 100 Din. A ti elabotni, napoli trili, elabo zvezani čolni vas navdajajo bolj s strahom, kakor z zaupanjem. Kdo vas bo odškodoval, če se vse potopi, kar je prav lahko mogoče. Če pa odklonite prevoz, vam ne preostane druge, kakor da se vrnete.

Tam zgoraj po bregu doline ob železniki-kem tira pa teče idealno ležeča cesta, ki je že Rimljanom služila, ko je spejala Emono z Romo. Po tej cesti pa je promet pomoči mogoč, tako je del ceste, ležeč med Laz in Ivanjim selom, v slabem stanju.

Zares, Planinska dolina veže ali bolje, loči Notranjsko onstran Planine od ostale države. Čisto kratek kos ceste (nekaj sto metrov) leži prenikzo, a to zadostuje, da je vseh promet ob najmanjšem dežju pretrgan. To je tem bolj neprijetno, ker v Planinski dolini nastopi voda skoro vsako jesen in vsako pomlad, a odteka le silno počasi, tako da je promet čisto kar za nekaj mesecev ustavljen.

Vendar bi bilo prav lahko in za majhnimi stroški odpopolniti tej veliki neprilici. Solucija sta dve:

Prvič a tem, da se oni del banovinske ceste Planina - Rakek, ki drži preko Planinske doline, dvigne za polmetra meter ali dva. Ker voda tu izredno počasi odteka, bi tak nasip ne bil izpostavljen posebnim nevarnostim, kakor niti oni, ki drži preko Cerkniskega jezera. Druga solucija, ki pa se nam zdi še mnogo bolj upoštevna vredna, ker nudi večjo gotovost ob bistveno manjših stroških, pa bi obstajala v naslednjem: Banovinska cesta iz Logatca preko Lazov v Planino od Lazov nima nadaljevanja preko Ivanjege sela na Rakek. Od Lazov drži le občinska pot — imenovana stara cesta, ki je pa v tako elabem stanju, da je uporabna kvečjemu za vlačilce lea. Drugo vozilo je v največji nevarnosti, da se razbije in da se pripetijo raznovrstne nesreče. O uporabi avtomobila pa sploh ne mer biti govora.

Vrniti staro cesto prometu pa bi predstavljal le neznatne stroške. Prvič ni tehničnih ovir, ker je vse potrebni gradbeni material ob cesti in na cesti sami (razbiti bi bilo treba skale, ki štrle vseprek po cesti), izvršitvi delovnih poti pa je v bližini vseh na preostalo. Tudi vse za gradnjo ceste potrebno orodje je v bližini, to je takoj zraven v Cerknici. Drugič je tudi ta del ceste (Laze - Ivanje selo) kakor oni preko Planinske doline prav kratek: le nekaj kilometrov. Takle bi tudi najlepše urejena cesta na tako pičlo daljavo ne mogla dajati prilike za izgovor na stroške.

Vprašujemo se torej, kako to, da niti banovina, niti zainteresirane občine (Logatec, Planina, Rakek, Cerknica, Begunje, Sv. Vid, Bloke, Stari trg, Loški potok itd.) do danes še niso ničesar storile, da se odpo more temu občutnemu prometnemu nedostiku. Ta cesta je vendar mnogo važnejša kakor marsikatera druga, ki se je v zadnjih desetih letih popravila ali zgradila, ker vzpostavlja za primer povodni edino prometno vez med velikim delom Notranjske in ostalo državo. Omenjene občine naj se zganjejo, saj bi na pristojnih mestih gotovo našle razumevanje.

Opozoriti pa moramo še na naslednje: V območju postaji Rakek obstaja glavna carinarnica, ki ima velik promet. Ker bi tvorila omenjena nova cesta važno zvezo do carinarnice, ki se najbrž dala dobiti potrebna sredstva tudi iz kaldrinskega fonda, za kar naj bi se v prvi vrsti pobirala obdina Rakek.

Vrh vseh navedenih dobrot, ki bi jih ureditev gor omenjene ceste prinesla seboj, bi se tudi številnim brezposelnim pomagalo, katerih je zaradi elabe lesne konjunktare v teh krajih v obilici.

Upamo, da se bo to vprašanje čim prej konkretno rešilo v splošno zadovoljnost in korist.

Zverjad uničuje kočevska in kostevska polja

Nedavno me je pot zanesla proti Kočevski, pa sem jo potem mahnil tudi na Kostevsko. Pokrajina že kaže znamenja jeseni, ki nastopi tu takoj po prvem dežju v septembru. V Stalcarjih sem naletel na skupino kočevskih kmetov. Sedeli so v krčmi in žuili vsaj svoj četrt. Kdo pa bi v teh časih zmogel cel polič, čeprav je bila nedelja? Pa vendar so bili dovolj zgovorni. Pomenkovali so se o svojih križih in težavah ter tožili, da bo letošnja letina ena najslabših v zadnjih letih.

Posebno hude težave imajo že vsi zadnjih leta s divjimi prašiči in jazbeci. Ti jim pokončujejo pozne jesenske plodove, tako da bodo imeli Kočevjarji letos prazne kašče.

Enake pritožbe sem slišal vso dolgo pot od Kostevske. Toda ta nemarna nadloga tudi Kostevcem ne prizanaša. Dohitel sem kmeta, ki je pripovedoval, kako hud in tudi nevaren je boj proti divjim prašičem.

Divji prašiči namreč ne prihajajo na polje posamič, marveč v skupinah po trije do pet. Kadar se taka skupina spravi v korozi ali repo, je ni mogoče pregnati. Nad Banjaloko se je na neki nji celo zgodilo, da so se postavili merjasi kar proti preganjalcem glasno mlaskeje in godrnjaje. Ubogi kmetom ni preostalo drugo, kakor da so pobegnili. Pušk nimajo, s cepci pa jih ne morejo pobiti.

Da bi se uspešneje borili proti divjim merjascem in jazbecem, so začeli kuriti. Na vseh koncih njiv gore ob mraku grmade, ki so nekak stražnji ognji. Ta način boja proti merjascem se je izkazal doslej še najuspešnejši. Zverjad se namreč ognja zelo boji in se ne upa na njive, dokler vidi ogenj in voha dim.

Zanimivo je, da je jazbec še bolj trdoživ kakor merjasec. Težje ga človek preprodi z njive, kadar se loti posla. Vendar je majn nevaren, ker se navadno ne druži v skupine. Oba, merjasec in jazbec, pa sta enako prešerna. Kadar se spravi na njive, ne gledata na svoje telesne potrebe, marveč polomita vso korozi in izrijeta.

KMETIJSKI VESTNIK

Vinogradništvo in sadjarstvo v Beli Krajini

Ob slabem vremenu so nekatere domače belokrajinske trtne sorte kakor podbel in belina, precej trpele, medtem ko so nekatere nove sorte (španjol, traminec, rulanec, silvanec, laški rizling) razmeroma dobro dozele. Moški kažejo po 16 do 18% sladkorja po klasterneburški tehnici, ki silne pa od 9 do 11%. Portugalka je izredno dobra. Imela je povprečno po 17 do 19% sladkorja in lepo barvo. Pridelek je sicer za tretjino manjši od lanskega, a kvaliteta bo vendar ustrežna. Za črno portugalko je zelo mnogo zamlancev, pa se cena pri producentih že danes giblje od 5 do 7 Din.

Trgatev je zdaj v polnem razmahu. Vinarska zadruga plačuje grozdje svojim članom po odstotkih sladkorja, in sicer za belo grozdje 15 par, a za črno 20 par. Cena je torej približno 3,20 do 3,24 Din za kg. Belokrajane moramo letos posebno pohvaliti, ker so se z umnim vinogradništvom tako izkazali, da so celo strokovnjaki z njimi zadovoljni. Viden je vpliv vinskega zakona in delovanja obilave, ki so s poukom in vzgledom dosegali, da je letošnji pridelek dovolj dober.

Pod vplivom potujoč kmetijske razstave v Črnomlju in Metliki, zadruga »Belokrajinske kmetije, društva »Bela Krajina« in predvsem Kmetijske družbe, ki je po svojih 12 podružnicah v teh krajih mnogo storila za vnovčevanje sadja, ki ga je doslej smatral belokrajinski gospodar za nekaj manjvrednega, je letos tud, sadjarstvo doživelo malo večji razmah. Samo v Metliki je bilo naloženih nad 40 vagonov sadja. Cena za možno sadje je bila od 0,80 Din naprej, a Kmetijska družba je plačevala za namizno sadje do 2,50 Din po kakovosti. Na ta način so prileli v kraj za sadje velike vsote denarja, medtem ko bi kmetovalci sicer kakor navadno to sadje zsmatili in porabili za most.

Podobna akcija je bila storjena tudi v Črnomlju in Semiču. Organiziral jo je tajnik Kmetijske družbe g. Kafol. Že ta prvi polkus je jasno pokazal belokrajinskemu kmetu, da ne kaže sadja podcenjevati. Kmet je bil pripravljen obirati sadje na način, ki je v štajerskih gorah še povsem običajen, pa je sadje seveda tudi lahko prodal. Nešteto avtobusov sadja je spravila KD v Ljubljano in jih dirigirala tudi na jug. Omeniti moramo predvsem poštovanost črnomeljkega sreskega načelnika g. Trstenjaka in sreskega kmetijskega referenta g. Stoklasa, ki sta mnogo pripomogla, da je akcija tako lepo uspeša.

Lepe zasluge ima tudi šolski upravitelj v Črnomlju g. Vizjak, ki je poučeval ljudi v pravilnem obranjanju in spravljaju sadja za trg. V Semiču je vodil akcijo aglini trgovci g. Sever. Nekateri gospodarji se ne morejo načuditi, da so za sadje letos dobili do 2500 Din in celo več. Razni domači in tuji prekupčevalci in barantači so sicer preplavili naše kraje in marsikoga pregovorili, da je dal sadje pod ceno, vendar pa v bodoče kmet gotovo ne bo več storil tako. Proti takim zlorabam bi bilo pač potrebno storiti potrebne ukrepe.

KD koraka s duhom časa in pomaga s svojo vnovčevalno akcijo našemu kmetu, ker je regulatorica cen in tako tudi glavna podlaga in glavni pogon za povzdigo te kmetijske panoge kakor kmetijstva sploh. Vsa oblastva naj bi stremila za tem, da ne bi izkušali razlagati zgolj s teoretičnimi predavanji in razglabljanji, nego naj bi tudi praktično delovali. Velikega pomena je, da je KD nastopila kot nakupovalka le prvovrstnega sadja, ki mora biti obrabno in odbrano. Člani so zelo hvaležni in tudi drugi sadjarji, ki sedaj v velikem

Possod isto mišganje: pomaga zares!

Priljaj izgine! Lasje prenehajo izpadati! Lasje spet rastejo!

Trilysin

BIOLOGIČNITO NIČUM ZA LASE

če sta nemotena pri delu, celo njivo krompirja, repe ali korenja. Pogled na tako uničeno njivo mora kmata nadati z največjim obupom: ves trud in znoj, vse upanje je uničeno.

Ob trgatvi

Napočil je čas, ko stopa vinogradnik s brenito in s škafom v svoj vinograd, da pobere in spravi žlahtni pridelek, za katerega je vse leto žrtvoval toliko časa, truda in tudi gotovine. V normalnih letinah je dober trgavec vinogradnikova edina gospodarska rešitev, letos pa, ko je pridelek za prejšnjimi leti v vsem značilno, bo vinogradnik zadovoljen, če z izkupičkom za priložno vino poravnava vse svoje vinograde stroške.

V lepih, dobrih letinah gre vse z visokim letom, letos pa je vse bolj tiho, čeprav imamo lepo vreme. Vsekdo hiti, da čim prej konča trgatve, da mu še to, kar je ostalo, ne zgine ali se drugače pokvari.

Od druge polovice septembra naprej se je grozdje sicer mnogo popravilo, zdelo se je, da se precej dozele, tako da je izgubila tudi mnogo preobilne kisline, toda zadnja dva tedna je pričelo precej gniti, osobito v bolj nizkih legah, tako da se je količina še bolj zmanjšala, ponekod še pod polovico lanskega leta.

Najbolj se je skrbel pridelek portugalka, ki znaša v splošnem četrtino lanskega pridelka in poleg tega je tudi kakovostno slabša. Zato ni letos onega povpraševanja in zanimanja za portugalko kakor prejšnja leta, zlasti ker je vrh tega cena razmeroma visoka (zlasti 5 Din pri producentu), a nekateri zahtevajo še višjo ceno.

Kakšne cene bodo za ostale srednje in fineše mošte, odnosno nova vina, se zdaj še ne da reči. Vsekakor bodo cene letošnje pridelku vsaj v začetku prodaje višje od lanskih, toda če bodo previseke, bodo prevladali spet dalmatincev in druga južna vina. Poledica bosta zastajanje kupčije z dravskimi vini in naposled padec cen navadnih vinom, česar pa ni želeli.

Kvalitativno bodo večji vinogradniki izboljšali, svoji letošnji mošni pridelek s sladkanjem. Manjši vinogradniki, osobito dolenski in belokrajinski, pa skoro gotovo ne bodo eladkali, ker nimajo gotovine za nakup in takojšnje plačilo tudi pocenjene gladičarke in ker ne morejo kuriti v svojih sladnicah, oziroma umetno segrevati mošt za nadaljnje kipeenje, če jim doše sladkor prepozno, namreč po dovršenem glavnem kipeenju in ko se pokopile mošče močno ohladi. Sploh pa ne mislijo sladkati že iz principa, ker nebi imeli sitnosti a finančnimi in drugimi uradnimi organi, ter hočejo prodati svoje blago, kakršno so pač pridelali.

Dobro bi pa bilo, če bi oni producenti, ki iz enega ali drugega vzroka ne bodo sladkali prekleste mošte, odn. vina vsaj nekoliko omilijo z milejšim vinom, odnosno z dodatkom 100 do 130 gr (10 do 13 dkg) marmornega prahu na hektolitru. Nekateri mislijo bodo ponekod faktično zelo kisli, ker imajo skoro toliko odliščkov kisline kakor odstotkov sladkorja, kar ni v pravem razmerju, mačno kvari okus in zniža vrednost dotičnega vina. Preobilna kiselina se sicer še znatno zmanjša sama od sebe z dolгим ležanjem v sodu na drožeh, toda prav letos ne bo kazalo puščati novega vina čez zimo nepretočenega na drožeh, ako ni bilo grozde popolnoma zdravo, marveč ga bo treba pretočiti, ko se očisti, vsekakor že pred zimo, ker bo v sešedli se gošči mnogo neprijetnih čnovi od gnilih jagod, a čimer dobri vino, če dalje časa leži na tleh, duh in okus po gnilem.

Fran Gombač.

Dve, tri ure v Bataviji

Prosim odpustčanja: ime ni priznano ne med jezikoslovci in ne med zemljepisci, ki bi prvi utegnili vreči nanj neizprosen pogled. Batavija se začena pri Otrokovicah. Kje neki so Otrokovci, kje za širokim bojem njih hrbtom? Najdeš jih samo na večjem zemljevidu, ob progi, ki vodi preko Olomouca v Breclav in na Dunaj. Pred vojno se je pokrajina tu naokrog komaj razločevala od drugih krajev Zgornjemo-ravske doline, ki po nji že milijon let polzi Morava. Kdo se je nekoč zastavil v Otrokovicah? Danes, no danes je drugače: tu se začena Batavija, namreč Batova dežela. Od Otrokovic do Zlina in še dalje je Bafa vrtisnil pokrajino nov, trden pečat. Moravski tip se tu na mah spreminja v ameriški. Lepa ograna idila se neizprosen končuje, v pokrajini in ljudeh utripajo drug življenjski ritem, vse stvari dobivajo nov, sodebnejši stil. Ob lokalni progi je zraslo stotine hiš, in še rasejo dalje v hribe; hives, prosim, ne bajte: vse s čipkastimi zavesami in s cvetlicami na oknih, z električno razsvetljavo in z drugimi udobji sodebne civilizacije.

V Otrokovicah, ki jih klanijo prekrstiti po Bafi, sediš na poseben vlak, ki je last podjetja Bafa. Ne pozna razredov in razlik med popotniki: vsak plača enako in se enako vozi. V Bataviji so razdalje med postajami neznatne, vlak se čedaje bolj postajni, vstopajo delavce in delavci, vsi do-

bro oblečeni, malomeščanski, na videz zadovoljni s svetom, ki ga je Bog ustvaril in Bafa izpopolnil. Kakor po nekem nagonu ti prej pogledajo noge kakor obraz; v hipu sem sramežljivo ustipil noge pod hlopi: Saj nameravam kupiti nove batovke, prav zares, toda oprostite — še malo potrpljenja... Kaj čudno, če se v Bataviji ljudje začenaajo spoznavati pri nogah, saj so po veliki večini čevljarji, in za čevljarja se začena človek pri nogah. Potujemo v Zlin, mesto obutve. Tam je zemlja podplat, dolina velik čevljev in solnce, ki sije nad njo, ogromna žarnica, ki jo je pritrtil na nebo blagopokojni pan Bafa. Redkojke v Evropi imas kraj, da celo pokrajino, v kateri bi tako neposredno čutil enega samega človeka kakor v Bataviji. Vse, kar je bilo tu pred Bafom, je komaj vredno omenbe: on je ta svet dvignil, preoblikoval, naselil in vzposobil za nadaljnji razvoj. Videl sem stare zinske urbarje, nekeje gospoda baji grad, kjer je živila železna morda. Kiti so jo pozabili, v želestno provinco zakopani despoti z nekoliko sto dušami v primeri s tem močnim individuumom 20. stoletja, s tem industrijskim magnetom, ki se je iz zinskega obrtnika razvil v svetovnega kralja čevljev? Njega obdružuje v tej moravski pokrajini, pred njim stresa blato ali prah s čevljev, ko vstopaš v mesto najboljše obutve na svetu, v Batovo metropolo Zlin.

Prvi vtis, ki ti ga daje Zlin, je zares moččen. Skoraj nenadno vzkipi pred teboj, ki se nosiš v očeh sanjavo lepoto moravskih ravnih okrog Uherskega Hradišta, goščava poslopja: najprej četrti samih rdečkastih hiš, ki se le neznatno razločujejo med seboj, nato pa se razgrnejo bloki velikih tovarniških poslopj, ki z ameriško drznim izrazom segajo pod lok sivega neba.

Zakaj neki je vtisk tega mesta tako presenetljivo enoten: za hip vabljiv, kmalu pa pust, a prej otožen kakor vesel? Ni treba dolgo premišljati, da uganem skrivnost novega mesta, ki je zraslo v ameriškem tempu in po ameriškom okusu: Bafa ni standardiziral samo čevljev, marveč tudi arhitekturo. Poslopja so zgrajena v velikih, večidel pravokotnih plokvah, brez oklepšav in druge vnanje navlake: povsem sodobno. Vsa večja poslopja so iz istega gradiva: železobetona in stekla; njih lepotni učinek prihaja samo od geometrične pravilnosti sgrajbe in od barv. Prevladujeta rdeča in bela barva. Če niso stene iz stekla, pa so okna razkošno velika in široka: gospod Bafa je privoščil svojim ljudem obilo solnečne svetlobe, ki jo je dobival zastojni. Drugače pa je svet tu urejen zelo smotno in zmislno. Vse je postavljeno v službo celote. Sredi med industrijskimi nebotičniki se začena zinski park z vabljivimi stezami; gospod Bafa je postavil pred vходе napise: »Hvala vam, da ne hodite po travi.« »Hvala vam, da skrbite za snago.« Kajpak, človek

bi moral biti čez mero neolikan, da bi tu storil karkoli, za kar se mu ta moravski Amerikan ne bi mogel zahvaliti. Pred vstopom v ogromni Družabni dom, ki ima krasno kavarno z razgledom na Zlin, pa številne družabne lokale, hotelske prostore in drugo, se zdi, da ti prihaja nasproti sam gospod Bafa, ko čitaš napis: »Hvala vam, da ste si osnažili obutve.« Pri nas take reči zaukazujejo s policijsko kratkimi, suhimi besedami in ne pozabijo pristaviti — v zadovoljstvo slovničarjev — ključa na koncu; tu se zahvaljujejo za to, da nisi neviljuden in neolikan, še preden jim stopiš čez prag.

V tem je, ljudje, že cela filozofija. To pomeni biti poznavalec človeške duše! In če se takole oziraš dalje po rdečkastem Zlinu, opaziš, da si zares v mestu praktičnega, življenjskega filozofa. Kdo drug bi dal z velikimi, daleč čitljivimi črkami naslikati na vse ograje, kar jih je okrog tovarn in skladišč, modroslovne sentence, ki naj napotijo človeka k razmišljanju? Čemu živi in čemu izdeluje? Batevčevlje: »Delo požlahtnue človeka.« »Stoje dim z besedami.« »Citajmo zdrave knjige.« »Svet pripada močnim.« »V hitrosti je moč.« »Kar hočemo, moremo.« »Odlaganje je tat časa.« »Svet pripada smelim.« Zabeležil sem si na hitro roko nekoliko teh javnih napisov. Njihov namen je očiten: vzpodbujati zinske prebivalce k delu in zadovoljstvu. V naših tovarnah k večjemu vidiš svarilne napise in tiskane pretnje; od vse ameriške industrijske filozofije, zrasle iz esejev Emersona in iz knjig Smileasa, Trinca in drugih tja do Fordovega »industrijsko-filozofskega sistema«, smo posneli samo lažnjo frazo, ki je nihče ne jemlje resno: »Čas je zlat.« V Bataviji je drugače. Če bi delavec mogel odvrti oči od stroja, ki deluje po verižnem sistemu in sili človeka k večji pozornosti, kakor katerikoli despot, bi videl skozi okno napise: Delo je slast! Ohrani duševni mir! Bodi človek! V Bataviji so moralisti, prav kakor nekoč v krščanskih samostanih. Gospod Bafa ni hotel spreminjati samega načina izdelovanja čevljev, marveč tudi duševnost čevljarjev. Toda nauk, ki ga s kričnimi napisi ponuja njihovi duši, je docela nasproten češko-bratskemu nazoru. Batova moralka je moralka Američana 19. stoletja, ki je veroval, da človek napreduje tako kakor tehnika. V Zlinu še niso skeptiki: drugod so že.

Bafa je izdelal v duhu svoje »industrijske filozofije« cel delovni sestav; za in proti so bile spisane že debele knjige. Nekateri vidijo v Batovem meznem sistemu vzorno rešitev socialnega vprašanja, kajpak v okvirju velekapitalistične proizvodnje, drugi deležijo vse to popolnoma v nič in vidijo v Bafi samo prebrisanege zajejavca. Bil sem v Zlinu le mimogrede, in ker podjetje za čudo slabo skrbijo za novinarske obiske, ni bilo prilike za ogled Batovih obilnih in zbiravstvenih zavodov. Dejstvo, da je na pr. bolnica za Batovo delstvo ena najboljših opremljenih v vsej republiki in da je padanje odstotka tuzer-

Inž. Franjo Dedek in dogodek na Reki

Kako so Italijani aretirali graditelja velikih carinskih skladišč na Sušaku

Ljubljana, 21. oktobra. Veliko delo je na Sušaku dovršil inž. Franjo Dedek. Na Karadjordjevem pristanišču, kjer najbolj živo utripa naš promet, kjer se kolesa težko obloženih voz cvileče premikajo v prahu, kjer se tovor baje drug drugemu, nekaj pednjev od plosta, ki loči mrtvo mesto Reko od našega žilavega gibanja, je zrasla letos ogromna stavba. Sam železobetonski je v njej, neverjetne količine ga je znosil visok železen žerjav, ki se je premikal na železnih tračnicah — vse pa so pridne in spretno roke slovenskih zidarjev spravile v enostavno, vendar močeno arhitektonsko harmonijo. Zdaj je tu še tišina, ali v kratkem bo završalo življenje kakor v panju.

Inž. Franjo Dedek

Dovršena so sušaka carinska skladišča, s katerima bo združena lučka kapetanija in finančna kontrola. Celotna stavba je dolga 140 metrov, globoka 40 m. Nič manj kakor nad 250 vagonov cementa so spravili v zgradbo. Cel vlak betonskega železa je med zidovjem. Najmodernejši stroji za drobljenje kamena in za mešanje betona so se avtomatično polnili s peskom in gramozom in si primešavali potrebne količine cementa za vsako vrsto betona posebej. Po načrtih zagrebskega strokovnjaka prof. Čalogačica so stotine pridnih rok naših delavcev ustvarjale in dovršile ogromen kompleks, vse to pa s podrobno organizacijo in najmodernejšo tehniko, ki odlikuje smotno inženjersko Frana Dedeka. Podjetnik krepke volje, gentleman od nog do glave, gradbenik modernega kova je inž. Franjo Dedek skrbel ne samo za uspeh gradnje, marveč istočasno za svoje delavce, ki se danes, ko je delo že končano, gotovo hranijo v spominu plačilne listke, na katerih so bili tiskani jedrnatih nauki: »Težko si zaslužil ta denar, ne nosi ga v krčmo, temveč domov! Ne kvartaj, temveč štedi! Treznost in štedenje sta gotova zmaga nad siromaštvom!«

Delo se je pričelo lani 1. maja, letos v septembru je bilo v zidarskem pogledu dovršeno. Zdaj se vdelujejo še okna in vrata, tvrdka Dedek pa je pravkar izlicitirala še kanalizacijo. V novembru se bodo že vselili uradi. Sprehod po prostornih dvoranah napravlja vtis, kakor da bi hodil po parku med orjaškimi debli. Skladišča so za enkrat enonadstropna, debeli slopi nosijo glinaste stropne. Spodaj so enako prostorne kleti, tam bo živina. Poslopje finančne kontrole je dvonadstropno, lučka kapetanija pa je zrasla v štiri nadstropja, zgoraj bo tudi moderna vremenska opazovalnica. Prezanimiv je z najvišje terase razgled tja na mrtvo mesto, ki počiva negibno na istem solncu božjem kakor tale naš sušaki vrvež, ki mu pripeva sinja širina obzorja in Jadranskega morja.

Najmanj vsakih štirinajst dni je hitel inž. Franjo Dedek nadzorovati delo na Sušaku. Ko je bilo delo v glavnem končano, je 17. septembra po enem mesecu zopet krenil iz Ljubljane preko Postojne nizdol k morju.

Pot je ob sončnem vremenu in po neoporečno dobri cesti potekala kar najugodnejše, brez vsake nevšečnosti. Pogovor se je sukal tudi okrog fotografij. Nič čudnega. Inž. Franjo Dedek je imel veliko veselje s svojo rolfleksko, ki si jo je bil kupil pred dvema letoma. Bila mu je menda edina zabava. Ko smo na Planini čakali pred našo obmejno postajo, da so plimbrali avto in pregledali potne liste, nam je g. inženjer razkazoval slike. Gledali so jih tudi naši obmejni organi, ki inž. Dedka seveda dobro poznajo. Nikake mojstrovine niso to bile: v glavnem posnetki iz njegovih zgradb, faze posameznih gradbenih del. (Inž. Dedek je za vsako svojo stavbo sestavil poseben album z opisom del, z lastnimi slikami in poročili časopisja. Tako je zlasti za svoje dosedanje največje delo, za carinska skladišča na Sušaku, pripravil krasen album). Nadalje je imel nekaj mo-

tivov z morja: jadrnice, sončni zahod, partije z Loparja, kjer je zgradil neko imenitno vilo. In slično. Same nedolžne stvari, če že med oporečne prištevamo posnetek karabinerjev, ki na mostu pri Sušaku tako radi pozirajo.

Preden smo prestopili italijansko mejo, je g. inženjer še povprašal, če nimamo morda s seboj kakih slovenskih novin. Ne. Ničesar. Prestop meje pri Planini je bil povsem neoviran. Italijanski organi se prav nič niso zanimali ne za potnike, ne za avto. Finančni organ, ki se je popeljal na stopnici avta od mejne pregrade do carinarnice, se je smehljaj od silje prijazno.

Nato pot čez serpentine in klance. Cesta je široka, na ovinkih še posebno razširjena, cestnice izglajene, gramoz nasut na posebnih majhnih terasah izven ceste, da ne ovira prometa. Tišina. Ponekod so na delu cestarji. Med gozdovjem je razpeljana bodilkava žica, tu in tam še srečamo drobilec gramozu, ki je že opravil svoje delo. Pa je človek zadovoljen, ko se reši klancev in obmejne cone. Pri Postojni je cesta asfaltirana, tujci se sprehajajo po njej. Ko odcepimo na levo, srečujemo premnoge naše ženske, vse oblečene v črno. Vračajo se od večernic. Žalna je nočnja Brkin. Tisto istrsko skalovje na desni so Brkini... V diru in v šumu motorja ni mogoče ujeti pomenka. Pastirski nam mahajo v pozdrav. V lirske Bistrice in dalje je polno vojaštva. Močno se košatijo nove, moderne vojašnice. Da bi take bile šole! Ali kaj nas briga vse skupaj? Hitimo proti Reki, da bomo do večera spet na oni strani. Nikjer se ne ustavimo. Edino v majhni vasi pod lirske Bistrice se je domala zgodila nesreča: pljan norec je nalašč skočil tik pred avtom čez cesto. Šofer Lojze mu je le z naglim okretom na levo ohranil zdravje in morda rešil življenje. Ko smo se ozirli, smo videli, kako je vsa, na vasi zbrana družba hrumela nad tencem. Inženjer Dedek pa je menil: »Vidite, norcev nikjer na svetu ne manjka!«

Po dosedanjih svojih izkušnjah inž. Franjo Dedek ni imel povišja, da bi najslabše sodil o Italijanih. Nikakor. Kot gospodarstveniku, ki ni vpleten v politiko, je omenjal, mu ne povzročajo nikakih nerodnosti. Potem je povedal, kako mu je mesec dni prej, ko so tod okrog bili veliki manevri, neki narednik zaplenil film, ker je fotografiral

gledal na uro in pripomnil: »Zdaj bomo pa kmalu na Sušaku.«

Na Reki se avto ni ustavil, vozil je v počasnem tempu, in inženjer Dedek nam je pri neki ulici pokazal na desno. Tam doli se je videl del carinskega skladišča, ki ga je zgradil. Povabil me je s seboj. In smo sklenili, da si takoj po prihodu na Sušak ogledamo ogromno stavbo, kajti naslednji dan je inž. Dedek imel dražbo zaradi kanalizacije pri skladišču.

Ustavili smo pred mostom. Meja. Še ta formalnost pa bomo tam, na Sušaku. Šofer Lojze je ponesel potne liste v obmejni italijanski urad. Tako je bilo vedno, da potnikom ni bilo treba izstopiti. Kmalu se je vrnil: »Gospod! Vas želijo.« Inž. Dedek je mirno izstopil.

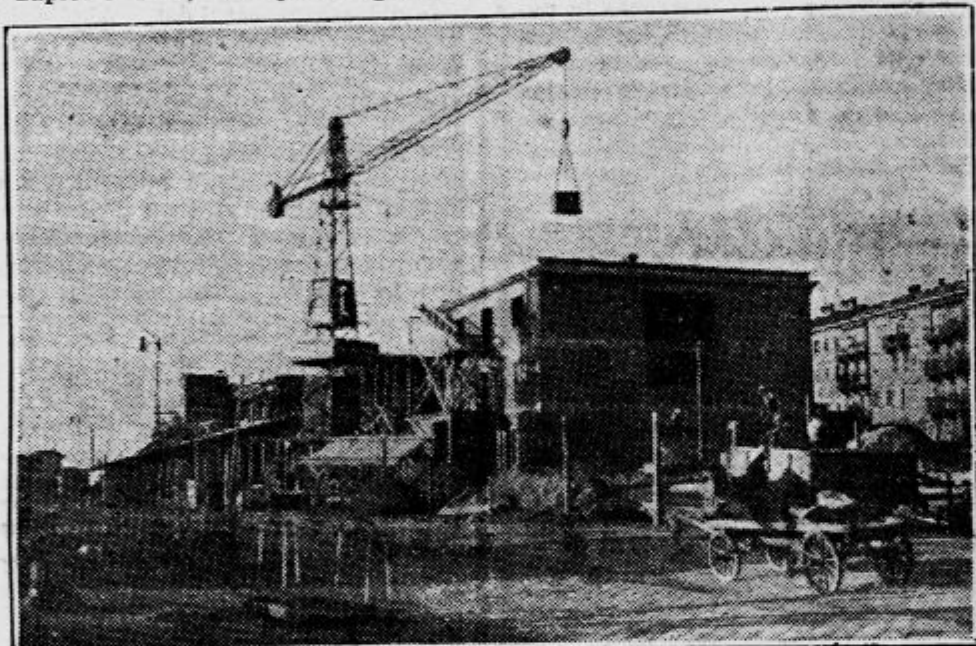
Nato so pozvali še mene, zgolj zaradi malenkosti, zaradi očetovega imena, ka-li. Inženjer Dedek je bil v sosednji sobi. Nič pa ni slutiti, da ga bodo pridržali. Sam gotovo najmanj. Zeleni cariniki so pregledali avto, preobračali sedeže. Eden izmed njih je nato pozval šoferja Lojze in sta se odpeljala nazaj proti Reki. Uradnik v veži, sitem, s politjo kakor iz pergamenta, po narečju bi ga prisodil med Romanjole, je čez čas planil izza mize, izza debele vpisne knjige: »Kje je avto, kje je avto?« Pomiril se je šele, ko se je avto medtem že vrnil.

Tu nekaj ni moglo biti v redu. Čas je mineval, poteklo je skoro pol ure. Predolg postanek je že vzbujal pozornost radovednih žensčin, nabranih tam okrog v gruclah. Preko mosta se je razvijal najživahnjši nedeljski promet, cela živa reka je tekla po obeh straneh, po desni s Sušaka sem na Reko, po levi so hoteli Rečani s celimi familijami ceneno preživeti večerne ure na naši strani.

Natanko pol ure smo tako čakali, ko je prišel inženjer Dedek iz sosednje sobe v spremstvu detektiva, čokatega, postnega dedca.

Prožil je roko, nekoliko je bil prepaden, zardel v obraz, ali vendar povsem miren: »Moram malo na kvesturo — kdo bi bil to pričakoval!«

Potem je še pripomnil: »Izvolite peš čez most, rezervirajte mi sobo v hotelu Kontinental! Priljago lahko pustite kar v vozu, pridem kmalu. Dobimo se v kavarni.« — To tako v naglici, mimogrede. Svoj kov-

Silka, posneta med gradbo velikih carinskih skladišč na Sušaku, ki so zdaj že dovršena

vojake na poljski kuhinji, s makaroni v ustih in pesteh. »Pa se je dal narednik pametno pogovoriti, ko sem mu rekel, naj pač ta posnetek zapleni, ostali film pa vrne, ker imam na njem lepe posnetke telovadnice v Zagrebu.«

»Prava sreča, da se je tako mirno izteklo, sem pohvalil dan pred večerom.«

Potem smo spet občudovali cesto, ki je povsem novo zgrajena, seka vse ovinke in je bila že takrat prepojena z asfaltom, zdaj je gotovo že docela asfaltirana. Pri Matuljah, kjer je prerezala cel hrib, da stojita vsak sebi dve goli, skalnati piramidi, se je odprl razgled na morje. Inž. Dedek je po-

čeg sem vendarle vzel iz avtomobila, ki je takoj nato zavil nazaj na Reko.

Minevale so ure, že se je nagnil večer ali avta z inženjerjem Dedkom ni bilo na Sušaku. Bolj in bolj se je utrjeval sum, da je inženjer Dedek zaradi same tiste slike padel v pest italijanske oblasti.

Ko se je umiril promet na mostu čez Rečino in je bil naš obmejni uradnik v svoji pisarni nemoten, je najpozorneje zaslísal poročilo, kako so Italijani pridržali inž. Dedka in kakšen utegne biti vzrok. Zmajal je za glavo, nato pa o zadevi takoj obvestil obmejnega pisarja. Nedelja, noč — nič se ni dalo ukreniti. Naslednje jutro

Gotovo. Sedaj pa NIVEA

S tem na lahko natrite. To zadostuje. Za hišnimi posli ne ostane nikakoli sled. Vaše roke dobe nežno žametno mehako in negovan izgled. Vedno se boste radovali nad tem.

Nivea krema pronikne popolnoma v kožo, a ne ostavlja nobenega bleška na površini.

Nivea je poceni! Doze 3.50, 6.—, 12.— in 25.— Din.

kuloznih pri njegovem podjetju statistično dokazano, priča, da je ta veliki selfmadedman videl v svojih delavcih tudi ljudi, ne samo »delovne sile«. Sprehodi po Zlinu so mi vsiljevali vtis, da je bil Bafa največji socialni eksperimentator med evropskimi tovarnarji. Vzlic svojemu amerikanizmu je ta mož koreninil v domači grudi in bil ponosen, da je tolikanj povzdignil domači kraj in zaposlil množice domačih ljudi.

Ali ne bi bilo bolje, če bi ti delavci in delavke, ki sedaj tiče vsak na svojem mestu in opravljajo dolga leta eno in isto delo v smotno urejenem veleprodukcijskem procesu, sedeli vsaki v svoji samostojni delavnici in izdelovali čevlje? Sedaj n. pr. to-le čedno dekle že dolge mesece dan za dnem pleška s črno tekočino ženske podpetnike, ki jih prinaša v traku se vrteči stroji; onile delavci že več let uravnava strojne šive samo na eno mesto; ti soči, desetstisoči čevljev gredo mimo njega in mož pozna samo tisto mestece na čevlju. Ali ne bi bilo bolje, če bi bil samostojen obrtnik in bi svojim naročnikom izdeloval čevlje od prve do zadnje drete?

S temi skeptičnimi mislimi sem hodil s čredo zvedavcev, in se je gospod Majer vodil po tovarni, in sem se upiral veliko-produkcijski filozofiji pokojnega Bafe. Zaman. Ti obrazi, teh stotine, tisoče delavskih obrazov je kazalo, da jim ne hodi noben uper po glavi. Človek se nevedno hitro prilagodi mehanizmu in mehanično opravlja delo, ki zanj ni treba samostoj-

nega mišljenja. Kje bi toliko ljudi našlo samostojno zaposlitev, če ne bi bilo veliko-koprodukcije? Kakšne bi bile cene naših čevljev? Nesporno je Bafa zadel pravo pot: v veleprodukciji je rešitev. Je-li njegova krema, da človeštvo še ni rešilo problema: stroj in človek?!

★

Bafe ni več med živimi, toda njegov duh je prisoten v vsem Zlinu. Zgradil si je piramido kakor faraon, in v nji uživa milost bogov. To ni piramida iz neprimernega kamena, ki bi skrivala faraonovo večno bivališče. Bafova piramida so njegove tovarne, je ves njegov Zlin. Okrog mrtvega faraona, ki je vse to ustvaril, nenehoma polje mlado življenje. Njegovo delo nadaljujejo. Grade se nove palače. Vzlic gospodarski krizi obse. Tisoči in tisoči čevljev zapuščajo rožne tovarne. Polni vlaki obuvata hite v svet.

Na pobočju gozdnatega hriba, ki se pod njim razprostira Zlin, je zgrajena velika steklena palača, podobna tistim Bafovim prodajalnam, ki je na njih zapisano: »Naš naročnik, naš gospod.« Tu ni tega napisu. Poslopje je posvečeno spominu Tomaža Bafe. Njegov muzej je, obenem muzej vse mlade preteklosti zamerikaniziranega Zlina. Tu imaš popoln pregled celotnega razvoja in razmaha; tu je spravljeno vse, kar je zvezi s tem genialnim čevljarjem: od rodbinskih dokumentov in rodovnika Bafovega do letala, s katerim je Tomaž Bafa končal zemeljsko pot. Američan bi najbrž

ne bil tolikanj sentimentalni nasproti osebnosti in drobnim spominom na njo; tu čuti, da je bil Bafa Čeh in Slovan. A tudi v domu svojega spomina Bafa neprestano filozofira in poučuje: sami izpodbudni napisi, nič žalovanja ali odgovodi, delo, samo delo. To je njegova faraonska oporoka. In tako počiva ta veliki kopitar med tisoči drobnih čevljarjev, stroji se vrte, sirene tulijo, vlaki žvižgajo in rdeči bloki poslopij kipe pod nebo. Odhajajoč iz tega ne-navadnega mesta samo še iščem napis: Hvala vam, da niste socialisti! B. Borko.

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljujem »Vzajemni pomoči«, reg. pom. blagajni v Ljubljani, Miklošičeva cesta 16, II. nad., za kulantno izplačilo posmrtnine ter za najtopleje priporočam.

Ljubljana, 21. oktobra 1933.
10109 Keržič Franc.

ZAHVALA.

Podpisana se zahvaljujem »Vzajemni pomoči«, reg. pom. blagajni v Ljubljani, Miklošičeva cesta 16, II. nad., za kulantno izplačilo posmrtnine ter za najtopleje priporočam.

Vilmarje, 21. oktobra 1933.
10109 Traupuz Katarina.

V ponos mi je perilo

tako lepo in belo in kakor novo, če ga perem

ALBUS terpeninovo milo.

ALBUS terpeninovo milo da bogato mehko peno, odstrani naglo vso nesnago in je tako dan pranja pravi praznik. »ALBUS« terpeninovo milo učinkuje tako blago, da na mojih rokah pranje ne zapusti niti najmanjšega sledu.

Milo, ki učinkuje tako blago, da varuje roke, je pravo idealno milo za moje perilo, — zatorej za vse dni in za vsako perilo: ALBUS terpeninovo milo.

pa je obmejni komisar sestavljal protokol in je o stvari bil obveščen naš generalni konzulat na Reki.

V domnevi, da je morda bil inženjer Dedek ponoči le izpuščen in je namestu v hotel pohitel takoj na svojo stavbo zaradi licitacije, sem stopil še tjakaj. Sredi šuma, prahu in hruma, ki odmeva po Karadjordjevem pristanišču, počiva ogromno novo poslopje povsem tiho, prazno. Edino polir Ferdo Vaš je imel nekaj opravka pri stopnišču. Ves zavzet je sprejel novico, nato pa hitel na telefon, poročati v Ljubljano.

Medtem ko je hitel prokurist g. Podlesnik iz Ljubljane na pot, da intervirna na Reki, so g. inženjerja Dedeka že eskortirali v Trst. To je šlo tako naglo, da se je sam kvestor na Reki lahko na intervencijo začudil.

»Nimam pojma o tej stvari — sem pravkar prišel z dopusta...«

Kakor vedno, je imel inž. Franjo Dedek tudi to pot s seboj načrte in račune svojih gradb s slovenskim in hrvaškimi besedilom. Zlasti načrte sušakega skladišča

in one velike telovadnice v Zagrebu. Ali naj bo to eden izmed razlogov, da Italijani tako dolgo preiskujejo zadevo, ne umevajoč, da so to zgolj privatni gradbeni akti? — V pričetku vojne 1914 je bil v Gradcu (Paulustorgasse) v strogi preiskavi bister Poljak, tehnik. Pri njem so bili našli neke čudne risbe. Po vsestranskih razglabljanjih se je izkazalo, da to nikakor ni načrt kake avstrijske trdnjave, marveč osmulek zelo komplicirane ključavnice, ki jo je Poljak hotel dati patentirati. — Ali nam je dovoljeno upati, da so Italijani razumnejši od onih — bivših — c. kr. Avstrijcev?

Kakorkoli, — slejkoprej bodo morala italijanska oblastva uvideti (v kolikor že ne vedo), da držve v svoji oblasti čisto po nedolžnem ugodnega jugoslovenskega državljanca. Preko te šikane in samovoljstva se bodo daleč v bodočnost stekale poti našega gospodarstva in pomorskega prometa v ogromno zakladnico, ki jo je na pragu Reke in našega morja ustvaril inž. Franjo Dedek. D. Ravljen.

Trije jubileji najdrznejšega jugoslovenskega plezalca

Jesenice, 21. oktobra. Štiridesetletni življenjski jubilej ni nič izrednega, toda naš jubilar g. Joža Čop praznuje obenem s 40 letnico rojstva, 25 letnico planinskega udejstvovanja in 10 letnico članstva pri jeseniški »Skali«. G. Čop dobesedno vedno visi med življenjem in smrtjo bodisi v službi, ko okrog njega vedno sikažo žareče železne kače, ali pa visoko gor v divjih stenah in prepadih naših veleogorskih aristokratov.

Joža Čop se je rodil 1. 1893. kot sin tovarniškega delavca. Bil je 10 bratov in sestra, ki so rasli drug za drugim in šli v samostojno življenje. Od vseh bratov je najbolj znan naš jubilar Joža, ki je neštokrat prehodil naše planine in preplezal v vseh smereh že vse naše gorske vršce in je danes poleg Marko Debeljaka in Pavle Jesihove, dr. Mihe Potočnika in dr. Stanka Tomlinška najvztrajnejši in najdrznejši plezalec veleogorskih sten.

Njegove drzne plezalne ture so zaslovice v zadnjih 7 letih, ko je sam ali v družbi dr. Stanka Tomlinška, dr. Mihe Potočnika in Pavle Jesihove preplezal vse stene naših gorskih orjakov po enkrat ali večkrat. Pred leti se je v družbi dr. Tomlinška, dr. Potočnika in ravnatelja Lovšina povzpela na Matterhorn, letos pa je v družbi prvih dveh preplezal zelo nevarno steno Dachsteina. Dalje se je letos povzpela na vrh Kanina in Montaža. Triglavsko severno steno je pa letos preplezal v vseh smereh kar sedemnajstkrat. Poleg tega je letos v družbi dr. Potočnika preplezal novo smer v steni Jalovca. Poleg najdrznejših plezalnih tur je prehodil vse naševplanine, samo na Triglavu je bil v svojem življenju okrog 150 krat, medtem ko ne more števila drugih tur navesti niti v približnem številu.

Precej njegovih plezalnih tovarišev se krije hladna zemlja, ker so postali žrtve planin. Nekatere izmed njih je Čop mrtve spravil s nedostopnih pečin v veleogorske soteske in jih spremil k večnemu počitku. Lepo število pa jih je, ki jim je rešil življenje, ko jim je v zadnjih trenutkih v snegu, megli burji in viharju z največjo nevarnostjo za lastno življenje prišel na pomoč. Pisma iz Nemčije in Avstrije, ki jih je prejel od svojcev rešenih, so Jožetu

hvaležno priznanje za njegovo požrtvovalnost.

Joža Čop je vedno vesel in šidane volje, izvrsten družabnik, vedno poln zdravega planinskega humorja in kot tak dobro znan vsem tistim, ki so jih zimski sport, krasote narave in veličastje naših gor pritegnili nase. Pred dvema letoma je sodeloval pri filmanju prvega jugoslovenskega alpinskega filma »V kraljestvu Zlatogorac«, lansko leto pa v filmu »Triglavsko

strminec. Naš jubilar je vseh 10 let član jeseniške »Skale«, dalje časa je bil njen podpredsednik in načelnik plezalne in reševalne odseka. Čop je brez dvoma danes najstarejši in najbolj zkušeni plezalec in poznavalec naših veleogorskih sten.

G. Čopu, čigar zasluge za razvoj alpinizma v Sloveniji so velike, želimo k njegovemu trajnemu jubileju, da ga usoda ohrani še dolgo vrsto let čilga in zdravega!

Ali si že obnovil članarino Vodnikov družbe za letos?

RADIO THERMA LAŠKO

najučinkovitejši zdraviljenje revmatizma vseh vrst, išijasa, ženskih bolezni, znižanja krvnega tlaka i. t. d. — Odprto skozi vse leto.

Pavšalna penzija za 10 dni 600 Din, za 20 dni 1.100 Din.

Zahtevajte prospekte od uprave zdravilišča!

10998

Domače vesti

* Še 10 dni je čas, da izpolnite svojo narodno dolžnost do naše vsenarodne Vodnikove družbe. Poverjenikom je podaljšal rok za nabiranje članov do 31. t. m. S tem dnem se zaključijo nabiralne pole, ker mora pisarna na njih podlagi pripraviti vse potrebne za ekspedicijske. Prosimo še enkrat vse zamudnike, da te dni uredijo do malenkost, da bodo mogle iti knjige čim prej med članstvo.

* Kongres lekarnarjev v Ljubljani. V nizu letošnjih kongresov nas bodo, kakor smo že beležili, počastili s svojim obiskom lekarnarji iz vse Jugoslavije. Redni občni zbor apotekarske komore kraljevine Jugoslavije se bo namreč vršil 30. oktobra v veliki dvorani Kmetijske in rokodelske zadruge. Na kongresu bodo predvajali film »Priznava se strminec«. Zlati poroki je praznovala zakonska dvojica Jakob in Marija Stonič v Hollywoodu v Kaliforniji. Stonič je kot trgovec z zlatino 38 let potoval po ameriškem zapadu. Njegova mlajša brata Janez in Fran, ki sta sodelovala v zlatarski trgovini, sta letos drug za drugim umrli v Chicagu. Vsi bratje so po rodu iz Otavca v Bell Krajini. — Smrt je med ameriškim rojaki v zadnjem času zahtevala številne žrtve. V visoki starosti 74 let je v Julietu preminila Neža Piškurjeva, po rodu iz Metlike na Dolenjskem. V Ameriki je bivala 40 let. Zapuščala tri sinove in eno hčer. — Za srčno kapljico je v Milwaukee umrla Uršula Hofbauerjeva, stara 76 let in doma iz Ročice v Savinjski dolini. V Ameriki, kjer je bivala 26 let, zapuščala moža in sina, v stari domovini pa dve hčeri in štiri brate. — V Clevelandu je pri delu v tovarni nagel smrti umrl Andrej Podobnikar, star 42 let, doma z Zidanega mosta. V Ameriki, kjer zapuščala žena, sinčka, očeta in brata, je bival 25 let. V Butti je legel v grob Jurij Muhič doma iz Hinja pri Žužemberku. V Ameriki je bil 30 let.

SUKNO TEOKAROVIC

VRAM NUDI

možnost, da dosežete največjo eleganco z najmanjšimi izdatki

Pletilna volna — Odeje — Bereti.

* Gostilničarski kongres. Ker se je prijavilo samo nekaj nad dvestotno udeležencev, ne bo vzeli posebnih brzi vlaki v Beograd. Udeleženci imajo le s posebnimi legitimacijami, ki jih dobijo pri zadružnih načelnikih, pravico do polovične vožnje. Legitimacija se mora dati žigosani pri železniški blagajni pri odhodu iz Beograda. Zeleniška blagajna bo na legitimacijo vpisala številko kupljene karte. Večji del udeležencev odpotuje 23. t. m. z brzim vlakom, ki vozi iz Ljubljane ob 20. in na katerega imajo tudi udeleženci iz bivše mariborske oblasti na Zidanem mostu priložnost.

* Službeni list dravske banovine objavlja v 85. letošnji številki: pravila o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita za učitelje gospodinskih šol in tečajev, pravilnik o izvrševanju zakona o zdravniških specialistih za bolezni ust in zob in o zobnih tehnikah, pravilnik o opravljanju državnega strokovnega izpita uradnih pripravnikov gozdarske stroke s fakultetno izobrazbo, odločbo o prenosu krompirja iz Italije, pojasnilo o proizvodnji žganja, ruma in konjaka, odločbo o izpremembi člena 4. pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami, odločbo o izpremembi člena 6. pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami. In izpremembo o dopolnitvi pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami.

* Koroške vesti. Jesensko deževje je tudi na Koroškem povzročilo velike poplave. Poleg Ziljske doline ob Glini je najbolj prizadeta Labudska dolina. A tudi v spodnjem delu Koroške je povodenj napravila obilo škoda. — Na letošnjem zborovanju Súdmarke se je ponovno naglašala potreba po sramotni ogroženosti naših meji. Solam v Slovenskem Plajberku, Žitari vasi, na Blatu, v Medgorju, Kazazah in na Ledenicah je v svrhu obrambe dovolj.

Vprašajte

naše stare odjemalce, ako so z našo postrežbo zadovoljni. Odgovor, ki ga boste dobili, je nam v ponos. — Tudi vam ustrezno!

JOS. ROJINA, Ljubljana

Aleksandrova cesta 3.

NEZNOSNA ZGAGA Te večkrat peče? Najboljše zdravilo proti zgagi je topla ali prestopana RUGASKA SLATINA. Iskreno ti svetujemo, da piješ rogaško slatino tudi pri prejšnji ZELODČNI KISLINI, pri želodčnem tvoru in katarju. Ne bo ti žal! S pitjem RUGASKE SLATINE si na sigurni poti ozdravljenja teh bolezni.

Zvočni kino Ideal

Buster Keaton
prinaša smeh v

Za ljubezen
ni zdravila

Film smeja in zabave.

Polly Moran, Irene Purcell,
Roland Gilbert, Mona Maris.

Predstave danes ob 3., 5., 7. in 9. uri.

Atelje za arhitekturo Notranjo opremo

Ing. arh. E. Tavčar
Selenburgova 6/III., Ljubljana.

* Naknadni pregled motornih vozil. V petek 27. t. m. od 9. do 12. ure bo v Ljubljani, ni, Šubičeva ulica 5, pred poslopijem uprave policije naknadni komisijški pregled onih motornih vozil, ki služijo za obrtno prevažanje oseb (avtomobili, avtobusi). K pregledu morajo pripeljati svoje avtomobile avtomobilski avtoizvozniki in lastniki avtobusov iz vse banovine, katerih vozila še niso bila pregledana za II. polletje letos in ki nimajo v knjižici uradno potrjene rabne odobritve za izvrševanje prevoznih obrti za II. polletje letos. Avtoizvozniki in avtomobilski podjetniki, ki svojih vozil ne bodo pripeljali k pregledu, bodo kaznovani in njih vozila odstranjena iz prometa. Istočasno bo pregled tudi za nova še nepreizkušena motorna vozila, odnosa za vozila, ki so bila doslej v popravilu.

* Borba proti glavobolu. V času aeroplanov in radia napreduje tudi medicina z velikimi koraki. Epohalna odkritja na področju notranje sekrecije, serologije, bakteriologije in rentgenologije zagotavljajo napredek zdraviljenja. Znanje o vitaminih je dovelo do tega, da so odstranjene ovire prehrani in rasti. Kljub temu napreduje tudi ljudje danes kakor prej glavobol, muka, ki se dnevno ponavlja. 90 odstotkov glavobola prihaja od slabe prehrane in lenivosti ali zaprtju črev. Klinike in zdravniški dajejo največje priznanje majhnim dražjem artina. Zadošči je, ako se zvečer porjizeta dva dražja, pa dobi človek zjutraj normalno izpraznjenje črev, ki ga oprosti mučnega glavobola.

* Pevsko društvo »Vardar« priredi koncert v Ljubljani. V prvi polovici meseca novembra se bo pevsko društvo »Vardar«, iz Skopja napotilo na turnejo po Jugoslaviji in bo priredilo koncerte v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Mariboru.

Opozorilo!

Ponovno opozarjamo gg. inserente in naročnike »Naše pratike« za leto 1934, da ista za navedeno leto ne bo izšla in da je solastninski (konzorcijski) delež g. Josipa Bradača pri »Naši pratiki« kakor tudi vse naročnice, ki in se poprej razpošiljal g. Josip Bradač za inserate in nakup »Naše pratike«, bodisi po pošti, bodisi po svojih zastopnikih, zarubljene in g. Josip Bradač, pa tudi nihče drugi ne sme z njimi razpolagati. (Sklep Sreskega sodišča ljubljanskega V-I. 2379/2 z dne 28. sept. 1933). Obenem opozarjamo vse gg. interesente, da ne nasledajo izjavam kakih agentov, ki bi morda nastopali pod imenom »Naše pratike«, in jih naprošamo, da najavijo vsake njihovo izjavo, bodisi ustno ali pisмено, s katero bi skušali oklevetati ali oškodovati kako drugo podjetje. Kar pa se tiče odgovorov gg. Josipa Bradača in njegovega brata Viktorja Bradača na tem mestu dne 19. t. m. na naše »Opozorilo« na istem mestu dne 18. t. m. pa se bo z zadevo pečalo sodišče.

KONZORCIJ.

Konzorcij »Delavsko-kmetijske pratike« izjavlja, da nima z zgoraj omenjenim rubežem nikake zveze.

* Začetek obratovanja. Z modernim napravom za pokramanje in ponikljanje je začela obratovati tvrdka »Unitas«. Inž. Manda, Selenburgova 7, telefon 2219. Obrat je v tovarni Ljubljanske komercialne družbe, Celovška cesta 90a, telefon 29-64.

* Bele ploščice za oblaganje kuhinj, kopalnic, štečnikov in prvovrstni kvalitete se dobe najceneje pri Material trg. dr. z. o. z., Ljubljana, Tyrševa cesta 36. Opozarjamo na današnji oglaš.

* Obledelo obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna JOS. REICH.

* Pri zahvali za Ivanom Romolodom v »Jutru« z dne 20. t. m. je pomotno izostalo, da se rodbina zahvali tudi upravitelju in učitelstvu osnovne šole v Rušah za poklonjeno cvetje in spremstvo pri pogrebu, kar s tem popravljamo.

Kakor poštevanika jasno je, da moramo vsak dinar sedemkrat obrniti, preden ga izdamo. Ko ga boste obrnili osmič, pridite po plašč k nam.

10973

IGLIČ, Tavčarjeva 3.

Srečke zastoj!

Zahtevajte načrt

od Tiskarne sv. Cirila v Mariboru!

Sortirana zimska

JABOLKA

se dobijo

pri KMETIJSKI DRUŽBI v Ljubljani

NOVI TRG 3

vedno v zalogi po zmernih cenah. Na željo se dostavlja jabolka tudi na dom. 11102

Tel. 33-87

Danes ob 3., 5., 7. in 9. jutri ob pol 7. in pol 9. uri Liane Hald in Gustav Fröhlich v prelepi veleopereti

Zvezde z neba

Film, pri katerem boste uživali prekrasno glasbo in petje, pri katerem se boste zabavali in od srca nasmejali!

CENE: 10, 8, 6, 5, 4 DIN

Pride! »KRALJICA SUZNEJE« Pride!

Bilo kuda Ki-Ki svuda!

Iz Ljubljane

u. Diplomirani je bil včeraj na petodolnem oddelku filozofske fakultete ljubljanske univerze g. Vladimir Gaspari iz Ljubljane, zvest in marljiv naš uredniški sodrudek. Iskreno čestitamo!

u. Slavnostni koncert v proslavo českoslovaškega narodnega praznika. Na večer pred českoslovaškim praznikom v petek 27. t. m. bo v dvorani Uniona slavnostni koncert, ki ga priredi JCL v Ljubljani. Sodelovali bodo: operna pevka Vilma Thierry-Kavčnikova, mlad slovenski tenor Ivan Franci in pomnoženi operni orkester pod vodstvom ravnatelja Mirka Polića. Slavnostni govor bo imel podpredsednik lige dr. Stare. Vstopnice od 5 do 30 Din. so že v prodaji v knjižarni Glasbene Matice. Naša dolžnost je, da dostojno proslavimo praznik naše bratske zavezanice.

u. Kolo jugoslovanskih sester v Ljubljani vabi ženska društva, da pošljejo gotovo po dve zastopnici k sestanku, ki bo v ponedeljek 23. t. m. ob 17. zaradi sprejema delegatke kongresa Jedinata slovenskih žen iz Beograda v društvenih prostorih, Rimska cesta št. 9, pritličje desno. Prosimo, da se udeležijo razgovora tudi vse književnice! Franja Tavčarjeva, predsednica.

u. Koroški prireditelj 4. novembra v dvorani Delavske zbornice koroški večer. G. dr. Bajič bo predaval o mednarodnem pomenu koroškega vprašanja, dr. Kušej mlajši pa o koroškem vprašanju v pravni luči. Med petem koroških narodnih pesmi se bodo uprizorile žive slike iz življenja in trpljenja koroških Slovencev od prevara do sodobnih dni. Nato se na dan po možnosti opuste druge društvene prireditve. Zlasti emigrantske organizacije naj se v čim večjem številu udeležijo koroškega večera.

u. Rudarski dan v Ljubljani. V zvezi s slovnim koncertom, na katerem so pred polno unioonsko dvorano dosegli trboveljski »Zvon«, pianist Ciril Ljekar in trboveljski slavski močeni uspeh, se danes po vseh ljubljanskih ulicah vrši nabiranje prostovoljnih prispevkov v prid gladujočim rudarskim otrokom. Akcija bo med našim prebivalstvom brez dvoma naletela na prijeten odziv.

u. Pogreb ge. Amalije Mikličeve, ki se je včeraj popoldne izpred hiše zalostila v Slomski ulici, je pokazal, kako ljubljana je bila blaga pokojnica v mestu. Pa tudi z dežele, zlasti z Dolenjskega, so prihajali ljudje že predvčerajšnjim v Ljubljano, da počaste pokojnico na mrtvaškem odru in da jo potem sprejmo na njeni zadnji poti. Pred hišo zalostila so se, preden je krenil voz s krsto in okrog 28 venci proti pokopališču Sv. Križa, zbrale ogromne množice. Združeni pevci so zapeli žalostno »Blagor mui, na pokopališču pa Vigrede«. Pokojnico so na pokopališču položili v rodbinsko grobnico, kjer naj najde večni počitek!

u. Društvo »Skrib« za mladino v Ljubljani priredi kakor vsako leto tudi letos šteje obiskovalcev grobov. Vse obiskovalce prosimo, da v svrhu kontrole vržejo v nabiralnik vsaj enoveč, saj bodo s tem storili mnogo v pomoč najsiromašnejšim, družbu pa v bodrilo k vztrajnemu delu.

u. Zanimivosti iz bloksov. »Velika parada« je neoporečno najboljša filmsko delo o vojni. V Ljubljani vzbuja vso pozornost in bo gotovo tudi današnja predstava ZKD ob 11. v Elitnem kinu Matlici najboljše zasedena. — Senzacija za Ljubljano je tenorist Joseph Schmidt, ki je sinoči prvič zapel na platnu v Matlici. Takega pevca še nismo slišali. Izvrstni film »Pesem sveta« je opis njegovega lastnega življenja. Nekaj njegovih arij se je čulo tudi v našem radiu, ker jih je prenašal mikrofon iz Elitnega kina Matlice. Pojdite ta film gledat in poslušati! Josef Schmidt poje dnevno ob 16., 19.15 m 21.15.

u. Violinist Karlo Rupel in pianetka Zora Zarnikova sta z velikim uspehom v letošnji pomladi priredila violinisti koncert v dvorani Hrvatskega glasbenega zavoda v Zagrebu. Prvič bosta koncertirala skupaj v Ljubljani v petek 3. novembra v Filharmonični dvorani. Vstopnice so že na razpolago v Matični knjižarni.

u. Dobrovoljci se pozivajo, da se udeležijo širšega sestanka, ki bo v torek 24. t. m. ob 20. v gostilni pri Kretiču, Vidovdanska cesta. Ker bo na dnevnem redu zelo važna zadeva, se pričakuje polnoštevilna udeležba.

u. Preporočeni danes ob pol 10. bo redni članski sestanek. Predaval bo profesor g. Kolar o mladini. Udeležba strogo obvezna. Povabljeni so tudi člani SOP.

u. Frizerska novost. Stane Rakar, frizer za dame in gospode v Prešernovi ulici 7, poleg glavne pošte, sporoča, da se je vrnila njegova soproga z daljšega potovanja po tujini, kjer se je specializirala v najnovejših metodah frizerstva, posebno v specialnem barvanju las, lepoti masaži in trajni ondulaciji, ki se izvršuje na aparatih svetovnega slovesa, ki avtomatično hladi in ne poškodujejo kože in las. Izvršuje tudi krasne plesne frizure.

u. Za zgradbo nove osnovne šole za Bežigradom razpisuje mestno načelstvo oddajo težaškega in zidarskega dela. Vsi razpisani pripomočki se do 25. t. m. dalje med uradnimi urami v vložišču mestnega gradbenega urada, Nabrežje 20. septembra, II. nadstropje, na povračilo nabavnih stroškov. Kolkovane ponudbe je vložiti do 2. novembra do 11. dopoldne v omenjenem uradu, kjer se bo takoj nato vršilo komisijonalno javno odpiranje vložnih ponudb.

Radijski kotiček

Ljubljana, 22. oktobra

Današnji dopoldanski radijski program obsega poleg gimnastične ure za vse in verskega predavanja znanega cerkvenega govornika g. dr. Gvida Ranta orgelski koncert, ki ga bomo poslušali od 9.30 do 10.30, potem bo pa predaval znana naša publicistka ga. Minka Govekarjeva o higijeni stanovanja. Sledil bo ob 10.30 vokalni in

instrumentalni koncert, in sicer: Dolnar Bernard: »V zarji jutranje« (peli bodo Koročanki, Petrovič in Banovec ob spremljevanju radijskega orkestra). Ob 11.30 bo instrumentalni koncert radijskega orkestra, ki nastopi izključno s slovensko glasbo.

Popoldne ob 16. do predaval g. Sinkovec o pridelovanju lanu, ob 16.30 nastopi Delavski gledališki studio z ljudsko igro »Magdo«, ob 20. bo pa prenašal radio iz ljubljanske opere Abrahamovo opereto »Havajska roža«. Za zaključek bomo slišali najnovejši vestni in sportna in vremenska poročila.

Naše gospodinjice opozarjamo, da oddaja radio vsak večer tik pred 20. uro jedilni list za naslednji dan in sicer za siromašne za meščanske in za imovitejši sloje, tako da je poskrbljeno za vse. Gospodinjam je s tem ustrezno, ker jim ni treba iskati po kuhinjskih knjigah, kaj bi kuhale.

u. Predavanje s skloptičnimi slikami o važnosti oblačila in zgodovini mode priredi v ponedeljek 23. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice (Miklošičeva cesta) zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI. Predavalca bosta ga. Šarčeva, lastnica modnega ateljeja in oblastveno dovoljena učilnica za damsko krojaštvo, in g. Pavlin, lastnik odlične damske konfekcije. Predavanje bo brezplačno.

u. Zanimivosti s trga. Ves prostor oz. znanjskega mesta tja do Prešernove kavarne na Šempeturskem nasipu je bil včeraj zaseden s krompirjem in zeljem. Takega dovoza krompirja še ni bilo letos. Bilo ga je 70 voz. Krompir se je zato pocenil in so ga prodajali po 0.75 do 0.85. Din kg na debelo, medtem ko je bil še predjšni teden po 0.85 do 0.90 Din. Krompir je bil skoro ves pokupljen. Ljudje nakupujejo krompir, kar računajo, da se bo pozneje podražil, zlasti na pomlad, da ga bodo mnogi po povodni pridelati okoličani potrebovali za seme. Nad 60 voz je bilo dalje na trgu zelja, ki so ga ponujali celo po 0.40 do 0.50 Din za glavo. Po zelju ni bilo takega povpraševanja. Trnovsko kisló zelje je bilo po 3 Din na drobno, kisló repa pa po 2.50 Din. Sadja je bilo obilo. Cene na drobno so v splošnem stalne. Banatko in štajersko grozdje I. vrste je bilo na debelo po 4.50 do 5 Din, hruske na debelo po 4.50 do 4.75 Din kilogram. — Sezona za domače breskve in bosanske slive je minila. Kot redkost je bil na trgu okoliški stročji fižol, ki je bil po 5 do 6 Din kg.

u. Prvi kostonarji so se včeraj pojavili na raznih prometnih točkah in začeli prodajati pečene kostonje. Mestni magistrat je dovolil prodajo kostonja 30 prosičem. Najemnina znaša 600 do 1000 Din za prostor v eni sezoni. Za prostore je bila med prosilci velika konkurenca, kar znači da kostonarji kljub krizi pridejo na svoj račun. Na včerajšnjem trgu se je pojavil prvi štajerski kostonj v večji množini, ki je bil na debelo po 3.50 do 4 Din, na drobno pa 4 do 5 Din kg. V okolici je letos kostonj pravi slabo obrodil. Velike skupine nabiralcev hodijo po Golovcu in Rožniku, toda tam je prav malo kostonja.

Lepe, moderne SPOMENIKE poceni izdeluje KUNOVAN FRANJO, kamnoseško in kiparsko podjetje v LJUBLJANI, pokopališče Sv. Križ. Telefon 27-87

Zvočni kino Dvor

Telefon 2730

TOM MIX

Velenčanski film

Eno minuto pred dvanaajsto

poln divjih scen, akrobacije na konju. Tom kot junak dneva. Lepi konji.

Predstave danes ob 3., 5., 7. in 9. uri.

Ljudske cene 2, 4, 6 in 8

Ne togovati in žalovati,

če se ne počutite dobro, če vam nagaja žolodec ali morate ledice ali jetra! Z Radensko zdravilno vodo se odpravijo vsi ti nedostaki. Pijte jo redno in dosledno vsak dan in učinek ne bo bo izostal. V Radenski zdravilni vodi raztopljene zdravilne soli blagodejno vplivajo na celoten notranji mehanizem, spravijo črevesje, jetra in ledice v red, izločijo preveliko kislino kakor tudi zaostanek presnove in prebave, osvežijo kri in sokove ter s tem zboljšajo celoten počitek!

Pobeg prijatelja vlomilca

Škofja Loka, 21. oktobra. V hišo posestnika in trgovca Jerneja Jevčiča na Muravah v Poljanski dolini je bil izvršen ta teden predrzen vlom. Ker je naslonjena hiša ob breg, se je splazil tak, kakor vse kaže, najprej pod napuščenim podstrešjem in tam čakal, da Jelovčanovi ljudje zaspijo. Pa niso. Bilo je okoli pol 2. zjutraj, ko je vzdrnila gospodinja v podstrešju nenavdna hoja. V slutnji, da utegne biti pod krovom kak nepridiprav, je

prizgal svetilko in šel gledat, kaj je. Komaj pa je napravil nekaj korakov, mu je prišel nasproti tuj, močan možik, ki se je takoj lotil Jelovčana. Na klice je prihitela možu na pomoč njegova žena in po ljutem prerivanju in boju se je slednjič zakonca posrečilo, da sta ga spravila na tla. Ropar se je posluževal pri napadu noža in je gospodarja precej hudo porezal. Sosedje, ki so bili medtem obveščeni o vladu, so prihiteli k Jelovčanovim in so skupno roparja, ki je še vedno obupno otepal okoli sebe, zvezali in poslali po orožnike. Vlomilca so odvedli nato na orožniško postajo.

Toda nesrečno naključje je hotelo drugače. Ropar se je potuhnil in se na postaji delal zelo spravljenega. Tik pred odhodom v Škofjo Loko je prosil, naj mu dovolijo, da gre na stranišče. Ugodilo so mu. Ko pa je prišel v spremstvu orožnika na hodnik, je zdajci raztrgal vezi na rokah, se pognal čez hodnik svojih 6 metrov globoko na dvorišče ter zbežal v zgodnje megleno jutro. Orožniki so pohiteli takoj za njim, toda bilo je že prepozno. Pretrkali vlomilec, doma baje nekeje pri Šoštanju na Stajerskem, je medtem že izginil brez duha in sluha. O pobegu so bile obveščene vse okoliške orožniške postaje in je upati, da se zlikovec ne bo dolgo veselil svobode, ker imajo njegov natančen opis.

Iz življenja na deželi

Iz Škofje Loke

Škofja Loka, 21. oktobra. Pomnilci Volilni lokal za DZ je v mestni hiši. Vsak volilec pusti plavo glasovnico celo, belo in rdečo pa pretrga in vse tri vrne predsedniku volilne komisije g. Jakobu Rojcu. Nacionalni delavci vsi na volišče!

Velik šod narodnega delavstva je bil v četrtek zvečer. Zbor je pozdravil škofjeloški župan g. Sink, o volitvah v Delavsko zbornico pa je poročal g. Rudolf Juvan iz Ljubljane, ki je podrobneje opisal namestila DZ Gorvilia sta tudi občinski svetnik g. Čotar in pa staroškofski župan g. Hafner, ki je »zagotovil« delavstvu, da bo šel sreski podoben delavski vprašanje vedno na roke. Ponovno se je poudarjala potreba ustanovitve Narodne strokovne zveze, ki bi združevala vse nacionalno orienrirano delavstvo škofjeloškega okraja. Šod je v vsakem pogledu zelo lepo uspel.

Iz Kranja

Avtobus vozi vsako nedeljo in praznik ob 20.30 v Ljubljano, nazaj pa ob 24. Postajališče nasproti restavracije »Novega sveta«.

Iz Tržiča

Avtobus vozi vsako nedeljo in praznik ob 20. iz Tržiča v Kranj in Ljubljano, nazaj pa ob 24. Postajališče nasproti restavracije »Novega sveta«.

Iz Novega mesta

Zivahno zborovanje privatnih nameščenecv. V četrtek zvečer se je vrnilo javno zborovanje privatnih nameščenecv pod predsedstvom g. Antona Pleničarja v dvorani Windischerjevega hotela. Navzočim sta govorila gg. Tone Ogrin in dr. Josip Trošt. Zborovanje je bilo zelo živahno, zlasti ker so hoteli govorilci motiti navzočnim pristihi rdeče liste. Zborovalci so se naposled z veliko večino izrekli za nacionalno (modro) listo. Zato bodo volili vsi naši zavedni nameščenecv danes samo pravo modro o listo. Nameščenecv v Novega mestu imajo svoje volišče v ljudski šoli na Seidlovi cesti.

RADIO APARATE

svetovne znamke Philips prodaja samo M. WACHTER, urar — NOVO MESTO. Ugodni plačilni pogoji! 11082

Nazadnji seji Kluba dolenskih visokosolcev je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik cand. phil. Ipavec Viljem, tajnik cand. jur. Polensek Ivo, blaginjak stud. jur. Hočevar Franc, odbornika cand. vet. Gundel Lojze in abs. jur. Mejak Karel, revizorja abs. phil. Vodnik Franc in stud. jur. Misjak Karel.

Iz Hrastnika

Zalostnega izida koroškega plebiscita pred 13 leti sta se tukajšnji Sokol in Narodna odbrana spomnila s prireditvijo v turek zvečer v Sokolskem domu. Govorila sta o nesrečnem koroškem plebiscitu predsednik Narodne odbrane g. Kušar in pravoslavni Sokol g. Mahkota. Navzočim so podelili spomin padlih borcev za svobodo Koroške s trikratnim »Slava«.

Šod narodnega delavstva in nameščenstva v petek zvečer v Sokolskem domu, kjer je govoril g. dr. Bohinjec iz Ljubljane, je bil za 100 odstotkov bolj obiskan kakor oni markistov dopoldne v Delavskem domu. Narodna zavednost je tudi v naši dolini na pohodu.

Smrt stare korenine. V visoki starosti 84 let je umrl domačin g. Jurij Zigvan, delavec kemične tovarne in hišni gospodar. Pokojnik se je rodil v vasi Praprotnem nad Hrastnikom in je bil zaveden narodnjak tudi v najhujših nemških časih. Pokopali ga bodo danes dopoldne na pokopališču v Dragi. Naj mu bo lahka domaća gruda! Preostali naša sožalje!

Iz Ptuja

Trgatev se je pričela. Z nastopom lepega vremena se je tudi pričela trgati grozdja v naših vinogradih. Kakor zatrjujejo nekateri vinogradniki, je grozdje, ki so ga pustili zadnje dni na trti, še nekaj pridobilo na sladkorju in ima sedaj 15 do 17% sladkorja. Cene vinu so povprečno 4 Din, sortiranim vrstam pa 5 do 8 Din za liter.

Petič v rokah policije. O Klemenčiču Feliku, ki se izdaja za brezposelnega trgovskega potnika iz Radvanja, smo že poročali. Mož je bil zaradi sleparstva že štirikrat kaznovan. Mož navedeno po deželi ponuja v nakup milo in oljčubla še namčke. Seveda pri tem pobira denar. namočniki pa zamažajo čaka na naročeno milo. Klemenčič je bil prvič obsojen na 14 dni, drugič na en mesec, tretjič na dva meseca in četrti na tri mesece zapora. Zadnji kazni je šel pred kratkim odslužit. Stražnik Pestotnik je Klemenčiča izsledil včeraj v mestu ter ugotovil, da je Klemenčič spet opeharil nekaj kmetov v

ne razne obljube in intrige niso opoziciji pomagale do zaželjenega smotra. Upajmo, da bo ta poraz opozicijo dokončno iztrežil in jo spravil na pot trezne gospodarske politike v napredek naroda in Jugoslavije. Novo upravo občine vodi dosedanj župan g. Puppis, njegov namestnik je notar g. Mrevlje, ostali člani uprave pa so gg. Istenič Franc, Petek Ivan, Brus Jožef in Lenasi Franc. Občinski odbor obstoja iz 18 članov, ki uživajo splošno zaupanje ljudstva. Vsem zavednim volilem gre za njih možat nastop ob priliki volitev javno prižnanje in zahvala.

POLJOANE, v Mostnem pri Makolah se je v turek izvršil krvav pretep z nožem in sekro, ki ga je v prvi vrsti povzročil kakor je to že običajno, prezavisti alkoholi, šmarnica. Spoprijela sta se posestnikši sin Frangeš Alojz in Kolar Rok, ki sta imela neko staro sovraštvo med seboj. Ko je omenjena popoldne vozil Frangeš grozdje iz vinograda, ga je Kolar poklical na cesti ter ga s sekro trikrat udaril. Frangeš je, ne bodi len, potegnil žepni nož ter mahnil z vso silo štirikrat proti Kolarju, ki se je kmalu s krvjo oblit zgrudil. Dobil je dva bodljaja v hrbet, da ima ranjena pljuča, ter v levo in pleča. Prepeljan je bil v mariborsko bolnišnico. — Tudi pri nas je z nadpolovično večino glasov zmaga pri občinskih volitvah nacionalna lista, katere nosilec je bil bivši pekelski župan posestnik g. Anton Medved. S tem izidom je bilo tudi rešeno prej tako koediljivo vprašanje, komu pripadajo sedež nove velike občine Poljane, ki bo zdaj torej v Peklu. Volitve so bile zelo živahne. Z vozovi in avtobusi so se prepevajočili na volišče. Splošna udeležba je bila prav lepa nad 75%, med posameznimi občinam pa je odnesla prvo mesto občina Pekič 82%. Novemu županu Antonu Medvedu so prirejali volilci pred občinsko hišo viharne ovacije.

RADEČE. Prav izenačila nas je vest, da nas zapusti a. Franciška Puceljva, učiteljica na tukajšnji šoli, ki je premeščen v Velike Lašče. Bila je vrha Sokolika načelnica, telovadica, voditeljica in dobra igralica. Pogrešala jo bosta Sokol in šola, kjer je bila prijazna tovarišica in dobra vzgojiteljica. Želimo ji v domačem kraju obilo sreče in najlepših uspehov!

SVEČINA. Tukajšnja podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda je priredila v nedeljo 8. t. m. Finžgarjevo »Našo kri«. Igralci so pod spretno režijo šolskega upravitelja g. Berčeta dobro rešili vlogo. Med odmore je igrala naša svečinska godba ter je pel ubrani mešani pevski zbor pod vodstvom našega organista g. Florjana Zajka. TREBNJE. V nedeljo 5. novembra bo v Trebnjem odkrit spomenik v vojni padlim trebnjskim faranom. Spomenik, ki bo na

Beograd zvezan z Zemunom

Beograd, 20. oktobra.

Samo še slaba dva tedna, pa bo mogoče po suhem iz Beograda v Zemun in ne po železnem mostu. Železna konstrukcija novega mostu se je že tako daleč pomolila z obeh strani, beogradska in zemunska, tja nad Savo, da se bosta ob kraka v štirinajstih dneh že sklenila nad njo. Sava bo tako premoščena in bo vsakomogoč prehod ali seveda samo za osebe, ki je zaposleno pri konstrukcijskem delu. Nato pa se namestila verigi, ki bosta nosili most, kar bo seveda zahtevalo ogromnega dela. Nemška tvrdka »Gutehoffnungshütte«, ki je dobavila vse železno mostno gradivo in ima tudi sama v svojih rokah vse konstrukcijsko delo, bo to delo dovršila najdalje v enem letu, tako da bo most dovršen v jeseni prihodnjega leta.

Vzporedno s konstrukcijskimi deli na mostu samem pa se vrše tudi dela za dohod k mostu. Na zemunski strani bo, kakor znano, vezala most z mestom Zemunom cesta, ki bo vodila po 3,5 km dolgem nasipu, ki pada od mosta proti Zemunu. Dela na nasipu so ob lepem vremenu, ki smo ga imeli vse doslej, zelo hitro napredovala in bo tako cesta popolnoma dovršena tamle v mesecu decembru. Nasip je 18 m širok. Ob robu se zasadi živa meja v širini pol metra na obeh straneh. Polnoka na obeh straneh bosta široka po poltretji meter. Po obeh straneh se položijo tramvajski tir na dva metra širokem tlaku iz velikih kock, sredina, široka 8 m, pa je določena vznožju prometu in se bo asfaltirala. Del ceste tik pod mostom, ki je nekoliko bolj strm in pa pred Zemunom, se bo tlakoval z drobnimi kockami. Sedaj se utrja čistišče in se umorabljajo za to štirje 18 tonski namni valjarji, ki stiskajo grušč. Seveda se tudi že v kratkem začne polagati obojestranski

Pravilno kolkovanje opominskih tožb

V »Jutru« z dne 28. maja letos je bil prioben zaključek članka o opominskih tožbah pod naslovom »Kako je kolkovati opominske tožbe«. Glede na to, da je po 1. aprilu letos zaradi novih predpisov sodnih taks nastalo pri kolkovanju opominskih tožb precej zmede, je članek podal precizno sliko o pravilnem kolkovanju ter si je brez dvoma marsikdo shrani dotični članek v svrhu lažjega razumevanja in tolnačenja novega predpisa glede taks opominskih tožb.

Od navedenih dveh primerov, kako je kolkovati opominske tožbe, pa je primer pod št. 2. dotičnega članka nekoliko pomanjkljiv. Zaradi pravilnega in enotnega kolkovanja opominskih tožb je potrebno opozoriti našo javnost na odločbo okrožnega sodišča v Mariboru, ki je te dni v neki rekurzni zadevi odločilo, da se ima v primerih, kjer se v opominjalnem postopanju iztožuje več tožencev kakor eden, plačati za vsak nadaljnji odpravek, to je za drugega, tretjega in nadaljnjega sotoženca, razen taks po tar. št. 1. in 6. zakona o sodnih taksah še taksa po tar. št. 4., pripomba 1., to je taksa za duplikate, triplikate 1d., ki je takša: v vrednosti spornega predmeta do 500 Din po 2 Din, za vsak nadaljnji odpravek, v vrednosti od 500 do 12.000 Din po 10 Din in preko 12.000 Din po 15 Din za vsak nadaljnji odpravek.

Za primer torej, ako tožbi z opominsko tožbo za znesek 501 Din tri tožence, je treba plačati in kolkovati: za prvi izvod

"Riviera"

odlikovano terpentinovno milo izdelano na bazi čistega olivnega olja
HRANI VAŠE PERILO.

POSKUSITE!

PREPRICAJTE SE!

Jubilej zaslužnega Škofjeločana

Škofja Loka, 21. oktobra

Nenavadno naključje je nanosilo, da se poslavja ugledni škofjeloški posestnik, lesni trgovec in gostilničar g. Josip Hafner od županovanja prav ob jubileju, ki je na Slovenskem gotovo redek. Jutri premine natančno 20 let, ko je stopil g. Hafner na župansko mesto in prevzel po svojem predniku Josipu Guzljuz vodstvo mestne občine. Županovalec bi bil g. Hafner lahko še dalje, pa je sam odklonil, češ: »Jaz sem že dovolj delal, naj še drugi malo poizkusijo.« Čisto točno sicer to ni, ker bo naš dolgoletni župan sodeloval tudi v novi občinski upravi in bo imel tedaj še dovolj prilike, da pomaga pri delu s svojimi obilnimi izkušnjami.

Ime g. Hafnerja je v najtesnejši zvezi z napredkom Škofje Loke v njenih zadnjih dveh desetletjih, saj ni bilo akcije, kjer župan ne bi bil sodeloval in pomagal. Kot dober gospodar doma je presadil domače gospodarske izkušnje na občinska tla in je vedno gledal na to, da prizaneha občanom s prevelikimi bremenmi. Najhujša je bila doba svetovne vojne, ko je bila Škofja Loka izpostavljena vsem tegobam vojne vihr. Mesto je bilo pravcarvo vojaško taborišče vojakov so rekrvirali, ljudje niso imeli dati kaj v usta. Vse je tedaj klicalo župana na pomoč. On pa tudi ni imel moči, da bi bil mogel gorje kar čez noč odpraviti; omilil pa ga je le, kajti često je nastopil zelo energično in obrambo someščanov in jih obvaroval še hujših krivic in dajatev. Neki nemškutar ga je zaradi tega celo ovidil in komaj se je g. Hafner rešil avstrijskega sodišča.

Po vojni je z največjo vneto vstopil v službo Jugoslavije. Ze od nekdaj je podarjal slovo vseh Jugoslovenov, ki naj temelji na zdravi gospodarski podlagi. Kot tak se je po 6. januarju brez pomišljanja priključil fronti narodne sloge, dobro vedo, da temelji srečna bodočnost jugoslovenskega naroda na državnem in narodnem edinstvu.

Povojna leta so prinesla Škofji Loki marsikaj. Dobili smo banovinsko mlekarstvo šolo, ki je edini zavod te vrste v Jugoslaviji. Upravno se je osamosvojilo mesto s sresko izpostavo, a najlepši dar je prinesla doba njegovega županovanja mladini, ki je dobila krasno moderno šolsko palačo z istočasno otvoritvijo nove meščanske šole. Rešitev perečega šolskega vprašanja je brez dvoma največji dogodek v času njegovih županskih poslov. Čestokrat je župan zatrejal: »Samo šolo naj se spravimo pod streho, potem bom pa odstopil.« Vse akcije, ki jih vodi zadnje čase škofjeloški okraj za svoj gospodarski napredek, so v najtesnejši zvezi z imenom g. Hafnerja.

Neumornemu možu dela želimo še mnogo lepih in srečnih let, obenem pa mu izrekamo k pomembnemu jubileju naše najiskrenejše čestitke!

Zastrupljenje z gobami

Ljubljana, 21. oktobra.

V družini g. Ivana Vrščaja, šolskega inspektorja v pokouju, ki stanuje v Starotovi ulici 25, so danes opoldne imeli za prikuho poleg drugih jedi tudi gobe, kupljene dopoldne na ljubljanskem trgu. Nič ne sluti, da so pokvarjene, bila pa je vsa sreča, da jih ni bilo dosti in da so jih užili le gospodar g. Ivan Vrščaj, njegov sin Črtomir, gradbeni tehnik, in pa Katarina Vugova, šivilja izpred škojke, ki pa je pri Vrščajevih zaposlena s šivanjem. Kmalu popoldne je vsem trem začelo postajati slabo, napadli so jih hudi krči. Ker se je takoj pojavil smrt, da so vsega krive gobe, je sin Borut telefoniral na reševalno postajo, ki je jadrno prepejala vse tri v bolnico. Tam so jim nudili vso potrebno pomoč, stanje se je zvečer obrnilo na bolje in je upati, da posledice ne bodo prehude.

Vremenski pregled

Letošnja jesen je prav za prav zelo neznačilna za naše razmere, netipična za naše kraje. Navajeni smo na slabše jeseni, bolj puste, vlažne, meglene in deževne, je letošnja. Res, da so naše vremenske opazovalnice namerile izredno mnogo padavin doslej v septembru in oktobru, res da smo imeli silovite povodnje, ki jih je povzročilo nenavadno močno deževje, toda to vendarle ni naša prava jesen. Po navedi se jeseni vrstijo deževni dnevi eden za drugim brez konca in kraja in vmes megleno, skrajno vlažno nebo, čeprav pretežno vedro. Letos pa je bilo na srečo takih dni razmeroma malo, dež, ki je povzročil povodnje, je padel prav za prav na hitro; lilo je samo par dni, v oktobru celo samo po en dan, potem pa se je brž zjasnilo in imeli smo jasnih dni prav gotovo več, nego smo jih povprečno deležni jeseni.

Ta teden se je znatno shladilo in dobili smo že prav močno slano, po gorah pa je že prav čedno snežilo. Vedno močnejše se uveljavljajo deprese, ki imajo svoje jero nad Jadranom odnosno sploh nad srednjim Sredozemskim morjem in te deprese vlečejo nase zrak iz kontinentalne srednje Evrope, kjer se je ozračje že precej shladilo pod vplivom dotoka iz Rusije in od polarnih predelov. Kakor srednja Evropa ima razmeroma hladno vreme tudi zapad in v Franciji se je prav tako temperatura v nočeh že znižala do ničle, pa tudi že pod njo, kakor v naših krajih. Zares toplo je sedaj samo še ob Sredozemskem morju. Vendar prav zelo mrzlo še ni nikjer v Evropi, niti ne v Rusiji; celo v severni Rusiji, kjer bi mogli pričakovati za ta čas že pričetek prave zime, je pod vplivom prevladujočih zapadnih vetrov še prav zmerna toplota. Tako vladajo v vsej Evropi zelo enaki in enakomerni toplotni odnosi, ter je toplo še samo ob morju na jugu in na skrajnem zapadu.

Nova grobova

V Soteski je nenadno preminil računovodja gozdnega urada Karla Auerperga g. Ferdinand Klemm. Pokojnik se je rodil l. 1904. v Grčarici pri Kočevju kot sin revirnega gozdarja. Po svojih študijah je nastopil mesto računovodje v Soteski, kjer je služboval v splošno zadovoljstvo svojim delodajalcem. Bil je priljubljen in znan med tamkajšnjim ljudstvom, posebno pa ga je rado imelo podrejeno delavstvo, nasproti kateremu je bil izredno blag. Pokojnik zapušča soprogo in nepreskrbljeno nedolotno hčerko.

V Crnoljubi je preminil dijak četrtega razreda gimnazije Stanko Flek. Pokopali ga bodo danes ob 15. na domačem pokopališču. — Pokojnikova blaga spomin žalujočim naše iskreno sožalje!

ODMEVI OBČINSKIH VOLITEV V DRAVSKI BANOVINI

Tudi Ježica ni več punktaška

Za novo občino Ježica nastalo iz prejšnjih občin Ježica in Črnuče, sta se srdito borili dve listi: nacionalna z nosilcem g. Ramovcem in opozicijska z nosilcem g. Plevnikom. Od 1076 volilcev je volilo 769, torej 71 odstotkov. Za nacionalno listo je glasovalo 530 volilcev, za opozicijsko pa le 239. Razen tega se je izjavilo za nacionalno listo še nadaljnjih 73 občanov, ki pa niso šteli med volilce, ker niso bili v volilnem imeniku.

Ta krasni rezultat je plod desetletnega truda dela, s katerim so napredne organizacije minirale nekdanjo klerikalno trdnjavo, dokler ni padla. A prodaja je temeljito! Zdaj je punktašem odzvonilo za vedno, konec je tiranije, konce terorja. Kjerkoli je še kaj punktaškega, vse bo moralo popustiti. Mi hočemo že enkrat miru in dela v novi občini!

Volitve so potekle, kakor pove rezultat: nacionalisti veseli, punktaši strahno poparjeni! Volilna nacionalna pisarna je vsako uro oddajala »strategične« poročila, radio pa je informiral publiko o položaju v celi Sloveniji. Ob 5. smo že razobesili zastavo, ker je bila izvolitev g. Ramovca več kot sigurna. A ko je bil razglašen uradni rezultat, je veselje prispelo na vrhunce. Pokali so topiti, gorele je bengalični ogenj, vmes pa donele narodne himne in nacionalne pesmi. Nato se je formalni velik sprejem, ki je ob vzključnih kralju in Jugoslaviji ter ob sviranju godbe korakal po Ježici proti županstvu, vmes pa so zopet in zopet odmevali topni.

Preserje pod Krimom

Nacionalna čast naše občine je rešena. Iz volilne borbe, kakršne še pri nas ni bilo, smo izšli zmagovalci. Nasprotna lista je poražena. Punktaški agitatorji so obljubljali, da bodo v primeru zmage takoj odprli meje za izvoz živine in lesa, da bodo davke vsaj znižali, če ne celo povsem odpravili; Rakinčičane so strahili, da bomo mi nacionalisti podirali cerkve, izganjali duhovnike in vero odpravili, če oni zmagojo, pa se bosta po občini cedila mleko in med, plovci bodo povezani s samimi klobasami, denarja bo pa na pretek. Pri nezavednejši take besede mnogo zaležejo, zato je naša stranka imela težko stališče posebno zaradi podobnosti Rakinice, od kod je došlo 145 volilcev, ki so skoro do dveh tretjin glasovali za nasprotno listo. Volitev se je udeležilo 87 odst. vseh volilcev. Do prihoda Rakinčičanov smo nasprotniki vse čas imenitno obvladali, nato je govorila Rakinica, potem pa, je spet pritiskala naša rezerva. In zaključek: JNS 253 glasov, nasprotna 251 glasov — mi 15 odbornikov, nasprotni pa 3. Pred voliščem je nestrpno čakalo na izid vse črno volilcev. Ko je bil izid razglašen, so zaorili gromoviti vzkliki Živijo! Med grmenjem topičev so pa navdušeno odmevale nacionalne himne. Nasprotniki pa so se tiho razgubili. Mladina se je nato uvrstila v dvema zastavama v povorko ter odkorakala po vseh med navdušenimi vzkliki kralju in državemu edinstvu do hiše izvoljenega župana. Zdaj pa na delo v blagor občine in občanov, v dobrobit države!

Škofjeloški okraj v nacionalnem taboru

Škofja Loka, 20. oktobra. Udeležba pri občinskih volitvah je bila v Škofjeloškem okraju naravnost ogromna. Prišastki nacionalne linije, nič manj pa tudi punktaši so napravili na volišče vse do zadnjega moža. To ni bila več običajna volilna borba, temveč srdito tekmovalstvo, ki je doseglo skrajne meje napetosti. Kljub temu pa, da so smatrali nasprotniki naš okraj od pametnega za svojo izključno domeno, so vendar dosegli narodni volilci sijajno zmago. Škofjeloški okraj je stopil v nedeljo v tabor narodne fronte; volilci so povedali, da odklanjajo na čeli črti demagoškega gesla punktašev in da se priključujejo pozitivnemu delu za napredek občin in države.

Škofjeloški okraj ima 9 občin. Nacionalne liste so zmagale v sedmih in le v dveh je uspelo nasprotnikom, da so prodrli s svojimi glasovi. To je velikanski uspeh, ki ga nihče ni pričakoval. Res smo z gotovostjo računali na velik porast narodnih glasov, toda da bodo izrekli volilci tako krepko »obedno« punktaške politike, tega nismo pričakovali. Kakor rečeno je bila borba za občino izredno ostra povedo, zlasti pa tam, kjer je odločevalo le par glasov. Narodna misel je zmagala v občinah Osleca, Selca, Sorica, Stara Loka, Škofja Loka, Trata in Zmicec, nasprotniki pa so prodrli v

Zelezniki in v Poljanah. Da pa ta dva poraza boljše razumemo, moramo povedati, da so vrgli Poljane volilci iz Javorij, Zelezniške pa novopriključene katastralne občine iz bivše selške občine. Za župane so tedaj izvoljeni g. Janko Jezeršek, Ivan Bebeljak, Franc Benedik, Anton Grohar, Anton Hafner, Stevo Sink, Franc Jelovčan, Pavel Dolinar in Niko Zumer.

V tržiškem sodnem okraju

Po volitvah v občini tržiškega sodnega okraja se je narodno razpoloženje vsega prebivalstva silno dvignilo zaradi npr. pričakovano velikega števila nacionalnih glasov. Kako so se volilo v Trzinu, o tem je »Jutro« že podrobno poročalo. Volitve v tržiško občino so presenetile s svojim sijajnim uspehom vsakogar, ki le malo pozna razmere v tej do večer na samo klerikalni, temveč ultraklerikalni trdnjavi. Narodna fronta ima 203 glasove večine! In to kljub temu, da je bil predsednik punktaške liste sam tržiški gospod župnik. Častno in neomajno so nastopili volilci iz Dupelja, Brega in Retenja ter tako rekoč soglasno volili narodno listo g. Kuharja iz Dupelja, ki s svojo osebo in s svojim pametnim gospodarstvom nudi vsem najboljše jamstvo, da bo tudi tržiška občina začela pametno delati v dobrobit vseh svojih številnih občanov.

Drugače je bilo v Kovorju. Tu so bili izglede za kandidate narodne liste zelo ugodni. Toda za nasprotno stran je pritisnilo prav vse, kar leže in gre, zlasti tudi ženske. Od neke hiše je bilo kar pet mladih agitatorjev, od katerih je eden absoluten filozof. Ti so strahovali ljudi z vsemi mogočimi sredstvi. Tudi kovorski gospod župnik je letal od hiše do hiše za svojega kandidata Koširja. Tako se je zgodilo, da je narodna fronta ostala v manjšini za 26 glasov. Toda ta poraz ni vplival demoralizirajoče na naše volilce, nasprotni jih je prepračil, da je treba sedaj vrste še bolj stisniti in storiti vse, da se ta madež opere s kovorske občine.

Pri Sv. Anji sta bili samo dve nacionalni listi in je torej zmaga popolna.

V Lomu pa je bila kompromisna lista in je tudi tu rezultat za napredno in narodno misel ugoden.

Krajevna organizacija JNS v Trzinu je imela v širšem sestaniku z vsemi izvoljenimi odborniki priliko, da se je prepračala, kako trdno stoji vsi za njo. Proti tistim, ki so potegnili bojkotni meč, se je postavilo z vso konsekvenco in oostrostjo. Zapeljivci se bodo svojih dejanj skoro pokesali, zapeljancev je pa že danes žal, ko likor imajo las na glavi, da so volili punktaše. Drug za drugim prihajajo k izvoljenim odbornikom in se opravičujejo zaradi svoje kratkovidnosti. Krajevna organizacija bo protokolarno zbrala vsa nasilstva, ki so jih nasprotniki zakrivali nad volilci, predala jih bo glavnemu sekretariatu in zahtevala energično postopanje proti tako posameznikom, kakor proti raznim združenjem, ki so se spozabila tvoj daleč, da so se vpregla v politično vojsko punktašev. Takoj se bo v Trzinu ustanovil občinski delavski azil za moške delavce, kjer bodo našli toplo zavetje vsi oni neustrašeni borci za narodno stvar, ki morajo sedaj zaradi pomanjkanja take ustanove iskati zavetja pri nasprotnikih. Gospodarska posvetovalnica je pod okriljem krajevne organizacije JNS ustanovljena in uraduje vsako nedeljo od 9. do 11. ure in vsak ponedeljek od 18. do 20. ure v svojih poslovnih prostorih na Glavnem trgu v Devotih hiši zraven občinske pisarne. Prav posebno pazno bo posvečati bodoči občinski odbor vprašanju hišne čevljarke industrije, ki je sedaj skoro na tleh. Zavzel se bo z vso silo za to, da se ukine in če to ne gre, da se za vso državo maksimira užitina na čevljarke izdelke, ki znaša n. pr. v Kosovski Mitrovici na par otroških čevljev kar 15 Din in je izključeno, da bi bili naši čevljarji zmožni konkurence proti Batli. Prav tako bo strogo pazila na šušmarje, delavcem pa tudi nudila vsako pomoč. Tako vidimo, da so volitve prinesle v naše vrste novega duha in novo borbenost.

Z Jesenic

»Jutro« je že poročalo o krasni zmagi na Jesenicah. Danes objavljamo še dve stvari, poslani nam iz tega mesta ob skrajni severozapadni meji države:

Javen poziv

Občinska organizacija JNS na Jesenicah je izdala dne 20. septembra t. l. svoj volilni proglas za občinske volitve, naslovljen na volilce mestne občine Jesenice. Volilni proglas smo podpisali tu podpisani. Pod volilnim proglasom in pod našimi

podpisi pa so navedena imena še 243 volilcev, ki so tedaj bili v evidenci naše občinske organizacije kot člani stranke ali ki so izrečno pristali na to, da se njih imena objavijo v zvezi s tem proglasom. Objava teh imen je imela namen, da se javno pokaže, v čigavem imenu nastopamo.

V volilni borbi je z nasprotno strani padel občutek, da so se imena neupravičeno objavila, vendar razen enega samega slučaja, ki nam je bil pisмено sporočen in pri katerem smo v resnici ugotovili pomoto ter se dotičnemu opravičili, nismo doslej mogli ugotoviti nobenega, da bi objava dotičnega imena ne bila upravičena.

Ker pa taka pomota vendarle ni izključena in ne maramo nikomur delati krivice, da bi ga označevali kot člana ali pristasa naše stranke, ako to ni, pozivamo javno vse ore izmed navedenih 243 volilcev, ki dne 20. septembra t. l. niso bili člani stranke in tudi niso pristali na objavo svojega imena, naj se pisмено javijo podpisanimu predsedniku občinske organizacije do 31. t. m., da lahko popravimo eventualne pomote s tem, da objavimo imena onih, ki dne 20. septembra t. l. niso bili ne člani ne pristasi naše stranke.

Jesenice, dne 18. oktobra 1933.

Dr. M. Obersnel, s. r., predsednik kraj. volilnega odbora JNS na Jesenicah.

Dr. Fr. Kogoj, s. r., predsednik občinske organizacije JNS na Jesenicah.

Mr. J. Zabkar, s. r., predsednik sreske organizacije JNS v radoviškem srezu.

Nacionalnim volilcem!

Volilna borba za zastopstvo v odboru naše občine se je zaključila s popolnim uspehom naše kandidatne liste, ki je dobila 816 glasov, napram 281 in 572 glasovom, ki sta jih dobili nasprotni listi. Ta uspeh je rezultat vaše skupne vztrajne volje in vzgledne discipline, ki tudi tedaj ni odpovedala, ko sta se vodstvi obeh nasprotnih listi sporazumeli za skupen nastop in je celo nosilec ene od teh list ostentativno glasoval za drugo. V imenu stranke in v imenu kandidatov naše liste, vam izrekamo, volilci, iskreno zahvalo za zaupanje, izkazano naši stranki in njenim kandidatom, obenem pa tudi trdno zagotovilo, da bodo zastopniki naše liste v občinskem odboru zastavili vse svoje sile za smoteno in koristno delo v duhu programa naše stranke.

Jesenice, dne 18. oktobra 1933.

Dr. M. Obersnel, s. r., predsednik kraj. volilnega odbora JNS na Jesenicah.

Dr. Fr. Kogoj, s. r., predsednik občinske organizacije JNS na Jesenicah.

Mr. J. Zabkar, s. r., predsednik sreske organizacije JNS v radoviškem srezu.

Dolenji Logatec v nacionalni fronti

Dol. Logatec, 20. oktobra.

Kakor je razvidno iz poročila o volilnih rezultatih, je glasovalo od 702 volilnih upravičencev v naši občini 468 za Tršarjevo in 122 za Mačkovo listo, kar tvori 84 odstotkov, t. j. izmed vseh občin logaškega sresa najvišjo volilno udeležbo.

Izid volitev v naši občini pomeni tako zmago jugoslovenske nacionalne ideje, kakršne niti v svojem največjem optimizmu nismo pričakovali. Zasluga na tako presenetljivem uspehu nacionalne ideje v naši občini gre prvenstveno narodni in državljanski zavestnosti večine volilcev samih. Ogromno delo pri pripravi za volitve pa je izvršil akcijski odbor, ki si je zastavil parolo: agitacija od moža do moža! Ob tako sistematičnem in do potankosti preračunanim delu se je v naši občini pojavila stara klerikalna trdnjava, katero so obvladovali nasprotniki skoraj 30 let. Čast Dolenjega Logatca je oprana, črni madež izbrisan, punktašem in nasprotnikom narodnega edinstva je odvzeto — Logatec je v jugoslovenskem taboru, brat med brati!

Volitve so potekle mirno, red se ni kalil. Večina volilcev je opravila svojo volilno dolžnost že v dopoldanskih urah. Volilci iz oddaljenih Laz in iz Jakovice so se pripeljali skoraj korporativno že zjutraj na lepo okrašenih vozovih s trobojnicami in s harmonikami. Sprejem je bil presrečen. Iz volilnega lokala občinske organizacije JNS pri g. De Glerij, prav nasprotni župnišču, so se pošiljali na najpomembnejša mesta vsako uro lepaki z volilnimi rezultati. Zanimanje za potek volitev je bilo s strani občinstva zelo veliko. Stirje zvočniki so razlašali zmagoslavna poročila iz drugih krajev.

Po končanem uradnem razglasu o izidu volitev je priredilo pred Občinskim domom

Hubertus terpentinovo milo JE IZBOREN DOMAČ IZDELEK

zbrano občinstvo novoizvoljenemu županu g. Gregorju Tršarju viharne ovacije. Pevci so zapeli več patriotičnih pesmi, nato pa se je formalna s lampijončki okrašena povorka z državno trobojnico na čelu ter odšla med navdušenim vzklikanjem pred novi Tršarjev dom, kjer je ponovno priredila ovacije.

Razočarani punktaši v Krškem

Krško, 20. oktobra.

Uspeh nacionalne zmage pri občinskih volitvah je naravnost ogromen. Nasprotniki so delali z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi, da dobe večino. Obljubljali so svojim pristisaem vse mogoče. Ostanki nemškutarje so se zvezali z bivšimi klerikalci in nerazodno akademsko mladino ter agitirali in hujskali noč in dan. Na volišče so pripeljali prav vse svoje pristase in to od katehetov na ljudski in meščanski šoli, patrov in fratrov kapucinov, ki imajo službo v občinski bolnici, tja do zadnjega občinskega reveža. Dosegli so celo to, da je neki volilec, ki je podpisal nacionalno listo in dal častno besedo, da jo bo tudi volil, besedo snedel in volil nasprotno, za kar je moral vtahtniti v žep neljubo besedo, ki se podaja takim ljudem. Nasprotniki so si bili svoje zmage popolnoma sigurni in so s tem tudi premetili več volilcev, ki se pa očitno svojega nepremišljenega dejanja že kesajo. Nosilci nasprotnih list je bil pri oddajanju glasov navzoč, po končani volitvi pa revež ni mogel in ni hotel verjeti, da je propadel. Očitno je štel samo svoje glasove, ne pa tudi naših, in u ugotovitvenem rezultatu poparjeno odšel. Zahvala za nacionalno zmago v Krškem gre vsem našim zavednim volilcem in našim voditeljem. Da so bili volilci v Krškem zmage zelo veseli in navdušeni za novoizvoljenega župana, se vidi po tem, da so mu pridelali podoknico z bakljado in da so se v navdušenju bratili, kakor v času osvoboditve leta 1918. — Zaradi hude volilne borbe je bila udeležba pri volitvah izredno velika in je glasovalo 91 odstotkov vseh upravičencev. Krško se je na ta način gotovo postavilo na prvo mesto med vsemi večjimi občinami.

Popravek

Z ozirom na notico v današnjem »Jutru«, v rubriki »iz življenja na deželi«, izjavim, da sem organiziran član JNS, da je moja kandidatna lista bila službeno smatrana kot lista JNS, ker smatram za žalitev, da se sedaj mene in mojo listo proglašajo za opozicijsko, kar ona nikoli ni bila. Proti pisu omenjene notice bom podzvel primerne korake.

Studenc pri Krškem, 20. oktobra.
Franc Štojs, l. r., trgovec na Studencu.

Škocijan na Dolenjskem

»Volitev je tudi pri nas potekla mirno. Nasprotniki so kar trumoma prihajali na volišče. Njihovi agitatorji so bili ves dan po vaseh in vabili volilce na volišče. Dekan g. Anžič je zjutraj takoj po sv. maši povabil na dvorišče agitatorje in jim dal navodila, potem pa se so razkropili na vse strani. V bližini volišča na trgu so stali skoraj ves dan nasprotni agitatorji, med njimi seveda: naši trije dušni pastirji. Že do polnočnega so spravili na volišče skoraj vse svoje ljudi. Popoldne so privržali le še posamezniki. Med njimi je dal tudi g. dekan svoj voz s hlapcem in služkinjo, da sta pripeljala na volišče onemoglega volilca.

starega cerkovnika Hribarja. Pristaš bivše SLS Mencin iz Dul je pripeljal svojega sosedo Gregorčiča, starega 92 let. Gregorčič pa je volil dobrega gospodarja in zavednega Jugoslavena: oddal je glas g. Globevniku. Njegovega vozniča je pa to tako ujezilo, da ga ni hotel peljati domov, ampak je pustil starca na sredi trga. Seveda so mu takoj priskočili na pomoč naši in gospod župan ga je pogostil in ga dal odpeljati s svojim vozom na dom.

Povedati pa moramo, da tudi od naše strani nismo mirovali. Naš akcijski odbor je bil na nogah vso noč in ves dan. Naš podjetni in neumorni tajnik g. Globevnik mlajši je vozil tudi s svojim tovornim avtomobilom volilce na volišče in ves aparat tako organiziral, da pravijo nasprotniki: »Ta bi bil pa dober za generala v vojni! Pustil je nemreč, da so nasprotniki izčrpali vse svoje volilce, okoli 3. popoldne, nato pa je pripeljal okrog 5. popoldne on svojo rezervno. Nasprotniki so bili vsi iz sebe, a pomagati si niso več mogli. Naša lista je zmagala s 57 glasovi večine!

zato naj velja kot načelo!

»SVOJI K SVOJIM!«

Dobi se u vsaki trgovini.

Zmagoslavje v Konjicah

Sijajen uspeh pri nedeljskih občinskih volitvah je globoko odjeknil v srcih nacionalnih ljudi našega sresa, ki jim je obenem rezultat volitev največje zadoščenje za trudopolno in poštvalno delo v zadnjih letih. Od 7 novih velikih občin našega sresa smo dobili v naše roke 6 občin, le 1 občina (Tepanje) je prišla v roke opozicije.

Ze kako uro po končanih volitvah se je zbralo v Konjicah mnogo občinstva iz okraja, zbrali so se na trgu številni tržani ter pričeli navdušeno prepevati in vzklikati nacionalni ideji. Spontano se je formalna povorka, mladina je prihitala s lampijoni in s cveticami, bakle so zagorele in strumno je prihrala na trg priljubljena naša godba »Dravinja«. Ogromna množica nacionalnega občinstva je korakala po vseh ulicah našega trga, ves čas navdušeno pozdravljala z oken in se končno ustavila pred hišo novoizvoljenega župana jugoslovenskih Konjic g. notarja Jeraba. Z okna Jerabove hiše je pozdrvil najprej g. dr. Mejak, ki je poudaril velikanski pomen uspeha pri občinskih volitvah za naš okraj ter pohvalil izredno discipliniranost in aginost naših ljudi, nakar je pristopil k oknu g. župan Jerab, ki se je s prisrčnimi besedami zahvalil vsem delavcem, ki so pomagali pri pripravi za volitve in na dan volitev, ter vsem volilcem za izkazano zaupanje. Množica nam je neprestano vzklikala. Domači narodni poslanec g. Gajšek je poudarjal, da je on še posebno vesel sijajnega uspeha pri volitvah v našem srezu, ker bo odšel njegovo delo v Narodni skupščini lažje, ko imata jugoslovenska ideja in jugoslovenska državna politika za seboj tako močno armado volilcev našega sresa. Prisrčno in preprosto je pozdrvil zbrano množico in se zahvalil svojim volilcem novoizvoljeni župan velike občine Konjice-okolica g. Pavel Konec. Povorka je nato krenila do sreskega načelnika, kjer je priredila manifestacije za državo, nato pa je godba zaigrala državno himno, množica pa je krenila na pozvalo g. župana Jeraba Rada v Narodni dom na prijateljski sestanek, na katerem so govorili g. notar Jerab, Alojz Kržič, dr. Mejak in Pavel Konec. Tekom večera so prišli v Narodni dom številni volilci iz vseh večjih krajev našega sresa, z njimi so prišli tudi novoizvoljeni župani, katere je zbrano občinstvo dvignilo na rame in med velikim navdušenjem nosilo po dvorani. Bilo je toliko iskrenega navdušenja, kakršnega Konjice niso videli morda že ves čas po osvoboditvi.

Izjava o volitvah v Sevnici

Gosp. Anton Strnad, posestnik in nosilec liste za občinske volitve v Sevnici, nas prosi za objavo sledeče izjave: Pri občinskih volitvah v Sevnici dne 15. oktobra me je zapustil moj sokandidat, kar me je toliko razburilo, da sem nadaljnje volitve svoje liste razrešil njihove obljube ter jim svetoval, naj volijo druge liste. Volišče sem zapustil ob 8. Večina mi je bila zvesta.

KULTURNI PREGLED

Iz zagrebške kronike

Zagreb, 17. oktobra.

Pavao Marion - Vlahović. Ta naš domači umetnik se je postavil pred zagrebški občinstvom se v dveh ulogah: »Lohengrin« in »Turandot«. Oba večera je imel velik uspeh; zlasti v »Lohengrinu« je pokazal svojo veliko umetnost. Lahko ga po pravici štejemo med svetovne pevce: o njegovih inozemskih uspehih pričajo nastopi v Milenu (Scala), na Dunaju (Državna opera), NewYork (Metropolitan) in dr.

Robert Primožič. Ljubljanski bariton Robert Primožič je po daljšem preselku zopet gostoval v Zagrebu in je v operi »Manon« pokazal da je rutiniran pevec.

Marko Rothmüller. Ta mladi baritonist (star je šele 24 let) se je po uspešnem nastopu v »Rigolettu« uveljavil kot Figaro v »Sevileškem brivcu«. Tudi ta stvaritev je bila priklupna, vendar ritmično ni mogel povsem zadovoljiti. V isti operi je obenem gostovala zaslužna pevka Maja Strozzi, ki je v drugem dejanju zapela nekoliko arilo po motivih Cimarose. To je stilo vsakogar bolje, kajti doseganje praktične je s Strozziom valikom je pomenilo grobo stilistično nanako.

Antonij in Kleopatra. Po daljši nazvi se je zopet pojavila na našem odru

ta Shakespearejeva Založnja. Delo je nastudiral pokojni Ivo Rajčić, in njegov duh je vladal pri vseh izvedbi. To pomeni, da je bila predstava na umetniški višini in da je ubrana igra, združena z resnostjo interpretacije, vzbudila občudovanje občinstva. Režiser je Hinko Nučič, Vika Podgorska in Dubravko Dušjin pa sta v dveh glavnih ulogah dosegla vprav ogromen uspeh.

»Eva sanira zemeljski raj«. Premiero te nedolžne komedije Aleksandra Engla in Julija Horsta je občinstvo sprejelo bolj simpatično, kakor je dejansko vredna. Nada Ajerjeva. Hotel »Pri belem konjčku« pri nas kaj hitro spreminja svoje lastnike: v kratkem času je Nada Ajerjeva tretja, ki je prevzela to ulogo. Vživela se je vanjo prav prilagodljivo in dobro. Uloga je sležila, zato je imela z njo popoln uspeh.

»Nevenc«. Hrvatsko pevsko društvo »Nevenc« iz Subotice je priredilo v Zagrebu koncert. Obstoji od l. 1920. in je izvajalo tudi že večje skladbe, med njimi Beethovovo deveto simfonijo. Pevski zbor »Nevenc« je odlično discipliniran, odlikuje se po izeti in sijajni intonaciji in zlasti še po izeti vokalizaciji. Pokazal se je kot zbor velikih enobinskih, sijajnih kvalitet in visokih umetniških preferenzij. Dirigiral ga je dr. Mihovil Katanec. V Zagrebu, kjer je iz-

vajal dela »nezavisnih avtorjev«, je imel velik uspeh.

Aleksander Čerepnin se je predstavil zagrebškemu občinstvu kot pianist in komponist. Njegova glasba ee ubrano ujema z njegovo pianistično umetnostjo in oba činitelja skupaj ustvarjata neločljivo celoto. Čerepnin je koncertiral v Hrvatskem glasbenem zavodu in nastopil na koncertu radio - postaje; oba večera je igral samo svoje kompozicije. Zagrebško občinstvo ga je sprejelo toplo in prisrčno.

Kaj nam obeta? Opera pripravila Smetanovo »Libuše«. Nji bo sledila Webrova opera »Caroterec«. — V novembru bo zopet gostovala že znana skupina The English Players. — Drama pripravila do mace delo. Viktorja Cara Emina »Vicenije«. — Kmalu bo premiera drame sodobnega rumunškega pisatelja Jona San - Giorgija »Junak dnevac«. — V oneri bo gostovala poljska operna pevka Eva Bandrowska - Turska. — Novi tenor zagrebške opere Dušan Grgurjevič bo ob koncu tega meseca nastopil v »Tosci«. Ziga Hirschler.

»Prodana nevesta« v filmu. Poskus nemške Ufa, da upelje v film Smetanovo »Prodano nevesto«, je klavirno propadel. Češka filmska družba »Espa« - film je izdelala v ateljejih AB na Barrandovu novi film »Prodana nevesta«, in sicer ob sodelovanju celotnega ansambla Narodnega divadla v Pragi in z njegovim popolnim orkestrom. Smetanovo delo je popolnoma nekrajska-

no, režijo sta vodila Jaroslav Kvapil in Emil Pollart, filmsko vodstvo je bilo v rokah S. Innemanna. Dne 17. oktobra so novi film predvajali za poskušajo pred izbranim občinstvom iz vrst umetnikov, novinarjev, igralcev in glasbenikov. Pri predstavi se je zbral cvel kulturne Praga in vsi navzoči so pritenjeni dihom sledili poteku filma. Jaroslav Kvapil, ki se je v zadnjem času vzel resni očeni boleznii z mladeniško energijo polotil filma, je izvršil svojo nalogo edinstveno odločno. Gledalec opaža v vsaki podrobnosti sledove njegovega duha, češkega arca in gledališke rutine. Poznavci Smetanovega dela trde, da je film posrečen, da podaja popolno sliko in najverneje reproducira najbolj priljubljeno in najslavnejše delo Bedřicha Smetane. »Prodana nevesta« pomeni nedvomno obogatitev češkoslovaškega filmskega repertoarja. Zanimanje za ta film je že sedaj nenavadno veliko. — H. (Praga).

Drago Sijancec, nadarjeni dirigent naše »mlade generacije«, je širšim krogom v domovini še akor neznat. Medtem pa se je že odlično uveljavil v inozemstvu, kjer je dovršil svoje muzikalne študije (Dunaj, Praga, Pariz). — V preteklem šolskem letu je absolviral 38 koncertnih nastopov. Zlasti se je uveljavil kot dirigent pariškega jugoslovenskega pevkega zbora »Jadrant«, ki prireja propagandne koncerte jugoslovenske glasbe po vsej Franciji. Vodil je 21 koncertnih nastopov tega zbora v vseh večjih francoskih mestih (Pariz, Lyon, Grenoble, Marseille itd.). Nastopal je tudi kot klar-

virski spremljevalec in kot član pariškega jugoslovenskega komornega kvarteta (Spilzer, Ilin, Sijancec, Antolek) ter drugih komornih ansamblov. V studiu Neuilly je dirigiral 5 Mokranjevičevih rukovetov za zvočni film, ki so ga navajale 4 filmske družbe (Paramount, Pathe - Nathan, Eclair in Tobis). Po uspehih številnih koncertov je dobil angažma pri znanem pariškem zboru »Minneinger«, ki posreduje zblizanje francoskega in nemškega naroda z narodno pesmijo. Ta zbor prireja koncertne turnee po Franciji in Nemčiji in poje Francozi nemške, Nemci pa francoske pesmi. Sijancec ne opravlja tu samo dirigentskega posla. Kot directeur musical mora vsako točko programa tudi sam harmonizirati v duhu dotičnega naroda. Svojo veliko delavnost izkazuje Sijancec še pri Institutu fonetique de la Sorbonne (pariška univerza). Prireja jugoslovenske narodne pesmi za fonografiranje. Izdelal je že ciklus lužičko-erbskih, sedaj pa pripravila jugoslovenske narodne ples, ki jih bo po večini izvajal jugoslov. komorni kvartet v Parizu. Lužičko-erbsko narodno pesem pozna, ker je v teku svojega študija na praškem konservatoriju redno, vsako leto, prijel po štiri violinske koncerte s slovenskim programom. Med lužičko-erbskimi umetniki ima dva uvaževana prijatelja: slavnega lužičkega komponista Biarnala Kaweca, znanega v Nemčiji pod imenom Krautz in Bernharda Schneiderja. 72letnega generalnega muzikalnega direktorja v Dresdenu, Sijancec se uveljavlja tudi kot komponist. Na jugoslov-

Iz življenja in sveta

Najdražja železnica

Železnica, ki veže preko Andov Čile z Argentino, ni samo najvišja na svetu, temveč tudi najdražja. Vozni listek prvega razreda iz Santiaga do Buenos Airesa velja za 1450 km vožnje

okroglo 10.000 Din.

Zakaj je ta vožnja tako draga? Progi so zgradili z ogromnimi stroški, ki se še danes niso amortizirali. 40 let so jo gradili med večnim snegom, preko prepadoz in sotesk, na višavskih, ki so včasih 300 m visoki. Ta dežela

ni ustvarjena za železniške proge.

Vsako leto morajo znova stopiti v boj z elementi. Cele tedne pada sneg, ki vse pokrije pod seboj, uničuje naprave in zahteva celo armado delavcev, ki morajo stalno plezati po gorovju, da ima mali mednarodni vlak

enkrat na teden prosto pot od obale Pacifika do vinogradov okoli Mendoza.

Zmisl življenjskih dogajanj

Mehanična razlaga človeškega življenja zgrešena

Tista teorija, ki primerja bitje s strojem, je popolnoma zgrešena, ker se oboje v vseh važnih točkah bistveno razlikuje. Stroj se sestavlja in deluje s tujo pomočjo od zunaj, človek pa je sistem, ki se gradi sam in vzdržuje sam.

Stroj označuje v vseh pogledih trpnost, organizem pa dejavnost.

Ta dejavnost pripravlja organizem do tega, da se udeležuje preko življenjskega neobhodno potrebnega, kajti v živem svetovju ne obstoji samo načelo štedljivosti, temveč tudi načelo razpisnosti, načelo, ki je brez neposrednega odnosa do smotnosti in prilagoditve delu.

Mnogo višjih živali in tudi ljudje so primorani živeti v zakonih, družinah, družbah. Že v telesnem ustroju najdemo marsikaj, kar sega preko potreb posameznika (n. pr. razmnoževalni organi, mlečne žleze, organi za valjenje itd.). Tako ima posameznik tudi

Čez Ande iz Čile v Argentino

Gorska proga se začne pri Los Andesu, kjer ostavi vlak dolino ob vznožju ogromne stene iz skalojva in snega. Nikjer drevesa, nikjer najmanjšega rastlinskega sledu. V Caracolesu, zadnji čilenski postaji, stopi stara železnica k vlakom in ponudi potnikom oranž. »Za puno« — za

gorsko bolezen,

ki se javlja z rastočo višino z naraščajočim glavobolom, ki si ga skušajo potniki pregneti z vsemi mogočimi, živce pomirja jočimi lečili. V višini 4000 m se proga »prevlači« na drugo stran gigantskega gorovja.

tenki zvoki zvončka

opozorijo potnika na trenutek, ko gre vlak preko čilensko-argentske meje. Na mejni postaji se je treba s potniki listi izkazati policistom obeh držav, nakar sledi carinski pregled in izmenjava denarja. Še dve postaji v snegu, potem se prikažejo končno prvi zeleni travniki in od daleč tudi že mendoški vinogradi.

Citrona — žrtev kemije

Odkar se je posrečilo kemiji izdelovanje sintetične citronske kisline, je začelo propadati na Siciliji gojenje citrón, ki so bile prej eden izmed glavnih izvoznih predmetov te blagoslovljene dežele. Naravni fabrikat, ki mu je morala cena že itak pasti na tretjino prejšnje vrednosti, ne more več tekmovali z umetnim proizvodom, velikanske množice zlatih sadežev trohijo brez haska in obstoji nevarnost, da bo ta stoletni vir dohodka sicilske dežele popolnoma usahnil.

Da preprečijo to nevarnost, so sklicali prizadeti krog te dni poseben kongres, ki se je baval samo s tem problemom. Po dolgi razpravi so ugotovili, da bi se dala rentabilnost citronskega nasadov dvigniti z novimi tehničnimi metodami. Po teh metodah bi izdelovali samo najboljši in najtrajnejši limonov sok, izžete sadeže bi uporabili za izdelavo meze, a pred vsem bi iz njih pridelovali dišeča olja. To bi bila pota, po katerih bi citróni ostali še nekaj bodočnosti.

Jeziki

Iz neke statistike, ki je izšla v zadnjem času, posnemamo, da je trenutno na zemeljski obli 860 jezikov. Samo v Evropi govorijo ljudje 89 jezikov. V Aziji so jih našli 123, v Ameriki 117, na otokih Indijskega oceana in Pacifika pa govorijo domačini kar 417 jezikov. Poleg tega je še 5000 narečij posameznih jezikov. Ker pa so veliki predeli zemlje, n. pr. ob Amazonki, še neraziskani, se lahko reče, da število jezikov, ki ga navaja statistika, še ni in najbrže še dolgo ne bo zaključeno.

Prava dobrota

današnjih dni so izborna oblačila in izvrstni šofji za gospode v takih finih kvaliteti in po tako nizkih cenah kakor jih nudi tverka

Drago Schwab v Ljubljani.

Ena ženska in pet hrtov

Na pasji razstavi v Londonu je prejela ta dama za svoje hrte prvo nagrado

Novost pariških in londonskih taksijev

Da imajo pariški in londonski avtomobilski zvočniki, ki zabavajo človeka med vožnjo, je že davno znana stvar. Zda pa bodo prekosili vse druge taksije na svetu z novo originalno uvedbo. Namestili bodo v notranjosti avtomobilov omarice za čokolado, slaščice in obložene kruške, tako da si bo potnik med vožnjo lahko tudi privezal dušo. Znanprej se boš torej v Parizu ali Londonu vozil z avtomobilom, poslušal radio in jedel obložene kruške.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Civilizacijska bolezen

Važnost pravilne prehrane

Ena najčešćih bolezní je gotovo lenost črevesja ali obstopacija. Njeni vzroki so različni. Običajno sledi nepravilni in nenaravni prehrani, ki je človek in žival v naravnih okoliščinah ne poznata. Spada tedaj tako rekoč v vrsto civilizacijskih bolezní.

Hrana, ki ima v sebi premalo moče in iz katere debelo črevo ne more predati in izločiti neporabljenih snovi, je najnavadnejši vzrok lenivosti. Zato se ta bolezen pojavlja rada v primerih takšnih organskih obolenj, ko pacient ne more zauživati hrane z zadostno količino neporabljenih snovi, ki spodbujajo delovanje debelega čreva. Ljudje mislijo, da bo bolniku kaj koristilo, če mu dajejo mnogo mehke hrane, mesnih in sadnih sokov, pa mu s tem baš pripravijo obstopacijo. V takšnih primerih pomaga le radikalna sprememba diete, namestu pšenčnega kruha, mora zauživati n. pr. kruh z mnogo sirovih vlakn, sirovo zelenjavo in sadje, mnogo masčobe in sladkornih snovi.

V primerih, da se je lenost pojavila zaradi tega, ker je človek preziral zna-

menja, ki napovedujejo izločevanje neporabljenih snovi iz telesa, in so mu otopeni črevesni žilci, pomagajo spet zunanja sredstva in lokalne dražilne črevesja. Hujše pa je v primerih nervoznih motenj presnove, ki temeljijo pred vsem na tem, da začenja v debelem črevesu gniti in vreti, po čemer nastanejo bolešni koliki, ki ovirajo izločitev neporabljenih snovi. Poleg kolikov se tu rado pojavlja težko dihanje in včasih nekakšna vrsta psihoze; a kot posledica nastopajo želodčni kamni, tvorijo črevesju, kožne bolezni itd. Proti tem obolenjem, ki imajo svoje korenine povsem drugje, je medicinska znanost čisto brez moči, ker jim more le v redkih primerih dognati pravi vzrok.

Naravna prehrana in red v življenju sta v vsakem primeru najboljša jamstvo, da se človek obvaruje nevarnih in čisto nevarnih bolezní.

Maščevalna zavrtnjena ljubezen

Atentat z bacili paratifusa in tifusa

Pred dobrim mesecem dni, 4. septembra t. l. so našli v fotografskem oddelku Patološkega zavoda na Dunaju 32letnega fotografa Feliksa Fialo mrtvega. Zastrupil se je bil s svetilnim plinom. Samomorilec je zapustil več pisem, v katerih je pojasnil, da gre v prostovoljno smrt zaradi slabega denarnega položaja. Policija je začela poizvedovati o resničnih vzrokih samomora, pa je prišla zadnji čas do docela drugih zaključkov. Pred tremi tedni je namreč zbolela strojejska Patološkega zavoda Grubauerjeva. Preiskava je dognala, da je inficirana z bacili tifusa in paratifusa. Zdravniki nikakor niso mogli najti verjetnega pojasnila za nastanek bolezni, zato so jim priskočili na pomoč detektivji. In glej, posrečilo se je dognati, da je tri dni pred svojim samomorom ponudil Fiala Grubauerjevi žemljo z maslom, katero je strojejska sprejela in pojedla. Bolezen se ni takoj pojavila, ampak je nastopila čez nekaj časa. Ozadje infekcije pa je prav zanimivo. Fiala je bil namreč v Grubauerjevo

zaljubljen

in jo je že dalje časa zalezoval z ljubeznijo, katere pa mu strojejska ni hotela vračati. Povabil jo je nekajkrat na izlet in je šla z njim, ko pa je postal proti nji visilj, mu je povedala, da je zaročena in da naj ne išče več njene družbe. To je Fialo očividno potrla. Preden je izvršil samomor, je v laboratoriju poiskal

Strokovnjaki za pivo pokažajo na neki razstavi v Londonu 7000 steklenic nanovo zvarjene pijače

Gejše naj izginejo

Japonski notranji minister je odločil, da morajo izginiti vse čajarne, ki zaposlujejo še gejše. Koncesije za takšno čajarno ne prejme nihče več in tako bo v kratkem konec prastare, zanimive japonske ustanove.

Ta ustanova pa seveda že zdavnaj ni več to, kar je bila včasih in gejša ima danes

drugačen pomen

nego pred davnimi leti. Gejša, ki jo poznamo Evropeci iz potopisov in operet, je v japonskem smislu prav za prav neke vrste natakarka in se imenuje v nasprotju s pravo gejšo »šokite«. Prava gejša, ki je dobila svojo izobrazbo na veliki šoli v Kiotu, je še danes spoštovana igralka in plesalka ter da nekaj na to, da je nihče ne zamenja s šokijo, ki ima dolžnost, da streže z večnim nasmehom na obrazu vsem željam dobro plačujočega gosta v čajarni.

V velikem delu vseh primerov ni šoki nič drugega nego to, kar naša

prostitutka

in je zato popolnoma v redu, da jo hočejo oblasti zatreti. Večinoma jo je lastnik čajarne pridobil od njenega očeta na račun kakšnega posojila in je smel z njo razpolagati, dokler ni bilo to posojilo plačano, kakor je hotel. A le redkokdaj si je moglo dve toliko zaslužiti, da bi si odkupilo svobodo; lastnik ji je zaračunal dragoceno oblačila in nakit, vzgojo in hrano, ki jo

Pot iz čajarn v industrijske obrate

je prejela od njega, in dolg je narasel tako, da bi morala živeti še eno življenje, če bi se hotela rešiti dolgov prvega. Vlada je sicer že pred leti prepovedala zastavljanje

žive ljudi za denar,

toda lastniki čajarn so našli luknjo v teh prepovedih, ki jih je napravila nesmiselne. Svoje gejše so enostavno adoptirali in paragrafi jim niso mogli do živega. Zda pa ne je vlada odločila za temeljitejšo ukrepe, ki bodo sistemu čajarn s kupljenimi gejšami napravili najpogostejše v treh letih konec.

Kam se bodo obrnili potem vsa ta dekleta, ki živijo danes sicer v bistvu tragično, a kolikor toliko brezskrbno življenje? Nu, Japonska potrebuje

cenenih delovnih moči

za svoje tovarne, ki se hoče z njihovimi proizvodi polastiti svetovnega trga. Tovarne že čakajo in večno smehljajoča se dekleta pridejo iz relativno luksuriznega življenjskega videza v suhoparno življenje resničnosti, kjer bo treba za vsakdanji in morda nezadostni kosček kruha trdo delati. Namestu da bi bile sužnje svojih podednih gospodarjev, postanejo

sužnje industrializiranega družbenega reda.

Alli je to pravilna rešitev tega problema in da-li bi se stvar ne dala urediti kako drugače, tega sistema ne vprašuje.

Z letalom med Melanezijo

Rod kratotcev in lepotic, ki izumira

Po enoletni odsotnosti se je vrnil na Dunaj znani potovalec dr. Hugo Adolf Bernatzik, ki je bil odšel pred vsem za to, da kartografira neko veliko pogorje v bivši Nemški Gvineji in razišče malo znane dele Salomonovih otokov. Na svojih potovanjih je uporabljal deloma letalo, deloma čoln, kakršne imajo domačini. Posebno dosti zanimivega ve povedati

o Salomonovih otokih,

ki so ga zanimali v prvi vrsti z etnološkega stališča. Na njih je proučeval tudi vzroke propadanja domačinskih rodov. Ti rodovi melaneškega plemena se odlikujejo po neverjetni lepoti, so pa, žal, v popolnem izumiranju, ki se bržkone ne bo dalo več zadrtati. Štejejo se kakšnih 80.000 oseb. Pred nekoliko leti je bilo na glavnem otoku Malaiti še kasnih

40.000 Melanezcev,

danes jih je komaj 20.000, otok Jaiselle je imel 20.000 prebivalcev, Bernatzik se je naravnost prestrašil, ko jih je našel komaj še 4000, otok Ulada je od 10.000 prebivalcev padel celo na 1000!

Otočani so bili zelo gostoljubni, Bernatzik pa je obiskal marsikateri otok in rod kot prvi belokožec, vrhu tega še

z letalom,

kar je bilo za domačine seveda slavitna senzacija. Samo enkrat je prišel z nekim rodom v spor, ko je kupljenega prašiča

ustrelil, namestu da bi ga z mnogimi ceremonijami zadavil, kakor zahtevajo stare otočanske tradicije. Vendar se je ta spor srečno iztekel.

Na Novi Južni Gvineji je odkril rod temnih prtilikavcev, ki živijo v kočah na visokih drevesih. Ves promet od koč do koč se v teh pragozdnih vaseh vrši

20 in več metrov nad zemljo, na tla pa vodijo lestve, ki jih prtilikavci ponoči dvignejo v koč, tako da ne more nihče do nje. To ima svoj pomen. Rod je živl prež v vaseh na zemlji, toda divji lovci na glave so ga tako napadali, da jim je pobežnil med veje nedostopnih dreves, kjer mu ne morejo do živega.

ANEKDOTA

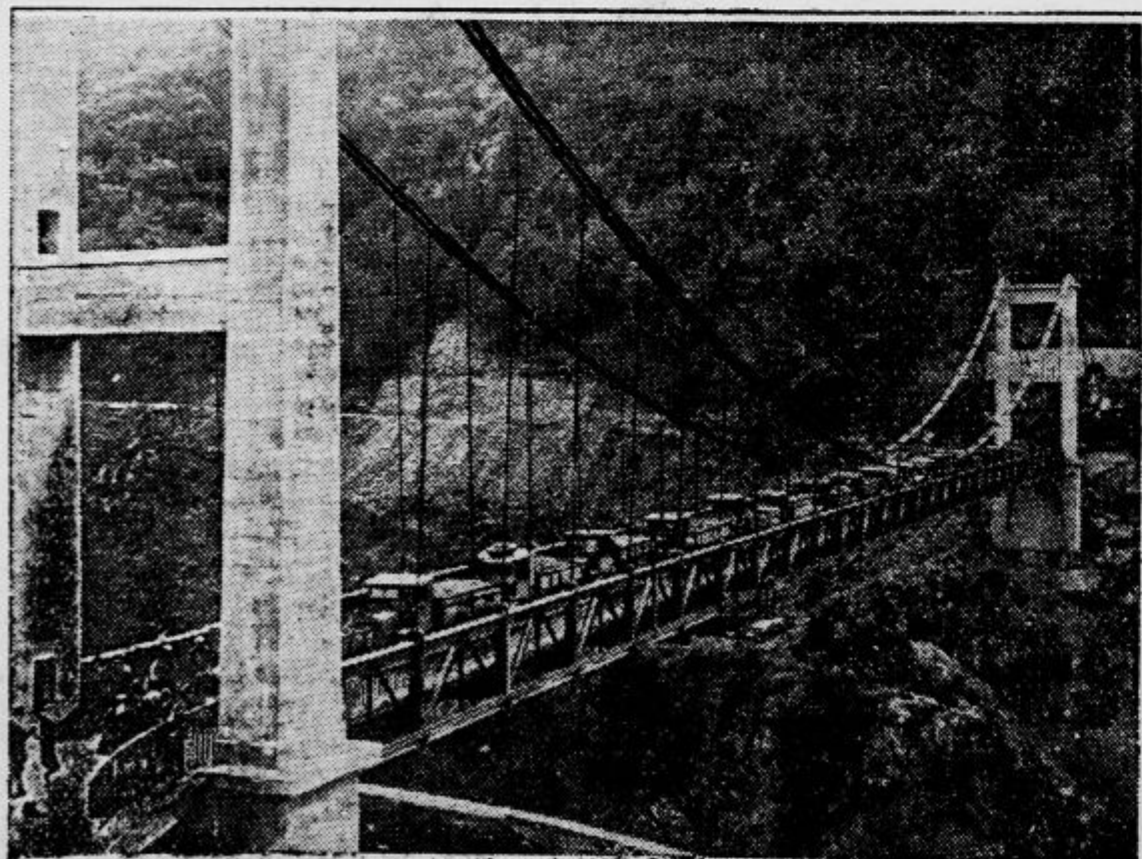
Bernard Shaw je odvrnil neki sestri Armade spasa, ki mu je gostobesedno slikala vse kratke neba: »Ne motite se. Nebesom bi dal prednost, ker vlada tam prijetnejše podnebje, a tudi peklo bi ne bilo zanič, ker naletiš tam na zanimivejšo družbo.«

VSAK DAN ENA

Dama, ki si je močila lase z vodo za izpadanje las namestu z vodo za pospeševanje rasti las.

Doline izginjajo ...

Most, ki so ga nedavno zgradili v Sarrauski dolini v Auvergneju.

Gospodarstvo

Ureditev poslovanja zadrug za brezobrestna posojila

Dve naredbi podbana dr. Pirkmajerja

Podban dr. Pirkmajer je kot namestnik bana izdal na podlagi § 65. in 67. zakon o notranji upravi naredbo glede delovanja brezobrestnih gradbenih hranilnih zadrug. Naredba, ki se nanaša na poslovanje zadrug za smoteno štednjo kakor tudi gradbenih hranilnic, določa v 1. členu, da smejo na področju državne banovine delovati društva in zadruge, ki dajejo po pravih malobrestnih ali brezobrestnih kreditih za gradbene ali druge namene, ne glede na to ali sprejemajo pri tem brezobrestne hranilne vloge ali ne, le tedaj, če je njih gospodarstva baza zagotovljena na nastopen način:

V pravih mora biti določeno, kako se zagotovi likvidnost tudi za primer, da do tok nadaljnega članstva izostane in da je potem organizacija vezana samo na sredstva dotedanjih hranilnic in posojilomalcov. Likvidnost se lahko zagotovi s tem, da se določi daljši rok obveznega štedenja pred dodelitvijo posojila, nadalje da se dotira primeren rezervni fond, ki se plodono naloži določena osnovna glavnica.

Obremenitev članstva mora biti čim bolj enakomerna. Hranilci ne smejo biti obremenjeni z drugimi davčnimi kakor z vpisnino, ki ne sme prejetiti višine dotele. Vse stroške poslovanja nosijo samo posojilomalci. Ti upravni stroški pa ne smejo presegati 3 odstotkov od vsote posojila. S plačili teh stroškov mora biti krita vse poslovanje organizacije in se druge davčne obremenitve ne smejo zahtevati. Pri zadrugah, ki niso zgrajene na brezobrestnem sistemu, predstavlja omejen odstotek (3%) razliko med aktivno in pasivno obrestno mero.

Čas dodelitve posojila ne sme biti odvisen od sreče, ampak se mora dati že vnaprej relativno izračunati. Izključuje se zaradi tega vsak loterijski sistem in sistem količnikov. Hranilci tudi ne smejo biti razdeljeni v razrede z relativno določenimi vsotami bodočih posojil. Čakanje na posojilo mora biti za vse razrede enako urejeno in se ne sme in razred okoristiti na škodo drugega. Posojila se smejo dodeljevati samo proti zadostnemu jamstvu, bodisi na prvo hipoteko ali na drug enako varjen način po načelih puplarne varnosti. Pri prevzemu člana mora biti sklenjena

Predsedstvena seja Zveze trgovskih združenj

V četrtek se je vršila v mali dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani tretja seja predsedstva Zveze trgovskih združenj, ki so se udeležili skoraj vsi člani predsedstva. Predsednik g. Josip J. Kavčič je po uvodnem nagovoru, v katerem se je spomnil žive letalske neurečene trgovca Iv. Zurača in enačala Antona Lušina ter nenadoma umrelega glavnega tajnika borze dr. Dobriča, podal poročilo o našem zunanjetrgovskem položaju in podrobneje orisal gospodarski položaj napram Nemčiji, Italiji in Avstriji.

Zveza je po skupščini v Kamniku izvršila vse sklene predpise in skupščine. Spomenica, ki je bila odobrena na predkonferenci zveznih delegatov, je bila razposlana s spremnim pismom vsem pristojnim ministrstvom, narodnim poslovnim in satorijem ter vsem stanovskim organizacijam v državi. Trgovstvo je a to spomenico hotelo vzbuditi zanimanje za upravičeno težnje trgovstva pri vseh odločitvah činiteilij.

Vprašanje krošnjarstva se je v poslednjem času nekoliko zganilo z mrtve točke. Kralj banška uprava je izdala stroge ukrepe proti krošnjarstvu in posebej za zasednikov po potnikih. Zveza je opozorila na krošnjarstvo in posebej za zasednikov tudi komando žandarmerijskega polka v Ljubljani in to naprosila, da odredi vsem orožniškim postajam nastrožji postopek proti krošnjarjem in potnikom, v smislu zakonskih določb in ukrepov kralja. Banška uprava.

V davčnem pogledu je treba ugovoriti, da je državno gospodarstvo v stiski in da potrebuje večjih dohodkov. Vendar pa je v težki stiski tudi vse zasebno gospodarstvo, ki zato ne zmora preteranih davčnih bremen. V poslednjem času se je postiril davčni postopek in nekatere davčnine so se znatno povečale. V obrambo interesov davčnjakovalec bi bilo potrebno, da se vse gospodarske organizacije združijo v skupno akcijo: ustanovila naj bi se pisarna, ki naj bi bila vsem gospodarskim krogom v davčnih zadevah na razpolago.

Konec meseca avgusta je bila v Beogradu ustanovljena skupščina Zveze trgovskih združenj za področje beograjske in srbolunke zbornice in področja ki gravitirajo na Beograd. Osnovanje te Zveze se je izvršilo po ideji, ki jo je dala srbskemu trgovskemu združenju v Beogradu naša organizacija. Živahno se deluje sedaj na tem, da se osnujejo Zveze trgovskih združenj v vseh ostalih banovinah. Osnovno zborniških področjih, ter da se upostavi nato Centralni odbor zvez trgovskih združenj, kot vseh banovinska organizacija jugoslovenskega trgovstva. Predsednik Kavčič je nato razvil načrt o reševanju vseh gospodarskih, kulturnih in socialnih zadev na stanovski podlagi in zlasti poudaril potrebo po enotni in močni stanovski organizaciji, ki naj usposobi trgovstvo za smoteno udeleževanje v narodnem gospodarstvu.

Obširno se je razpravljalo nato o načelnih vprašanjih, ki se tičejo bodočih velitev v Zbornici za TOI in so bili napravljivi tozadevni sklepi. Za tem so razpravljali o celotni kr. banški upravi v pogledu spremembe pravil trgovskih združenj in o izdaji »Službenega glasila«. Zaradi prekratke časa je bila razprava o privarjalnih delih za osnivanje Trgovske bolniške blagajne preložena na prihodnjo sejo.

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

SUZOR-ja, ki je od februarja do junija sezonsko naraslo od 485.372 na 537.195, v juliju zopet nazadovalo na 521.177. Tudi lani je od junija na julij padlo, in sicer od 557.288 na 549.806.

Znižanje diskonta v New Yorku. Newyorská federalna rezervna banka je znižala svoj diskont od 2 in pol na 2 odst. Dosedanji diskont v višini 2 in pol odst. je bil v veljavi od 26. maja t. l. Ta ukrep je v zvezi s politiko razširjenja kreditov in naj olajša gospodarstvu najemanje novih kreditov.

Steklarski kartel. V svoji številki od 17. t. m. utemeljuje »Trgovski list« nujno potrebo kartelnega zakona v naši državi ter navaja kot vzgled razmere, ki vladajo pri nas glede stekla. Na evropskem steklarskem trgu zavzemajo dominanten položaj francoska, belgijska, češkoslovaška in nemška steklarska industrija. Te industrije so se svoje dni precej ostro med seboj borile, katera da si osvoji južno-vzhodni evropski steklarski trg, ki ga je češkoslovaška steklarska industrija smatrala vedno za svojega. Ko so se Nemci pripravljali, da prodoro na ta trg, so češki steklarski industrijski odgovorili s tem, da so nakupili nemške steklarne. Pred nekako dvema letoma so skušali prodreti na ta trg Belgijci in takrat se je pri nas steklo zelo pocenilo, a tudi njegova kvaliteta se je izboljšala. Toda medsebojna konkurenca steklarskih industrij je trajala le kratek čas in kmalu je bil sklenjen mednarodni sporazum, pravilno steklarski kartel vseh štirih največjih steklarskih držav in južno-vzhodni evropski trg je prišel pod interesno sfero čeških steklarn. Da bi se razvila pri nas domača steklarska industrija, je bila uvedena zaščitna carina na steklo v višini 14. 17 in 22 zlatih Din na 100 kg (po vrsti stekla). Kmalu so zgradili steklarno v Zaječarju, ki pa je le malo časa delala, nato ustavila delo in prešla v last češkoslovaške steklarskega koncerna. Zaječarska steklarna je izdelovala steklo še na star način, mesto na novi mehanični. Okensko steklo smo še pred leti večinoma uvažali in pri potrošnji 700 do 1000 vagonov je znašala carina 12 do 18 milijonov Din. Tako po sporazumu z drugimi steklarskimi karteli je zvišala češka steklarska industrija okensko steklo od 7 na 9 Kč za kvadratni meter, lani v avgustu pa na 22 Din. franko Beograd in neocarinjeno. Tako je bil pripravljen teren in kmalu je nastala v Pančevu od Dunavu nova moderna steklarna, pri kateri je češkoslovaški steklarski koncern Vitrea, da bi bil njegov položaj tam sigurnejši, zainteresiral se francoski steklarski koncern. Ko je bilo še doseženo, da se tara ne odbija več pavšalno od tovara (s čimer se je carina povečala še za 6 do 7 odst.), je mogla pančevska steklarna priti s prodajo svojega stekla, pri čemer je dobila še to prednost, da plačuje za 1.4 odst. manjši skupni davek na poslovni promet nego se plača za uvoženo steklo. Doker se ni delala pančevska steklarna, je veljalo tuje steklo 13.60 Din za kvadratni meter brez carine, z vsemi stroški pa 25 dinarjev. Danes pa se plača v Pančevu za steklo 31 Din, to je za 6 Din več in skoraj trikrat dražje, kakor je veljalo prej neocarinjeno belgijsko ali češkoslovaško steklo. Država je dobila prej od carine po 18 tisoč Din od vagona, danes pa več ne dobi tega denarja, ker gre carinska zaščita v korist novi tvornici, ki ima še za 7000 do 9000 dinarjev drugih ugodnosti pri vagonu. Država izgubi tako okrog 15 milijonov carinskih dohodkov, v korist pančevski tvornici, ki ima monopolni položaj in uživa vso carinsko zaščito. Produktijski stroški te tvornice, kolikor ostanejo v naši državi (mezdje, sirovina, davki), na znašajo komaj 10.000 Din pri vagonu. Tuji steklarski industriji imajo torej danes pri vagonu 8000 do 10.000 Din več dobička, kakor pa so ga imeli, dokler se niso odločili za to žrtve, da nam zgrade steklarsko tvornico.

Grška Narodna banka je ponovno znižala diskont. Grška Narodna banka je že letos v početku junija znižala svoj diskont od 9 na 7 1/2 %. Sedaj poročajo iz Aten, da je banka ponovno znižala diskont od 7 1/2 na 7 %.

Podjetja, ki izvažajo v Belgijo. Belgijsko poslanstvo v Beogradu želi sestaviti seznam vseh onih jugoslovenskih podjetij, ki izvažajo blago v Belgijo. Vsa tozadevna podjetja dravske banovine so naprosena v njih lastnem interesu, da se blagovljno pismeno javijo belgijskemu konzulatu v Ljubljani, po možnosti z navedbo vrste eksportnega blaga, kvantitete in vrednosti letno.

Ugodni potek vpiša avstriliskega notranjega posojila. Kakor poročajo iz Dunaja, se vpiševanje notranjega 4-odstotnega premijskega posojila ugodno razvija. V vladnih krogih sodijo, da bo mogoče izdati celo dva bloka tega posojila (vsak blok po 100 milijonov šilingov), zakaž je preteklo soboto je skupna vsota vplsov dosegla 100 milijonov, sredi tedna dvignil je na 150 milijonov šilingov (1290 milijonov Din).

Oddaja dnevnih dobave mesa za čas od 1. oktobra 1933 do 31. marca 1934 se bo vršila potom ustmene pogodbe 25. t. m. pri intendanturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Prodaja drv. Direkcija šum kraljevine Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 3. in 4. novembra ponudbe glede prodaje bukovih drv.

Dobave. Strojni oddelček direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave 150 kg klobučevine, 580 kg žičnikov in 36.000 komadov zatikačev. Direkcija državnega rudnika Vrdnjk sprejema do 2. novembra ponudbe glede dobave 300 kg belih krp za čiščenje strojev in 200 m jeklenih vrvi, do 9. novembra pa glede dobave 3000 kg bencina, 350 komadov raznih žarnic in 150 omotov krovne lepence. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 13. novembra ponudbe glede dobave gvozdene loja, petriks paste, voščenih sveč, stearinskih sveč, brodskega ventila in 50 metrov kablo, do 15. novembra pa glede dobave ca 2000 kg pločevine in 23.000 komadov medenastih vijakov. Dne 10. novembra

se bo vršila pri direkciji pomorskega prometa v Splitu oplatna licitacija glede dobave barv za plovne ednice.

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 1 trofaznega elektromotorja in 2000 kg bencina. Direkcija državnega rudnika Vrdnjk sprejema do 2. novembra ponudbe glede dobave cevi brez šiva in 10 komadov flanaš.

Hmelj

Znatno oživiljenje hmeljske trgovine v Češkoslovaški. Kakor poročajo »Venkove« od 21. t. m., kupujejo v žateškem okolišu v brzem tempu glavno hmelj srednje kakovosti in se je promet v petek znatno dvignil. Cene se gibljejo med 1800 do 2200 Kč za 50 kg, pri čemer je bila zgornja meja cen dosežena pri večini prodaj. Zaloge hmelja v žateškem okolišu se cenijo na komaj 2000 stotov. Prav tako je oživilo povpraševanje po hmelju v rudniškem okolišu. Za dobro blago se plača 1400 do 1500 Kč, za slabše 1250 do 1400 Kč za 50 kg. Tudi tukaj dosega cene v večini primerov gornjo mejo. V rudniškem okolišu leži še okrog 3000 stotov hmelja. Tudi Ustek javlja podobno živahnje napuovanje.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 21. oktobra. Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 3.49 milijona Din nasproti 7.81, 2.36, 2.23 in 4.07 milijona dinarjev v zadnjih 4 tednih. Na deviznem trgu so bile vse teden v središču zanimanja fluktuacije dolarja in funta. Deviza New York (ki je v Curihu sredi preteklega meseca padla že na 3.25 švic. franka za dolar), je od sobote na ponedeljek poskočila od 3.55 na 3.75. Na intervencijo New Yorka proti dvigu je naslednji dan zopet postopila. Povpraševanje po dolarju pa je bilo nadalje veliko in se je tečaj zadnje dni znova dvignil na 3.65.

Na ljubljanski borzi je dolar večeraj notiral 51.40 Din za dolar (srednji tečaj skupaj s premijo). Vzporedno se je dvignil tudi funt. Deviza London je danes notirala v Curihu 16.65 (včeraj 16.50).

Na zagrebškem efektne tržišču je bila tendenca v Vojni škodi ves teden mirna. Zadnje dni pa se je Vojna škoda okrepila za nekaj točk in se je večeraj trgovala po 244 in 246.

Devize

Curih. Pariz 20.195, London 1665, New York 365, Bruselj 71.975, Milan 27.21, Madrid 43.15, Amsterdam 208.15, Berlin 123.15, Dunaj 57.30, Stockholm 85.85, Oslo 83.65, København 74.35, Praga 15.33, Varšava 57.50, Bukarešta 8.05.

Dunaj. (Tečaj v priv. klirinu.) Beograd 11.61, London 29.27, Milan 47.88, New York 638.75, Pariz 35.55, Praga 25.67, Curih 176.01, 100 S. v zlatu 128 S. pap.

Effkti.

Dunaj. Državne železnice 16.20, Alpine-Montan. 9.35.

Blagovna tržišča

LES.

Kljub znatnim povpraševanjem po sezonskem bргу se splošna situacija na lesnem trgu še vedno ni obrnila na bolje. Na tukajšnjem lesnem tržišču vladala nespremenjena živahna tendenca. Zaključkov ni za znakovati, medtem ko je pričakovati znatnega prometa v testonih. Cene so v splošnem nespremenjene razen za drva, katerih izvoz se je močno povečal.

ZITO

+ Chicago, 21. oktobra. Začetni tečaji: Pšenica: za december 82.75, za maj 85.875, za julij 84.75; koruza: 43.25, za maj 49, za julij 51.50; rž: za maj 54.

+ Winnipeg, 21. oktobra. Začetni tečaji: za december 60.25, za marec 65

+ Novosadska blagovna borza (21. t. m.). Tendence stalna. Prometa je bilo 77 vagonov. Pšenica: baška, okol. Sombor, okol. Novi Sad, baška potiska in ladja Tisa 98 do 100; baška ladja Dunaj in Begej 98 do 99; srebnebaška 99—101; gornjebaška 102—103; gornjebanatska, sremska, slavonska 97—98; južnobanatska 91—92. Oves: baški, sremski, in slavonski 51—53. Jčmen: baški, sremski, 64/65 kg 61—63. Kuruza: baška, sremska 68 — 70; okolica Sombor 69 — 71; slavonska 71 — 73; baška ladja Begej 70 — 72; ladja Tisa, Du-

nav 71 — 83; baška, sremska nova, slavonska, za oktober. Pariteta Indija 61 — 63.

Moša: baška, banatska 50gc in »Ogg« 190—210; »s« 170—190; »s« 160 do 170; »s« 110—120; »s« 80—90; »s« 57.50 do 62.50; »s« sremski in slavonski »Ogg« in »Ogg« 180—195; »s« 160—180; »s« 140 do 160; »s« 105—115; »s« 75—85; »s« 55 do 57.50. Otrobi: baški, sremski 44 — 46; banatski 43—45. Fižol: baški, sremski beli 130—135.

VINO.

+ Vinske tržiste v dravski banovini (21. t. m.). Lepo vreme v tem tednu je še nekoliko pospešilo zoričev grozdja, v mnogih krajih pa tudi splošno trgatve, zlasti bellega grozdja, ki je doseglo 16 do 18 % eladkorja. Črne, bolj pozno zoreče sorte, so ostale še na trti, da bolj dozore. Ponujajo se že novi povreli mošči štajerskih in dolenskih belih vrst po 4 do 5 Din, portuška in črni burgundec pa po 4.50 do 5 Din in tudi po višji ceni. Zanimanje za take mošče je še neznamno, ker cene ne konverirajo in ker imajo gostilničarji še dovolj starega vina. Stare zaloge pri producentih se vedno bolj krčijo, zato so cene stalne od 4 do 5 Din za najboljša 110dstotna namirna vina in po 5.50 do 6.50 in 7 Din za finejša sorta vina. Dobijo se pa tudi še partije izpod 4 Din. Kaže, da so cene dosegle svojo višino, da bodo priče padati, ko oživi kupčija z novimi vini.

ZIVINA.

+ Živinski sejem v Ptuj. Na sejmu 17. t. m. je bilo 22 krav, 78 telic, 170 volov, 21 bikov in 96 konj, skupaj 587 glav. Prodanih pa je bilo 288 glav. Cene za kilogram žive teže so bile: kravam 2.25 do 4, telicam 3 do 4.50, volom 3 do 4.50, bikom 3 do 4.25 Din. Konji so se prodajali po 650 do 8250 Din. Na aviniski sejmu 18. t. m. pa je bilo pripelanih 144 prašev in 161 avinji. Prodanih pa je bilo samo 67 repov. Cene prašev so bile po 80 do 180 Din za rep. Prolenki so se prodajali po 6.50 do 7.50, poldebele avinje po 7.50 do 8 in plemenske avinje po 6 do 7 Din za kilogram žive teže.

Zahvala

Prireditelj nogometne tekme med nameščenci kr. banške uprave in OUZD preteklo nedeljo je prinesla v prid poplavljenecem 5011.75 Din čistega dobička. Da je prireditelj dosegla tako moralen kakor finan. ciljen uspeh gre v prvi vrsti zahvala pokrovitelju gospodu banu dr. Dragu Marušiću, ki je s svojim velikodušnim darom pripomogel do čim večjega finančnega efekta, dalje gre zahvala gs. članom častnega odbora podbanu g. dr. Pirkmajerju Otmarju, Iv. Tavčarju, predsedniku OUZD, dr. Joži Bohinju, ravnatelju OUZD, in županu dr. Dinku Puc. V prv. vrsti pa ljubljanskima dnevnika »Jutru« in »Slovenec«, ki sta objavljala brezplačno dneve vesti, kakor tudi ljublj. nogometnemu podsavezu in sportnemu klubu »Ilirija« za brezplačno prepuštevje igrišča, nadalje tiskarni »Merkur«, družbi Aloma Company in družbi »Papirol« za brezplačno reklamo, g. ravnatelju mestne vrtarje in v upravi radio postaje. Slednjič izrekamo zahvalo moštvu, ki je nastopilo pri tej tekmi, ter tovarišem in tovarišicam iz vrst javnih kakor privatnih nameščenec, ki so s svojo propagando pripomogli do tega finančnega uspeha v prid bednim poplavljenecem dravske banovine.

Vitamin v človeški koži

Pred nekoliko leti so odkrili, da nastaja v naši koži pod vplivom ultravijoletnih žarkov v neznatnih količinah vitamin D, ki je tako važna, antirahitična sestavina mnogih naših živil, n. pr. jaje, mleka, pese, spinata, med drugim tudi ribjega olja. V teh neznatnih količinah pospešuje rast kosti in sedaj tudi razumemo, zakaj nam poletno ali umetno obsevanje kože da tako dobro.

Pred kratkim pa je uspelo znanosti, da je pridelala z obsevanjem nekaj tega vitamina tudi v tolišči ovčje volne, v lanolinu, ki je važno izhodišče naših kožnih mazil. Mazila s tako prepranim lanolinom so se že pojavila na trgu in jih zdravilniki priporočajo posebno za zimsko mesec, ko so prilike za naravno obsevanje z ultravijoletnimi žarki tako omejene. Takšna mazila osvežujejo funkcije kože in vsega telesa, delujejo kot zdravilo proti raznim boleznim in so terapija ustvarila novo pomembno podlago.

Dogodki za mejo

Župnik dr. Požar umrl

Gorica, 21. oktobra. V Koprivi na Krasu je umrl pretekli t. rek v visoki starosti znani narodni župnik dr. Anton Požar. Njegovo ime in delovanje je tesno zvezano s politično in kulturno zgodovino tržaških Slovencev koncem preteklega in pričetkom tega stoletja.

Se marsikomu je v živem spominu gibanje, ki ga je pokrenilo staroslavno Rimanje s svojim župnikom dr. Požarjem na čelu za obnovu slovenskega bogoslužja v ricanjski cerkvi sv. Jožefa, ki mu ga je nekaj let prej vzela tržaška škofijska oblast pod pritiskom škofa Nagla, ki so ga poslali v Trst krotiti slovensko ljudstvo. Iz kulturnih pa tudi gospodarskih ozirov — saj je bilo Rimanje znana boja pot — so se Rimanjci v soglasju s svojim nacionalnim župnikom, ko jim drugače ni kazalo, zavzeli celo za priključitev k starokatoliški cerkvi, tako da bi se v Rimanjski ustanovila samostojna unitatska župnija sv. Cirila in Metoda. Ta po-

kret je izzval v tržaških cerkvenih krogih izredno razburjenje, ricanjski župan Berdon je moral pred sodišče. Čeprav pa je bil v zadnji instanci oproščen, je škofu Naglu uspelo zatreti nevarni verski pokret. Dr. Požar je bil suspendiran ad divinis in se je moral zateči v uredništvo »Edinosti«, kjer so ga prav gostoljubno sprejeli.

Šele več let pozneje je bil znova rehabilitiran in poslan na Kras. Dolga leta je vodil župnijo v Koprivi na Krasu, kjer je bil ljudem spriču svojih bogatih izkušenj, vsestranskega znanja in izredno dobrotnega značaja v veliko uitho in pomoč. Dr. Požar je zapustil svojemu ljudstvu bogato moralno dedščino, ki mu bo prav sedaj še posebno koristila. Poleg ljubezni do svojega ljudstva je pokojnega župnika odlikovala tudi izredna ljubezen do knjig, ki jih je zbral na tisoče in jih hranil in prebral vse do svojih zadnjih dni. Naj mu bo lahka trda kraška zemlja!

Italijanski miličnik ubil mladega jugosl. državljana

Trst, 21. oktobra.

V bližini Postojne je v sredo pod večer neki obmejni miličnik ustrelil 19 let starega jugoslovenskega državljana Franceta Bajta iz Zelš pri Cerknici. Bajt se je vračal iz Postojne, kjer je bil po opravih, odmov, med potjo pa so se blizu takozvane Ravbankomande nenadoma pojavili za njegovim hrbtom miličniki, ki so ga pozvali naj se ustavi. Ker pa se je fant bal, da ga ne bi zadržali, je pričel bežati. Eden izmed miličnikov ga je tedaj ustrelil v hrbet, tako da je bil na mestu mrtve. Uvedena je bila preiskava, pri kateri pa so se vsi miličniki zavzeli za ubijalca. V petek dopoldne so nesrečnega Bajta pokopali v Postoj-

ni. Pogreba so se smeli udeležiti le pokojnikovi starši in ožji sorodniki. Vsa Postojna je bila za časa pogreba pod najstrožjim policijskim nadzorstvom.

Nadaljnje aretacije v Postojni

Trst, 21. oktobra.

Prejeli smo poročilo kako so v Postojni »po vsej ostali Pivki organi fašistične policije« nenadoma aretirali kar 30 Slovencev, ki so bili uvođeni v kopersko letnišnico. Med tem so se preiskave proti posameznim osumljenec nadaljevale in sedaj so aretirali še trgovca Silvestra Zupana, sestro aretrirane pekovega pomočnika Elviro Borjančovo in bančnega uradnika Hugona Simsiča.

S P O R T

Hermes : Ilirija

Prva prvenstvena borba dveh domačih.

Danes ob 15. nastopila v prvenstveni tekmi za poudarjeno ligo oba ljubljanska kluba Hermes in Ilirija. Ta nastop vzbujal dovolj zanimanja pri naši športni publiki, posebno ker se je pokazal Hermes v zadnjih tednih v dobri formi in je pričakovati, da bo isto ohranil tudi v današnji tekmi.

Ilirija nastopi v najmočnejši postavi z novimi akvizicijami. Zaradi tega ima več izgledov, a v nogometu iznenadenja niso izključena.

Predtekma rezerv ob 13.30.

Protest osiješke Slavije

Osiješka Slavija se je baje brzojavila pritožila zaradi prvenstvene tekme s Primorjem, ki jo je v Osijeku izgubila z 1:4. Svoj protest bazira Slavija na trditvi, da je pri ljubljanskih nastopih izgrajen Janežič, ki je bil verificiran za SK Graničar meseca januarja.

O zadevi smo se informirali in dobili te podatke: Janežič je bil verificiran igralec ljubljanske Svobode. Po fuziji Svobode s Primorjem je tudi verificiran pristopil k Primorju in je bil verificiran za novi klub s pravico nastopanja v vseh tednih v smislu čl. 10. v zvezi s čl. 3. Spl. pravilnika JNS.

V kolikor je bil imenovan za časa svojega vojaškega službovanja verificiran v Beli crkvi za kak tamošnji klub, bi moral nov podsavez, v tem primeru Velikobeleški, pred verificacijo dobiti odpuščeno od LNP in zanj zaprositi LNP v smislu določb čl. 5. Spl. pravil. JNS. Tega VBNP ni storil in zato zadane krivdne, če je res Janežič verificiran za kak svoj klub, samo VBNP. Samo ta podsavez je kršil v tem primeru pravila in nihče drugi. Zato bi moral nositi tudi samo ta podsavez posledice, a ne oni, ki je nedolžen.

Po čl. 10. Spl. pravilnika JNS pa ima igralec, ki je bodisi zaradi študija ali odsluženja vojaškega rokta primoran, da zapusti svoje stalno bivališče, pravico, da se ga verificira za nov klub le za prijateljske tekme, dočim ohrani pravico za nastopanje v prvenstvenih tednih edinele za matični klub, v konkretnem Janežičevem primeru za Svobodo, odnosno Primorje. Torej tudi v tem pogledu nima pritožba Slavije podlage.

Na je osiješka Slavija znana po svojih neprestanih protestih, veda vsi, ki se nekoliko približajo s športnim delom. Toda preko tega vzbuja sporenje dejstvo, da klubom na koncu ligaške tabele ne diši, da bi v ligi ostali slovenski predstavniki in zato iščejo vse mogoče načine, da bi našega predstavnika izrinili. To, česar niso mogli doseči na zelenem polju pri medsebojni borbi, naj se doseže pri zeleni mizi! Tako postopanje odklanjamo in vedo naj, da bodo v tej obrambi našli edine medsebojne vse slovenske športnike brez razlike klubov.

Apeliramo pa na JNS, da zaščiti pošteno delo in vse take proteste vrže tja, kamor spadajo.

Službene objave SZNS

Iz seje upr. odbora 13. 10. 1933.

Člani sekcije in klubi LNP se obveščajo, da stopijo z današnjim dnem v veljavo nove, za vsak kraj pavšalno računane sodniške pristojbine za tekme drugorazrednih klubov LNP v smislu sklepa glavnice skupščine sekcije dne 24. m. m. Poverjeniki sekcije so tozadevno prejeli posebne dopise za sodnike svojega okrožja. Nove pristojbine veljajo do preklica in znanja za sodnike: iz Ljubljane in obratno: v Domžale Din 35, v Zalog 30, Kranj 45, Jesenje 95, Rakek 85, Novo mesto 105, Litijo 50, Zagorje 85, Trbovlje 90, Hrastnik 90, Sevnico 120, Krško 130, Laško 105, Celje 115, Maribor 170, Ptuj 175, Čakovec 230; iz Trbovlje: v Litijo 40, Zagorje 35, Hrastnik 35, Sevnico 50, Krško 80; iz Laškega: v Celje 35, Hrastnik 45, Trbovlje 50, Zagorje 55, Sevnico 50, Krško 80; iz Celja: v Hrastnik 55, Trbovlje 60, Zagorje 65, Sevnico 60, Krško 90, Šoštanj 50, Maribor 100, Ptuj 100, Čakovec 160; iz Maribora: v Ptuj 55, Čakovec 115, Mursko Soboto 130; iz Sevnice: v Krško 40.

K tem pavšalnim pristojbinam za potne in oskrbne stroške se prišteje še redna sodniška taksa, določena po glavni skupščini JNS z zneskom Din 40 za tekme drugorazrednih in z Din 80 za tekme prvorazrednih klubov.

Za klube I. razreda LNP ostanejo v veljavi dosedanje pristojbine, t. j. redna taksa Din 80, ter za sodnike, ki sidiijo izven svojega bivališča, vozni stroški 3. razreda brzovala ali 2. razreda osebnega vlaka in dnevnica Din 50 za vsaki pričetih 12 ur odsotnosti iz bivališča. Tajnik: Deržaj I. r.

Službene objave LHP

(Seja uprav. odbora dne 18. oktobra.)

Navzoči dr. Bradač, Jelencova, Sturz, Svetličeva, Junčeva, Jurman, Baltesar, Kusar, Karba. Odsotni dr. Adlešičeva, Dekleva, Bergant upravitelji. Jenko neupravičeno.

Naknadno se dovoli prijateljska tekma Ilirija — novinke: Korotan. Prijava Ilirije se vzame na znanje. Korotan se poziva, da tekmo nemudoma prijavi in vplača prijavnino. Korotan se dovoli ponovno prijateljska tekma s SK Savico. Dopisi ČSK in SK Ptuja o prvenstveni tekmi se vzamejo na znanje. Sklene se načelno, da u o v bodoče ne bo več dopuščalo da bi klubi dajali svojim nasprotnikom tekme pa for-fait. Verificirajo se te prvenstvene tekme: Ilirija : Atena 6 : 1 (2 : 0) in Ptuj : ČSK z rezultatom 6 : 0 za Ptuj.

Potrjuje se prvenstvena tabela jesenske sezone, ki izgleda takole:

Ljubljansko okrožje:									
SK Ilirija	3	3	0	0	6	37 : 2			
TKD Atena	3	2	0	1	4	31 : 13			
ASK Goranje	3	1	0	2	2	18 : 30			
SK Korotan	3	0	0	3	0	4 : 45			

Celjsko okrožje:									
SK Ptuj	2	2	0	0	4	12 : 0			
ČSK	1	0	0	1	0	0 : 6			
SK Celje	1	0	0	1	0	0 : 6			

Definitivno se sklone prijeti v pomladni sezoni godni tek za prvenstvo dravske banovine. Tekom letošnje jesenske sezone priredi podsavez priganandni godni tek, za katerega bo razpisano posebno darilo. Razpis se objavi prihodnje dni. Ta tek se

vrši 12. novembra dopoldne.

Ponovno se opozarjajo vsi klubi, ki niso še poravnali letošnje članarine, odnosno drugih denarnih obveznosti do poudarjeno, da to takoj izvršijo.

Savezni sodniki in člani upravnega odbora se pozivajo, da nemudoma oddajo tajniku po dve sliki. Tajnik.

Službeno iz OZDS pri LNP. Namesto zadržanega g. Ochs vodi današnji prvenstveni tekmo v Hrastniku Delavec : Rudar g. Vagner iz Celja.

Službeno iz Jugoslovenskega table-tenis saveza. SK Ilirija se naproša, da čimprej predloži JTTS tokom obračun potnih stroškov g. Weissbacherja za lansko potovanje v Baden.

Službeno iz LNP. Prvenstvena tekma Rapid : Maribor, določena za nedeljo 22. t. m., se preloži na poznejši termin. Spremeni se vrstni red odigranja prvenstvenih tekem mariborskega okrožja v nedeljo 22. t. m. v Čakovec ob 15. Gradjanski SK : Svoboda, Maribor in v Murski Soboti ob 15. Panonija : Ptuj, na kar se opozarjajo prizadeti klubi. Verificira se s pravom takojšnjega nastopa za Svobodo, Vič, Korosec St. Vzame se na znanje izjava igralca Bračka Alojzija, da preključe svojo prijavo za I. SSK Maribor ter da ostane še nadalje član SK Svobode, Maribor.

SK Ilirija. Plenarna seja odbora v torek ob 20. v damski sobi kavarne Emona. Ker je to zadnja seja plenuma pred občinim zborom, polnoštevilno. — Nogometna sekcija. Subjuniorji igrajo ob 9. na našem igrišču proti SK Slaviji II. Kroupa, Vodnik, Zargi, Miakar, Roze, Stavanja, Kovčevič, Kroupa II, Smerko, Erber, Dežman, Rez. Smerdu II. Rezerva igra ob 10.30 na našem igrišču proti SK Slogi. Zivanovič, Bojčič, Radman, Cvirn, Rohaček, Glušič II, Smerdu, Rihter, Zupančič, Pere, Eržen. B. moštvo : ZSK Hermes ob 13.30 na našem igrišču. Pol ure pred tekmo naj se javijo trenerji: Malič, Dermik, Franzot, Černač, Gogala, Glušič, Kveder, Ice, Grinthal, Kos, Aljančič, Zadel. Setstava za prvo moštvo je razvidna v članski knjigi. — Lahkoatletska sekcija. Crosscountry treningi se vrše vsako sredo, petek ob 19. in nedeljo ob 10.30 iz garderobe na igrišču. Udeležba obvezna za tele: Sporn, Starman Dolfe in Lado, Bručan Lado, Senčar Lado, Senčar Polde, Lejka, Habič, Majhenič, Osterman. — Vodja treningov je Osterman. Treningi na igrišču so do daljnega ob torkih, četrtkih in sobotah. Vsi in točno! — Hazenska sekcija. Danes ob 10.30 naj bodo na igrišču Atene: Zajec, Anči, Silva, Mica, Vlasta, Poldi, Angelca. Prinese se s seboj kompletno opremo.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 13.30 morajo biti juniorji II. v garderobi zaradi trening tekme, ob 14.30 pa igralci Logar, Hvastja, Ulaga, Bervar, Petrič, Legović, Baum, Pišek II, Strnad, Boncelj II, Svetic III, Pupo, Calcari, Terček, Petelin. Igramo z vojaškim timom. V ponedeljek ob 20. seja direktorija v klubskem tajništvu.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Službo v blagajnah danes na Iliriji: Kopač, Marinko, Orešnik, Biljeterji: Habicht, Tekavc, reditelji na tribuni Zagor, Zebre, ostali Merjasec, Konič, Arhar, Ahlin, Sedej. Stranski sodnik za prvo tekmo Martinešek. Vsi imenovani morajo biti ob 13. na igrišču Ilirije.

TSK Slovan. Danes ob 13. morajo biti na igrišču Hermes: Perc, Šavs, Dečman, Znidarčič, Smerkar, Rozman, Sorn, Sinček II, Poznik, Ceglar, Uhan, Jerančič, Turk in reditelji Ferkov, Zemljčič in Sinček I., ob 14.30 pa Moša I, II, Pelicon, Grm, Bačič, Bögl, Galle, Vidic, Sinkule, Thuma, Ključec, Kolarič, Novljan in Sluga. Stranski sodnik za drugo tekmo g. Legat, blagajniška služba g. Anko.

Slovan : Grafika. Nadaljevanja nogometnega prvenstva II. razreda bo ob 15.15 na igrišču Hermes med Slovanom in Grafiko. Kot predtekma bo tekma med rezervnima moštvoma obeh klubov s pričetkom ob 13.30. Obe tekmi obetata biti lepi in napeti.

SK Grafika. Za današnji tekmi naj bodo ob 13. v gostini pri Beliču v Šiški: Pavlica, Gantar, Muzlovič, Veber, Pipan, Martinčič, Verbek, Adolf, Vevčnik, Frelih, Burčič, Tršan. Ob 14.30 pa: Trpin, Rudi, Franci, Usnik, Strohmayr, Katavič, Stupica, Potrat, Slave, Lave, Trobešek. Reditelji Kestler, Požgaj, Ternich pa ob 13.30. Točno in sigurno ob vsakem vremenu!

SK Svoboda (Vič). Za današnji prvenstveni tekmo v Domžalah ob 15. na igrišču SK Domžale, naj bodo točno ob 13. na glavnem kolodvoru: Zupet, Vinšek, Samarin, Burnik, Stajdohar, Šmied, Babnik, Rajko, Samar, Jančigar, Kromec, Povh in Luznar. Gospodar Blaj naj oskrbi potrebno opremo. Službo stranskega sodnika prevzame Luznar.

SK Jadran bo zopet po dolgem času gost SK Amaterja v Trbovljah. Tekma se odigra danes dopoldne na igrišču Amaterja.

SK Slavija. Danes morajo biti ob 8. na igrišču Mladike na Kodeljevem: Šime, Fajon, Steklasa, Kalčič, Orehek, Kuharič, Smolnik, Skapin, Paungartner, Janežič, Franci, Pupo, Andrej, Znidaršič, Peter, Pogačar, Jevšek, Zgonc, Fajon II, Bulčević. Ob 11. uri morajo biti pred Evropo: Mirkič, Tone, Franci, Tone, Pepe, Nace, Otmar, Fičič, Andrej Turi, Cane, Suštar, Šime.

SK Mars. Danes ob 9.30 morajo biti na igrišču Hermes: Zavri I, Pogačar, Dolinar, Zavri II, Krašovec, Klingenstein, Vrhovec, Zupančič, Zupanc, Bugar, Jenko, rez. Jereb, Novak.

Korotan (Kranj) : Bratstvo (Jesenice). V Kranju imajo danes gorenski derby, za katerega vlada neobičajno veliko zanimanje širom Gorenjske in tudi v ožji kranjski okolici. Zmagalo bo poštvovalnejše, vztrajnejše in boljše moštvo. Bitka bo, vsekakor huda in bo nudila prvovrsten športni užitek. Zaradi privlačnosti prvenstvenih tekem je upati, da se bodo tudi drugi gorenski klubi prijavili za vstop v savez, ker edino potem jim je zagotovljen športni napredek. Pričetek predtekme obeh rezerv ob 13.30, prvenstvene tekme pa ob 15.15. Vodstvo tekme je poverjeno savez-nemu sodniku g. Vidicu iz Ljubljane.

Slovenski športni klub Drava v Ptuj pred meseci napreduje. Komaj je bil klub pred meseci ustanovljen, že ima dobro izvažano moštvo. Razen proti SKP je Drava uspešno nastopila v nogometni tekmi

tudi proti Rapidu. Danes pa bo imela ptujska publika priliko prisostvovati nogometni tekmi med Dravo in SK Muro iz Murske Sobotice. Tekma se bo vršila ob 15. na igrišču na Bregu.

Table tennis : Hermes : Jugoslavija (Celje) 16 : 0. Preteklo nedeljo je gostovala tableniška sekcija Hermes v Celju in zmagala nad Jugoslavijo s 16 : 0. Za Hermes so igrali: Nemec Ludovik, Horvat, Kavčič in Drovnik. Pri Jugoslaviji je popolnoma odpovedal Čoh, dočim je Furlan znatno okrepil svoj drive. Rezultat sam pa je vsekakor izražen nekoliko previsoko.

Crosscountry tek za dame. Ljubljanski hazenski podsavez priredi 12. novembra ob 10.30 na igrišču Ilirije ob Celovski cesti in po bližnji okolici crosscountry tekno 2 km za dame. Pravico tekmovanja imajo klubi od najmanj 6 tekačic, od katerih najboljša četvorica šteje za klasifikacijo kluba in poedinke, ki so verificirane ali neverificirane tekmovalke JSZS. Klasifikacija kluba se odredi tako, da prva na cilju dobi eno, druga dve točki itd., a klub ki ima najmanjše število točk, doseže prvo mesto in prejme v trajno last kip zmagovalca, darilo LHP. Prijave je poslali naj-

kasneje do 5. novembra popoldne na naslov: Karba Drago, kavarina »Evropa«, Ljubljana. Tekmuje se po pravilih JLAS.

Gimnastične vaje za mladino. Gimnastične vaje za mladino vsak torek in petek ob 15.30 ure dalje na drsišču SK Ilirije. Smučarski klub Ljubljana. V ponedeljek ob 20. važna seja tehničnega odbora v posebni sobi restavracije Emona. Vsi odborniki zanesljivo in točno.

Izredni občni zbor Mariborskega zimsko-sportnega podsaveza. MZSP sklicuje izredni občni zbor za 26. novembra t. l. ob 9. v Aljaževi sobi hotela »Orel« v Mariboru. Dnevni red: Sprejem poudarjenih pravil, ki so bila že sprejeta pri savezni skupščini, zimsko-sportni program 1933-34, slučajnost. Skupščina se vrši, ako ob določenem času ne bi bilo navzočih zadostno število članov, pol ure kasneje brez ozira na število navzočih članov. Pravila so bila že svojačasno poslana članom. Na predvečer skupščine bo predaval g. Ante Gnidovec iz Ljubljane o smučarstvu, po skupščini pa bo predaval za sodnike.

Mariborski zimsko-sportni podsavez sporoča, da bodo izpiti za sodnike v teku dne 6. januarja 1934 v Mariboru.

Sokolstvo

Društveni vaditeljski tečaj Sokola I, Ljubljana-Tabor

Vaditeljski zbor Sokola I. si je določil za tekoče poslovno dobo obširen delovni program. Smotrena in dosledna izvedba tega bo gotovo še bolj poživela dosedanja uspešna notranja delo v društvu. V okvir tega programa spada v prvi vrsti pravilna sokolska vzgoja predvsem telovadečega člana, kar je seveda odvisno od dobrih, tehnično in idejno zmognih vaditeljev. Vzgoji in pripravi vaditeljev za praktično delo se v mnogih sokolskih društvih ne posveča dovolj paznje, čeravno je to vprašanje prvenstvene važnosti. — Sokol I. na Taboru ima številni vaditeljski zbor, ki kljub svojim aposobnostim ne more zadostiti vsem zahtevam in potrebam, ki jih stavlja na vaditelja sedanjih čas.

Zato smatra društvo za nujno potrebno, da uvede predvsem mladše vaditelje s posebnim poukom v področnosti sokolskega vzgojnega dela v telovadnici. Z zaključnim izpitom bodo morali sedanjí vaditelji — pomočniki tudi formalno dokazali upešobnost za samostojno vodstvo in vzgojo telovadnih oddelkov. — Tečaj se bo vršil 8 nedeljsko zaporedno točno po določenem učnem redu vsako nedeljo ob 8.—13.

Vsa predavanja bodo v društvenem domu na Taboru. Začetek tečaja v nedeljo 22. oktobra ob 8. uri. Idejna predavanja, ki so namenjena predvsem novo vstopivšim članstvu in naraščajo, so prevzeli odlični sokolski delavci, med njimi br. M. Ambrožič, br. inž. L. Bevc, br. dr. P. Pestotnik in drugi. Zdravniška predavanja sta zagotovila br. dr. Ahčin in br. dr. Fr. Mis. Naj obsežnejši, to je tehnični del, bodo obravnavali bratje Lubej Lojze in Lubej Franjo. Prosene Ivan, Podgornik Dušan, Polič Zoran in Sket Janko.

Udeležba v tečaju je obvezna za vse člane in članice društvenega vaditeljskega zbora, posebno za mlajše, ki še niso noložili društvenega vaditeljskega izpita. Nadalje je tečaj obvezen tudi za ostalo telovadečo članstvo in oboji starejši naraščaj, ki ga namerava načelnik društva prirediti k aktivnemu delu v zboru. Če bi se člani okoliških društev zanimali za ta tečaj, dobe potrebna in željena pojasnila pri društvem načelniku na Taboru. Vsem udeležencem tečaja bo razdeljen urnik predavanj ob otvoritvi.

M. M.

En dan v zapuščenem dolenjskem raju

Mirna, z jutranjim solncem oblita, v zastavah in mlajih, slavnostno okrašena, bele ceste, prijazne hiše ob njih, na sredi mogočnega cerke, okoli vasi holmi in hribi kamor seže oko, tu pa tam skromen poteček. In sredi vsega tega tihi, dobri Mirničani nemalo presenečeni nad velikansko množico ljubljanskih izletnikov, ki so prihiteli v ta slovenski raj, v ta od sveta po krivici in nemarnosti pozabljeni kraj kot lepe Dolenjske, da se naučijo lepote in lepote vinorodnega kraja in se ob starodavnih gradovih zotpe v trpko slovensko preteklost.

Vse je v prazničnem razpoloženju. Mirski zvon vabi v cerkev. Na kolodvoru je zbrana množica domačinov. Na čelu so župan, župnik, šolski upravitelj, dve dekletici in narodnih nošah, ena drži v rokah veliko srce — iz črnih, rdečih in belih grozdov, mladina daje vsemu veselo podobo. Godba »Zarjez igra. Zvonenje je lepše, bolj ubrano. Prihod in sprejem sta nekaj posebnega. Nedostaja le še pokanje možnarjev in hrum harmonik — pa bi človek v kateri se narod veseli zadnje zmagave, imel vtisi, da je na veliki ljudski veselici, na kateri se narod veseli zadnje zmagave. Sprejem je končan. Kdo bi ponavljal običajne govorance, izraze vdanosti temu in onemu in tretjemu in pomembnost dogodka — v tem trenutku važnost tajskega prometa.

S kolodvorca se razvija dolga procesija ljudi, ki so se dobre volje. Pri izhodu dele rdečelična dekleta rože. Jerbasi dehte, čega cvetja so kmalu prazni.

Mirna je vesela.

All — o joj! — ko smo hoteli zajtrčavati, ko smo se za pol ure razkropili po

krmah, je na mah zmanjkalo nekaterih vsakdanjih toplih dobrot. In kdo bi vrtil Mirničanom zameril, če so doli gosposdarji in so cene od trenutka do trenutka malo navile.

Človek živi vendar od poštenega dela in kupčije.

Bog je dal, da je ponekod zmanjkalo dobrot. Zakaj drugače bi utegnili nastati panika, kar bi tujskemu prometu prav gotovo ne bilo v prid. Toda Mirničani ne zadene nobena krivda. Saj vrle krčmarice niso natančno do pike vedle, koliko pride takih, ki takoj plačajo, kar pojejo. (Mimogrede bodi povedano, da je dalje v Mokronog odšlo jutraj dosti manj izletnikov, kakor je bilo napovedanih, — nikakor ne na veselje krčmarjev, ki so vsega v obilju pripravili).

Tam doli, v južnih krajih so pogrebi taki, da ljudje ne gredo za krsto lepo pa dva in dva, ampak tako, da so v velikih gručah, da je vsa cesta njihova — pa je vendarle videti procesijo, če je pogrebcev veliko.

Tako je bilo tudi z nami.

Sprejdi je šla godba, za njo pa mi, kakih 550 Ljubljancev. Nekateri so, kakor se je pozneje izkazalo, zaradi lepšega prinesli s seboj šil Ljubljane velike cajne, prave kocke, velikanse nahrbtnike, vreče, kavarice in bisage. Seveda — vse prazno. Če ni igrala godba je zaradi tega in bisag od bolj gosposkih izletnikov pikrih opazk in šal kar deževalo. Zlasti razveseljiv je pa bil pogled na tiste, ki so bili poleg cajne oboroženi še s fotografirskimi aparati.

Bogovi so se veselili. Bil je pravi bojni pohod v vinske gorice. Cesta, ki vodi iz Mirne proti mirnskem gradu je bila tako razburkana, kakor je mogla biti le še ob času kmečkih puntov. Levil in kos ni bilo videti.

A mirnski grad je bil kljub temu zavzet v nekaj minutah. Večji del si je privoščil kratak počitek, manjši si je pa ogledal znamenitosti. Od kleti do podstrešja je preteknil vse. Ni bilo kljuke, ki bi je ne bilo opazil. Na žalost maršalkatega je bilo nekaj soban zaprtih.

Mirnski grad je zdaj spet sam, mogočni pomniki starih časov. Sredi tibe idile stoji sivi velikan na živi skali in kljubuje še tudi sedanjosti. Okoli njega je visoko obzidje. Z velikega dvorišča pa kipi proti nebu silna, kamenita stavba, ki je zapi-

sana smrti, če se je ne usmili dobra in petična roka. Med znamenitostmi, ki jih je v njem še preceli, vzbujajo pozornost zlasti velikanse olnate slike, katerih avtor ni znan. Velika platna pokrivajo cele stene.

Prostori so veliki in svetli, prav dvoranski. Človeka zamika, da bi ostal kar tam, si uredi kaj kak skromen kotiček, se zamisli v minljivost vsega, ali pa, se zastrmel skozi meglo svojih sanj v grmadaste hribe, v krasno Šentrupersko dolino, v Rakovnik in Dob, v to polje krasno tkanih preprog, nlijv in travnikov, kjer je čutili vso ljubezen trdega Dolenjca do svoje zemlje.

Čas hiti. V dnevni je sivi rakovniški grad. Počistimo njega, ki je tudi del slovenske preteklosti. V dobre pol ure smo tam. Ali ni takole beganje od spomenika do spomenika vse preveč bežno? Spomin na doživeto se ne more prav utrditi. Šli smo dalje po krasnem svetu, mimo šum in polj, preko gričev, ob vnozihih hribov v dolino. In čim bliže smo prihajali gradu, tem manj smo čutili glad, utrujenost in vročino. Jaz ne vem, zakaj je bilo toliko negodovanja o gladi...

Kakor puntarska vojska smo se bližali Rakovniku. Grof Barbo je prvo, mokronosko skupino že odpravil. Zdjaj je pričakovati, da smo imeli s seboj godbo in cajne in cekarje.

Na vse zadnje smo se ustavili pred grajskim vhodom. Grad ni obzidan. Tuji tako mrk ni, kakor je mirnski. Je svetli in veliko bolj prijazen. Razkošen je, sredi krasnega prirodnega parka — že na zunaj pravi sedež grofov.

Grof Robert Barbo razkazuje krasno urejene sobane, orožarnico, galerijo slik svojih mogočnih prednikov, ki so bili rimski papeži in kardinali, državniki širom Evrope.

Ljudje potrpežljivo čakajo, se tarejo na stopnišču od vnoziha do vrha. Zbrani so spet tisti, ki se boje, da bi jim na tem izletu ničesar ne ušlo. Res, preveč je vsega. Zato so malo nejevolni. Saj ne vejo točno, ali bodo še kdaj mogli obiskati št. Rupert. A vsi naenkrat ne morejo v dvorane, kakor na mirnskem gradu, ki je že bolj prepuščen samemu sebi in ne hrani zavidanja vrednih dragocenosti. Sicer pa je tam bilo veliko prostorov zaprtih. Ogledj so imeli le ta namen, vzbuditi izletniko zanimanje za našo preteklost. Za ožen vtisk je šlo prirediteljem.

Grof Barbo govori že polne tri ure. V zadregi je zaradi tolikšnega obiska. Polne je že odbilo. Hvala bogu. Zakaj pred gradom se objublja huda ura. V št. Rupert na kosilo! je njeno geslo.

In že uhačajo posamezne gručice tja gori proti veliki šentruperski cerkvi. Noben opomin ne zaleže. Oni se poživljajo na oficielni sprejem.

★

Ob pol ene se je na vse zadnje izpred gradu le premaknila pošteno zdecimirana procesija izletnikov z godbo. Od koraka do koraka se odpira vse lepši svet. Na levi gozdovi, gričji, s cerkvami in štirimi čudovit je pogled na baziliko s štirimi rdečimi kupolami na Veseli gori, potem pogled na Žalostno goro. Od vnoziha do vrha so ob poti postavljene kapelice. To je znameniti križev pot, ki mu na slovenskem nedvomno ni več najti primere. Z nizkega grada, št. Ruperta nas pa pozdravlja že ena najlepših slovenskih cerkev.

★

Godba igra slavnostno koračnico. Pred vhodom v št. Rupert je postavljen slavolok z napisom: »Dobrodošli v dolenjskem paradižu«.

Res v paradižu smo. Kupil bi tam kos sveta in se vanj usunjal — tako je lep.

Okrog slavoloka je spet kakor v Mirni zbrana vas. Župan, župnik, šolski upravitelj, šolska mladina, mlado in staro je pričakalo ljubljanske goste. Pozdravi govori slede naglo drug za drugim. Od nekod pa sta prišla dva gasilca v uniformah. Vse je imenitno in se človek ne more ubraniti zadovoljnega nasmeška. Zvonovi zvone. Iz za hiš kipe k nam vriski. Kamere roljajo. Vse je tako kakor da vas odkriva svojemu velikemu sinu, kakemu nesmrtnemu potepuhu, spomeniku.

Toda med nami se širi strah, govorica, da so bili, ki so prispeli pred nami, ki jim ni bilo mar sprejema, kosilo že pospravili. Hm, saj ima vas vendar neke zapisa-no število, koliko nas je! Mi vemo, da je v št. Rupertu kar sedem velikih imenitnih krčem. Od trenutka do trenutka smo bolj zbegani. Nihče ne ve ne kam ne kod. Pa jo tebi nič meni nič uderemo kar za godbo. Vražje kranjske duše! Za godbo — vse tri sto ali štiri sto ljudi v eno krčmo. Šentruperski reditelji skušajo vleugelnje goste porazdeliti. Ali godba je nepremagljiv magnet — čeprav bolj poredkem igra zaradi solnce.

Dopisi

Vaška beseda 2 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (24)

Gosp. Ivan B., Mar.
Prosim odgovoriti na ogl.
oddelek »Jutra« pod sifro
»Zobec«. 39565-24

Erik
Ponedeljek bilo nemogoče.
Naslov Ljubljanskega Pro-
sim da »vse naslov« pod
sifro »Siv klobuk«. 39564-24

Kotor
Pošta doba. 39583-24

Ženitve

Vaška beseda 2 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (25)

Gospodična
stara 25 let, čiste prete-
kosti, je prijazna domaćin
in vso opremo, želi znanja
in poučevanja ali učiteljem
v rabi ženitve. Dopise
pod sifro »Reno 25« na
oglasni oddelek »Jutra«. 39561-25

Vdova
poročila starejšega možkega,
poštenega osebnosti, z
službo, gotovino ali dobro
pokojnino. Dopise pod
sifro »Jenice 888« na
oglasni oddelek »Jutra«. 39566-25

Kateri
preprosto gospod v etni-
stini, nad 40 let star, bi
hotel poročiti oamirno
vdovo, ki ima stanovanje
in pohištvo, a je brez ka-
pitala. Dopise na oglasni
oddelek »Jutra« pod sifro
»Srečna«. 39494-25

Hčerka
premožnih staršev, stara
23 let, neomaidena, z
inteligentno, bi se rada
poročila z boljšim gospe-
dom. Dopise na oglasni
oddelek »Jutra« pod sifro
»Mladost«. 39493-25

Spoznat želim
boljšega drž. uradnika
— oči, profesorja, Sim. mla-
de in bogata. Dopise pod
sifro »Hil planina« na
oglasni oddelek »Jutra«. 39504-25

»Fortuna«
Ljubljana — poštni predel
20. Din. 39504-25

Trgovec
košen — srednjih let, žel
znanja z gospo primerne
usode, valjeno na dežel,
za skupno gospodinjstvo.
Svoje resne ponudbe a pos-
t. naslovom na podruž.
»Jutra« v Celju pod sifro
»Lepa bodočnost«. 39509-25

Pololetno dekle
obrnica, 18 let, primerne-
ga moča, pogoj stalna
služba in pošten zna-
čaj. Dopise na ogl. odd.
»Jutra« pod »Pololetno-
ra«. 39778-25

Mlada posestnica
želi poročiti do, nemate-
na. Cenjene dopise na po-
št. predel »Jutra« v Celju
pod sifro »Srečna«. 39503-25

Glasbila

Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (26)

Kompletno tolkalo
kupimo. Ponudbe z opisom
in prodajno ceno na na-
slov: »Sokol«, Braslovce.
39583-26

Redka prilika!
Klavič z močnim in lepim
glasom na 5000 Din. napo-
daj v Čerkveni ulici 21/1,
vrata 13. 39586-26

Zivali

Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (27)

Par Dobermanov
pos. in peko, rjave barve,
4 mesece stara, proda
Uršič Franc, Trbič. 39569-27

Kupim psa
dobrega čuvaja, letomam
kupim tudi
mizarski stol
(Hobbelbank) in orodje. Po
nudbe na oglasni oddelek
»Jutra« pod sifro »Dobro
čuvaj«. 39590-27

Pes
Nemški volk, pol leta star
napodaj. Naslov v oglas.
oddelek »Jutra«. 39525-27

Mlado jazbecarko
(daki pečen) črno-rjavo, po-
ceni prodam v dobre roke.
Bodič, Gradsko štev. 2
39591-27

Bel psiček
majhen, napodaj. Na-
slov v ogl. odd. »Jutra«
39589-27

Izgubljeno

Vaška beseda 50 per;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (28)

Nagrada
Ljubljanka v Gruberjevem
kanalu je odpravila veliko
vagonsko plahto.
Najditeja oseba, da pro-
sti dobri nagradi sporoči
lastniku Ivanu Mešku v
Ljubljani, Cankarjeva na-
briše 17. 39530-28

Ročna torbica
usnjena, črna, je bila
izgubljena
na poti iz Radvanja
do vojašnice kralja Pe-
tra. Torbica je vsebovala
10 Din in tri ključa.
Posteni načiteltelj se na-
proša, da odda predme-
te proti nagradi v pi-
sarni plovbarne Teschelt-
gi v Mariboru. 39562-28

Stroji

Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (29)

Pletilne stroje
16 komadov št. 8 od 27,
60, 70, 80 in 90 cm, 8 ko-
madov št. 10, od 27, 60 in
70 cm, 1 komad št. 12, od
27 cm, tovarniško nove ze-
lo ugodno proda F. Kos,
Zidovska ulica št. 5, 39593-29

Pisalni stroj
dobro ohranjen, prod-
am, prav ceno zame-
njam za kolo, mali fo-
toparat. Glinška ulica
5/1. 39512-29

Pletilna stroja
št. 10, širina 70 cm in
št. 12, širina 80 cm pro-
dam. M. Lazar, Rimska
cesta. 39507-29

Šivalni stroj
dobro ohranjen in zelo do-
ber za šivanje, ugodno na-
prodaj v Hrenovi ulici 14.
39508-29

Informacije
Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (31)

Opozorilo!
V loviski učilnici Ljub-
ljana in Vile je loviljenje
ptic — pevk ter drugih
koristnih ptic tudi cip
strogo zabranjeno, ker
je to po zakonu prepo-
vedano. Lovski organi-
zacija strogo nalog vse
priloge zapleniti in
istorice ovdeti pristoi-
ni oblasti. Zakupnik.
39497-31

Svarilo!
Pred nekaj dnevi ste
vzeli fotoparat in tak-
ter si ga tako izposodili,
ker ga pa ni nazaj in
ste dobro poznali ter
bili opazovani skoz vr-
ta. Vas svarim, da ste-
ga v treh dneh vrnete,
sicer Vas izrodim
društvo Fotograf Hrdnik
Celovška 43. 39571-31

Dražbe
Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (32)

Na dražbi
se bodo prodajale stari-
šinske potrebščine, rezani
stari pohištvo. Rimska
cesta 19, od 15. ure, dne
30. t. m. 39592-32

Javna dražba
premičnin
se vrši 24. t. m. ob 15.30
uri v Dravlja št. 109 pri
Ljubljani. — Prodajali se
bodo: bežgalna motorika,
rešetka, železni kotli, sta-
ro železo, vozovi, najbe-
le v ale, medeni izdelki,
moško drobovje in drugo.
39564-32

Obri

Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (30)

Damskih klobukov
krasno izbrani, različne no-
vosti. Preoblikovanje 25.
Din. Salon La Femme
Chic, Sebnburgova 6/1.
39546-30

Kamnoseška industrija
Alojzij Vodnik
Ljubljana, Kolodvorska ul.
ima na zalogi bogato iz-
bico nagrobnih spomenkov
po najnižjih cenah.
39416-30

Trajno kodranje
po 80 Din izvršuje Dinter
Drago, pri cerkvi sv. Petra
v Ljubljani. 39758-30

Moderni damski
klobuki
najceneje pri Zof. Lauren-
čič, Metni trg 7. Moder-
niziranje zelo poceni.
39773-30

Halo, cenjene dame
če hočete poceni klobuk
nositi, morate k Bernik
v trgovino priti! — To
usodnost nudi le Franc
Bernik, Punaljska c. 12
in Siska, Aleševčeva
cesta. Istotam se spre-
jemajo popravila.
39543-30

Damski klobuki
in popravila dobite naj-
ceneje v salonu Mia,
Florjanska 6. 39796-30

Gumijaste nogavice
in gumijasti pasovi
zopet sveže dostopi pri
tvdrtki Adeli Besednik.
Ljubljana, Sebnburgova
št. 6. 39557-30

Sadje

Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (34)

Namizna jabolka
provrstina, obrana, iz Sa-
vinjske doline, ima za sa-
logi Trgovska in gospe-
darska družba z o. z., Ci-
galjeva ulica št. 1 (poleg
sofinje). 39532-34

Vrednote

Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (35)

Srebrne krone
stare zlate in srebro
kupuje po najvišjih ceni-
h. Viskakih pilin, gilet
in drugih notranjih ere-
stev! Speciale propekte
posiljam diskretno v za-
prti kuverti brez znanje-
ga napisu, posli pošiljati
5 Din v znakah, »Salus«,
Zagreb, 6/Jo, Savska 10.
39557-40

Zlatovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3

Zlato, srebro, platin
kupuje po najvišjih ceni-
h. Viskakih pilin, gilet
in drugih notranjih ere-
stev! Speciale propekte
posiljam diskretno v za-
prti kuverti brez znanje-
ga napisu, posli pošiljati
5 Din v znakah, »Salus«,
Zagreb, 6/Jo, Savska 10.
39557-40

Zdravstvo

Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (40)

Slabotni možki!
Ne glede na vzrok slabo-
sti, starosti in druge ne-
prilike, se vam takoj po-
vrnejo normalne moške ei-
sive. Viskakih pilin, gilet
in drugih notranjih ere-
stev! Speciale propekte
posiljam diskretno v za-
prti kuverti brez znanje-
ga napisu, posli pošiljati
5 Din v znakah, »Salus«,
Zagreb, 6/Jo, Savska 10.
39557-40

Pridelki
Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (33)

Aidov in rožni meo
veliko količino z jametom
po 15 Din razpoložam od
5 do 50 kg po povprečni
Kovačič Simon, Kukuva,
Kovačič Jurčin pri Prilju.

Jedilni kostanj
prodam od 100 kg naprej
po 2 Din 50 Metilica, 5000
kg brinja po 1.50 Din,
10.000 kg sliv v sodih po
100 Din hektoliter. Pavla
Metilica. 39554-33

Prima trapist
polnomašten, in čajno ma-
slo po zmeri ceni nudi
vzorno mlekarstvo J. No-
vak, Grubanišpolje. 39548-33

Kislo zelje
novo, prvovrstno rezano
in cele glavice za sar-
mo, v sodih, v vsaki
količini dobavlja po
brezkupninski ceni
Gustav Erklavec, Ljub-
ljana, Kodeljevo 10, te-
lefon 25-91. 238-33

Izboren krompir
kajarski, bel in roza, na-
mizna in jabolka za pre-
ko, zelje, čebula in krompir
nudi vagonke pošiljke naj-
ceneje Dolinšek Vitoimir,
velesentura, Celje. 39533-33

Gobe
na slant, male, sveže in
eube, kupuje po najvišji
ceni Peter Setina. Radeče.
39610-33

Želod
zdrav, veliko vrsto maso,
ponudite firmi »Sumat«, Za-
greb, Zvonimirova ulica 1.
39532-33

Kislo zelje
repo, sarmo
prvovrstno, v sodih, po
najnižji ceni dobavlja:
Homan, Sv. Petra c. 83
39169-33

100 hl ljutomer.

vina
rodega in belega, sord-
nega, letnika 1932, poceni
napodaj. Dopise na oglas.
oddelek »Jutra« pod sifro
»Dobra kapljica«. 39768-33

Pozor!
Angrosisti vina!
Original »Jeruzalemece« ie-
to 1932, coa 90 hl napo-
daj franko klet vinograd
Ilovce št. 30, pošta Ormož,
po dnevi cen. — Od 15.
oktobra do 15. novembra
t. l. je vsakdanji oblik ra-
di vinekega pokušanja mo-
goč. Posetnik: Frane Za-
vratnik. 39595-33

Zelje la
Vražičevsko, la vagono
nudi Alfred Stern. Vido-
voe pri Vražici. 39326-33

Razno

Vaška beseda 1 Din;
za dajanje naslova ali
sifra pa 5 Din. (37)

STANILJE ETIKETE
GRAVERSTVO
LJUBLJANA-SPEKTRUM
LJUBLJANA-SPEKTRUM

IGRATI
NA VAŠ INSTRUMENT
JE ZABAVA;
Izbor pravih muzik. Oglejte
si torej temeljito naš katalog,
predno kje kaj kupite!
HARMONIKA Din. 69-
MANDOLINE - 99-
GITARE - 148-
TAMBUROCE - 68-
Nas specialiteta so harmonike in
klavirske harmonije itd.
LANTERNE BREZŽIČNI MATERIAL
TVORILNA GLASILNARNA
MEINEL & HEROLD
PROD. POD. MARIBOR 101
Ljubljana, Duplekova ulica 10
pisarni pouk v slovenju

Premog in
drva
dobavlja na dom
Bartol Anton,
Tyrseva cesta 31.
Telefon 3540.

VATO
v tablah in za odeje.
Preden križate svojo
potrebo, zahtevajte
moje vzorce in cenik!

ARBEITER
Maribor 9965

Više
niste

naročili skupine
romanov iz »Ju-
trove« knjižnice
po znižanih cenah

II
Naročite, da bo-
ste deležni dobro-
dejnega razve-
drila!

J. ŽIROVNIK
Ljubljana, Tavčarjeva ulica št. 6
Generalni zastopnik tovarne
India Tyre & Rubber Company,
Inchinnan.

PRILožNOSTNI
NAKUP!
Spodaj navedene avtoplašče, izdelek
1931, prodam cassa po sledečih polo-
vičnih cenah:

710 x 90 Din 395.—
765 x 105 » 530.—
880 x 120 » 780.—
895 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 19 » 980.—
7.00 - 20 » 1125.—
15 x 50 » 965.—
dalje rabljene plašče:
34 x 7 Din 1500.—
32 x 6 » 750.—
30 x 5 » 850.—
5.00 - 19 » 200.—
3.25 - 19 » 150.—

610 x 90 Din 395.—
665 x 105 » 530.—
780 x 120 » 780.—
795 x 135 » 850.—
4.50 - 19 » 495.—
4.75 - 20 » 600.—
5.50 - 18 » 760.—
6.00 - 18 » 960.—
6.00 - 1

P. H.:

Življenje — film

Roman

2. P O G L A V J E

Zvečer omahuje režiser dr. Berger dokaj časa, preden sklene telefonirati dr. Milkoviču. Kar zdi se mu, da mora — da je to njegova dolžnost.

Poznata se že dokaj časa, že izza dijaških let. Potem se dolgo nista bila videla, a lani sta se po naključju srečala na Dunaju; in izkazalo se je, da je Milkovič, ki se je prej ogreval za literaturo, postal odvetnik, Berger, ki je bil nekaj trezen narodni gospodarstvenik, pa filmski režiser, čigar slava se naglo širi po vsem svetu.

Da — res mora govoriti s Petrom Milkovičem. Ze teden dni bo, kar ga ni videl. Prej se je vendarle časih oglašil v ateljeru. Nu da, tega je konec, odkar ima komedije z Lindijevo.

Cudno, da ga je ta ženska tako omrežila. Idealni sanjač nekdanjih dni se je zbudil v njem!

A treba je izpregovoriti z njim resno besedo. Bergerju ni ta reč — Milkovičeva ljubezen — prav za prav nič mar, toda prijateljstvo nalaga človeku dolžnosti.

Lindijeva ga vodi za nos. Zanimiva umetnica je res, a tudi mrcina, da nas Bog varuj takih!! Milkoviča je škoda zanj, vrag ga vzemi!

In tako ga pokliče.

A drja Milkoviča ni doma. Samo njegova gospodinja se oglasi. Ne, gospod doktor se že spet »potepa«, pravi nejevoljno, in sploh

7 je nekam »čuden« zadnje dni.

»Tako, čuden? Mda, tudi meni se zdi. Nu — gledal bom, da ga najdem. Hvala lepa.«

In obesi slušalo nazaj.

Da, gospodinja ima prav, misli dr. Berger sam pri sebi; vrli Peter, kakor imenuje Milkoviča v prijateljskem krogu, se je zadnji čas res izpremenil.

V mestu je nekaj lokalov, kavarn in barov, kjer sta Berger in Milkovič stalna gosta, in Berger se odpravi, da jih obere drugega za drugim. V »Papigi«, majhni, intimni vinarni, ga najde.

Sam sedi v kotu prijetnega prostora, ki ni posebno poln, in strmi v svoj kozarec vina. V drugem kotu gonijo cigani svoj cigu-migu.

»Dober večer, Peter.«

Berger ga lopne z roko po rami.

»Tak tu tičiš, stara sablja? Ali te smem motiti?«

Milkovič je videti nekam preplašen. Pa se nasmehe.

»Ti, Berger? I, seveda.«

»In tako sam?«

»Saj vidiš, da sem v dvojem — s steklenko burgundca. Ali to ni prijetna družba?«

»Nu da — če ne štejem lepih žensk.«

Berger sede. Natakark mu prinese kozarec in postavi novo steklenko na mizo.

Dr. Milkovič se pikro zasmeje. Ko je natakark odšel, dé Berger:

»Izpremenil si se, Peter, odkar sva se zadnjič videla. In malo-kdaj te je videti. Kaj ne?«

Peter Milkovič si priveže dušo s krepkim požirkom. Šele nato odvrne:

»Da — to so ti istorije, Berger — blazne istorije! Prav za prav je dobro, da sva se srečala. Ze tri, štiri dni divjam po mestu kakor ob pamet. To so ti istorije, Johnny — blazne istorije!«

Berger začudeno bulji vanj. Milkovič se mu zdi nekam zmešan. Pa ne hodi dolgo okrog vrele kaše. Kar iznenada vpraša:

»Lia Lindi?«

»Passé défini!« pravi Milkovič.

»Bog bodi zahvaljen!« se zareži Berger.

»Prosim?«

»Posvariti sem te hotel, Peter. Zaljubljeni so radi slepi —«

Tovariš mu seže v besedo.

»Ni več treba. Amen na večne čase! Prav imaš. Lindijeva je bila kanala.«

»Vraga! Kakor je videti, si se imenitno otresel. Polom, kaj? In kakšna darila si ji dajal —«

Bergerjevo začudenje je odkritosrčno. Milkovič se blede nasmehe.

»Je pač tako, da sem nedavno tega spoznal, kak bedak sem bil, dragi Johnny. Tudi to se časih zgodi na svetu, kaj? Niti misliti si ne moreš, kako daleč je segalo moje bedaštvo. Danes mi je samemu uganka —«

»Prosim, poslušam te.«

Berger čuti, da diši po izpovedi. In ne moti se. Milkovič začne pripovedovati. Nič si ne prizanaša. Berger kar prebledi, ko sliši o poneverbi.

»Človek božji —«

A Milkovič že nadaljuje. Malomarno mahne z roko.

»Stvar je spet v redu, duša draga. Zda pride glavno: »Preprečeni samomor, ali »Kdo je rešiteljica?« Le poslušaj pravljico iz naših dni.«

Znanstvena banka kraljevine Jugoslavije a. d.

PODRUŽNICA LJUBLJANA, Gajeva ulica 6 (Dukičev blok) — Telefon šte. 30—20

daje kredite obrtnikom in obrtnim podjetjem na menice in vknjižbo z odplačevanjem na obroke in na tekoči račun.

PERJE

Kokoše, purje, gosje in račje, navadno, s strojem čiščeno in čohano. Po znatno nižjih cenah. Vzorec se pošilja brezplačno in franko.

DOBAVLJA V VSAKI MNOŽINI

E. VAJDA — ČAKOVEC

Telefon 59, 60, 3, 4.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska c. 4.

PLOŠČICE

za oblaganje kuhinj, kopalnic, štedilnikov najceneje pri

MATERIJAL, trg. dr. z o. z.
LJUBLJANA, Tyrševa 36.

IVAN KREGAR

kovinska industrija, Ljubljana, Zrinskijskega cesta 3, telefon 32-41, sporoča, da je spopolnil svojo delavnico z najmodernejšo napravo za pokrovanje

in specialno galvanično napravo za prevlakovanje proti rji, ter se priporoča č. duhovščini in cenjenemu občinstvu za nadaljnjo naklo-njenost. 11131

WESTLAND drevesnica Deutschlandsberg (Steiermark). Najboljša sadjarska šola v Avstriji. Specialiteta: pritlikavo sadje v vseh oblikah. Dalje vsi ostali predmeti sadjarske šole v prima sadnih škodljivcev prosti kakovosti. — Zahtevajte brezplačne prospekte! 11021

TOVARNA KEMIČNE STROKE

SPREJME ZA TAKOJSEN NASTOP

inženjerja - kemika

(organika). — Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pod »Kemik 1933« na oglasni oddelek »Jutra«. 11086

Konjska struna

(Rosshaar)

»Zima«

Zimo za žimnice (madrace) najboljše kvalitete, vsake vrste in v vsaki množini dobite vedno pri trvdki

FRANC JEŠE, tovarna žime

Strazišče pri Kranju. 272
Vzorci franko! Ustanovljeno 1768. Cene nizke!

Kožuhovina

ELIGIJ EBER, Ljubljana, Kongresni trg 7.

Najbogatejša izbira

polarnih lisic
srebrnih lisic
Persianerjev
Astrahana
Seala
Bisamov
Nutrie

in vseh ostalih vrst krzna.

Moderna konfekcija

kožuhahtih plaščev, jopice, večernih jopice in kepov, mufov, krznenih garnitur po najnovjših pariških in dunajskih modelih.

Moderniziranje kožuhočin.

NIZKE CENE! DOBRO BLAGO! SOLIDNA POSTREŽBA!

angleškega
in češkega
sukna!

BOGATA IZBIRA!

DO PREKLICA JEMLEMO V RAČUN
TUDI KNJIŽICE TUKAJŠNJIH PRVO-
VRSTNIH DENARNIH ZAVODOV.

A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA

Mariborski trgovski vrtnarji

in izdelovatelji vencev in šopkov

se priporočajo za Vse svete, kakor tudi za druge razne prilike v letu:

Jemec Ivan, Prešernova ulica 16.

Mejovšek Stanko, Valvazorjeva ul. 39.

Mestno vrtnarstvo, Koroščevo ul. 29.

Požar Anton, banovinska palača in po-kopališče.

Portenšlager Ivan, Betnava.

Urbanek Franjo, Kralj Matjaževa ul.

Vutolin Franjo, Gosposvetska ul. 11.

Knobloch Franjo, Radvanje. 11096

Mlad in agilen trgovec v Zagrebu, s kapitalom, več organizator in prodajalec, PREVZAME

zastopstvo, filijalko ali komisijsko skladišče

prvovrstne trvdke. Cenj. ponudbe na Ju-gomasse, Zagreb, Jelačićev trg 5, pod »Br. 261«. 1101

Kurje perje

nečohano kg po Din 5.— pri najmanjšem odjemu 15 kg razpošilja vsaki čas proti povzetju 10402

VILJEM ABT, eksport MARIBOR

SPOLNE BOLEZNI

sifilis, kapavica, beli tok so ozdravljive brez strupenih injekcij, brez živega srebra in salvarzana, priprostim, toda radikalnim potom. Tisoči žen in mož se zahvaljujejo za popolno ozdravljenje in trajno zdravje ravno tej kurt. Tisoči zahvalnih pisem. Uspeh v vsakem slučaju zajamčen. Kura je zdravju neškodljiva. Ne trpite dalje! Pišite nam in mi vam pošljemo zastoj razpravo, kako se iznebite bolezni. In tako se boste štel med srečnike. Laboratorij Havelka, Praha 65-Nusle, Božetechova ulica 10, J. 17. CSR. 162

Kupujemo star cink

ARKO EMAIL, Zagreb, Vlaška 116 10019

Žične vloge po 109 Din

Žične vloge iz izvanredno trde žice Din 159. Plaćljivo vnaprej, franko vsaka železniška postaja. Preprodajalci dobijo popust. Pri naročilu se prosi, da se navede natančna notranja mera postelje.

„WEKA“, MARIBOR 9.

Dne 27. t. m. ob pol 9. dopoldne se vrši na licu mesta v Škofljič št. 10

javna sodna dražba

lepe enonadstropne hiše z gospodarskimi poslopji, stavlbiščem in zemljiškimi parcelami. Kupci se lahko pouče o dražbenih pogojih pri sreskem sodišču v Ljubljani ali v pisarni advokata dr. Šviglja v Ljubljani, Dalmatinova 11 ali pred dražbo na licu mesta. 11130

PUH - PERJE R. MIKLAUC LJUBLJANA

Drva in premog

pri

IV. SCHUM

Dolenjska cesta

Telefon št. 2951

Ljubljančani in Vičani

bodo postreženi v soboto in nedeljo s finimi domačimi krvavicami in pečenicami. Zato vzemite vsi ljubitelji klobas na znanje, da s takimi klobasami še niste bili nikjer postreženi, kakor boste edino le tu.

Točijo se tudi fina štajerska in dolenska vina že od 8 Din naprej.

Zato pa vsi na Glince, Tržaška cesta 19.

Se priporoča gostilničar

10103

Tone Huč.

VSAK GOSTILNICA IN RESTAVRATER
postrezi s pristnim

BERMET-VINOM

Dobi ga že v sodčkih od 50 l naprej pri

MARINKOV, SREMSKI KARLOVCI

Najizvrstnejše zdravilno vino z Fruške gore

ZAHVALA

Vsem, ki ste nam lajšali boleost ob nenadomestljivi izgubi našega ljubega soproga, očeta in starega očeta, gospoda

Franca Lukeža

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo g. dr. Simončiču za tolažilne besede, g. dr. Beziču za trud in požrtvovalnost za časa bolezni, g. Hamu za lep govor ob odprtem grobu, SLD, Narodni čitalnici, Gasilskemu društvu in vsem, ki so darovali cvetje ter spremili pokojnika k večnemu počitku.

Kranj, 21. oktobra 1933.

11136

Žalujoči ostali.

Narodna tiskarna LJUBLJANA

KNAFLJEVA

5

IZVRŠUJE VSA
TISKARSKA
DELA
TER SE
PRIPOROČA

ZA CENJ. NAROČBE